

Preocupat permanent de viața și problemele oamenilor

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a examinat la fața locului activitatea din domeniul comerțului și a aprovizionării populației

Vizitele de lucru efectuate duminică, luni și marți de tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu în unități ale comerțului alimentar din Capitală au pus în evidență, dincolo de imperfecțiuni în funcționarea comerțului, o anumită delăsare, un oarecare grad de indiferență față de problemele cetățenești, ce își făcuseră loc, pe nesimțite, în munca unor factori angrenați în aprovizionarea populației. Mai presus, însă, decât orice constatări concrete, luminează acest fapt de ozonare morală, de reîmprospătare a priurii: exemplara intervenție a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Înaintea acestor vizite, a avut loc, la mijlocul săptămânii trecute, consfătuirea de lucru pe probleme economice la Comitetul Central al partidului. Dumneavoastră, stimați cititori, cunoașteți azi cuvântarea secretarului general al partidului ținută cu acel prilej, când problemelor aprovizionării populației li s-a acordat de asemenea atenția cuvenită, fără îndoială potrivit cu acel cadru. Și atunci, ca și în vizitele de lucru din zilele trecute, au fost formulate numeroase critici.

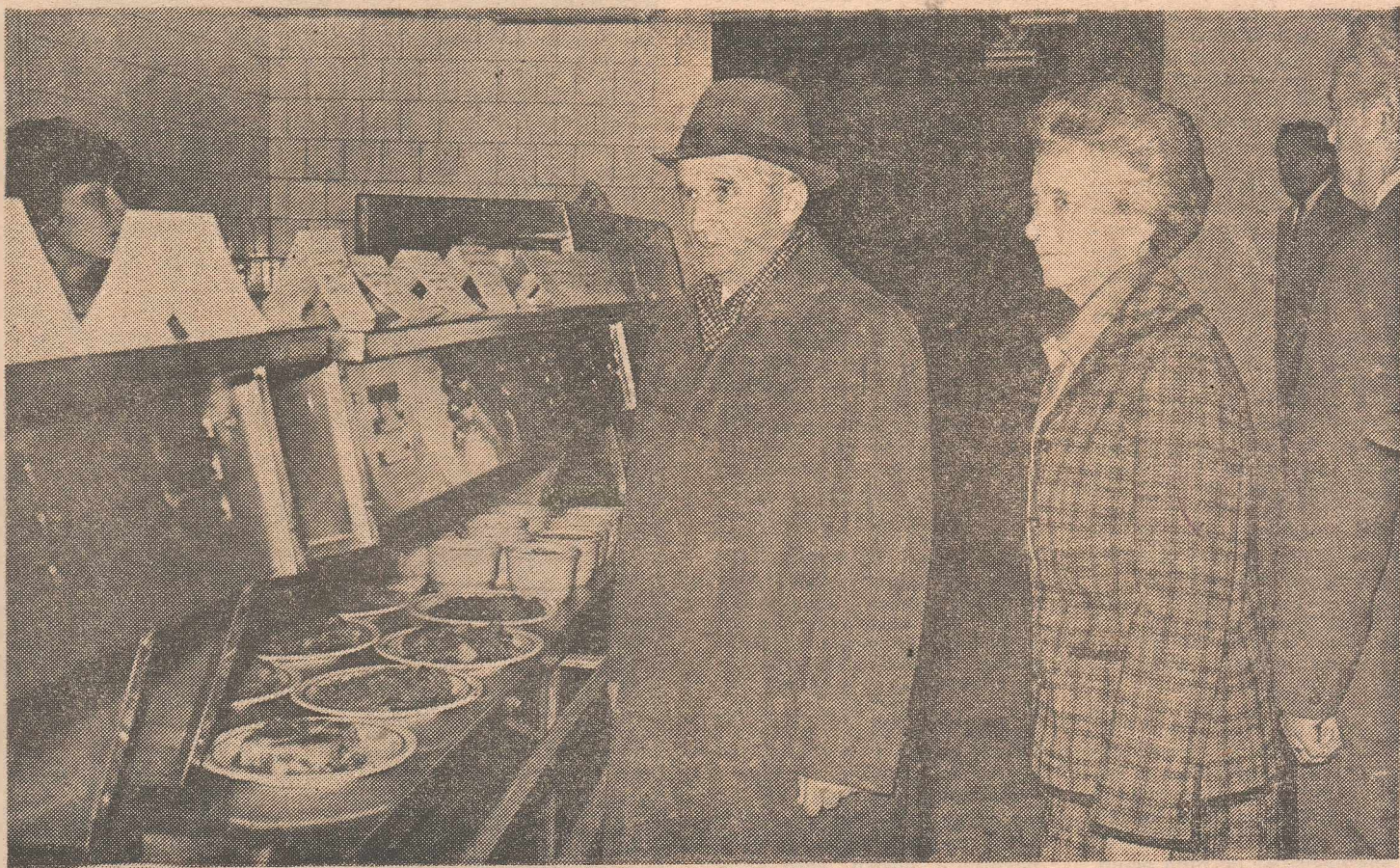
Se dovedește încă o dată justetea aprecierii făcute de secretarul general al partidului nostru că dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție a lăsat, pe alocuri, în urmă conștiința care, în unele privințe n-a ținut impecabil pasul cu acest ritm extraordinar ce situează în prezent România pe locul ei distinct și demn în lume.

Concret, duminică, luni și marți a fost analizat comerțul cu bunuri alimentare din București și s-au cerut măsuri urgente și hotărâte de îmbunătățire neîntârziată a tuturor activităților legate de acest domeniu de primă importanță socială și larg interes cetățenesc.

În cadrul analizei desfășurate la sediul C.C. al P.C.R. după vizita de duminică, tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat deficiențele mari datorate, mai cu seamă, dezordinii și indiscipliniei, lipsei de răspundere din partea unor cadre din ministere, consilii populare, direcții comerciale, care au făcut ca aprovizionarea populației cu produse agroalimentare să nu se desfășoare în bune condiții. Un exemplu concret: deși avem un program de aprovizionare a populației cu struguri de masă, prevederile acestuia nu s-au realizat din cauza neglijenței unor cadre de conducere din Ministerul Agriculturii.

(Continuare în pag. 2)

DORIN GHERGHINESCU ■

COMPETIȚIA MARILOR RECOLTE CONTINUĂ

Noi modificări în tabloul performanțelor agricole ale acestei toamne

în pagina 24

Cu vibrant avânt revoluționar, cu profundă însuflețire patriotică, întregul nostru popor, strâns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, întâmpină marele forum al comuniștilor români, Congresul al XIV-lea al P.C.R., dându-i și întreaga capacitate de muncă și creație realizării exemplare a planului pe acest an și pe întregul cincinal, cu convingerea fermă că nimic nu exprimă mai bine devotamentul său nemărginit față de politica internă și externă a partidului și statului, angajarea sa revoluționară pentru înfăptuirea acestei politici, decât munca entuziastă și responsabilă consacrată înfloririi patriei, ridicării continue a bunăstării poporului.

Așa după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea rostită la Consfătuirea de lucru pe probleme economice care a avut loc la Comitetul Central al P.C.R., bilanțul celor nouă luni care au trecut din acest an înregistrează, pe ansamblu, realizări importante în sfera vieții economice. Producția marfă

industrială a crescut, bunăoară, cu aproape 7 la sută iar producția netă cu 8 la sută. Cu toate acestea, sublinia secretarul general al partidului, în unele domenii n-au fost realizate în întregime prevederile planului. De exemplu, în producția de pe-

nului pe acest an se situează și nivelul atins de productivitatea muncii sau rezultatele obținute în acțiunea de reducere a cheltuielilor materiale și a cheltuielilor generate de producție. De aceea, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să se pună capăt

răspunderea tuturor cadrelor de conducere — de la consiliile ministerelor, de la consiliile de centrale și consiliile oamenilor muncii din unități —, fără creșterea răspunderii tuturor oamenilor muncii, în calitatea lor de proprietari, de producători și beneficiari, de adevărați stăpîni a tot ceea ce se realizează în patria noastră.

Între problemele, fenomenele și situațiile economice analizate în cuvântarea secretarului general al partidului, un loc de importanță deosebită îl ocupă referirile cu privire la un aspect de fond al problemei prioritare care este exportul. După cum se știe, achitarea datoriei externe, în primăvara acestui an, a creat condițiile ca exportul să se producă exclusiv în beneficiul țării, prin el acumulându-se resursele valutare pentru achiziționarea de materii prime și pentru dezvoltarea tot mai accentuată a schimburilor noastre economice. Rezultatele de până acum dovedesc

(Continuare în pag. 7)

D. CONSTANTINESCU ■

CE SE IMPUNE ÎN MOMENTUL DE FAȚĂ

trol, de cărbune și minereuri, în metalurgie și chimie, așadar în sectoare ce produc materii prime și materiale ce sînt necesare bunei desfășurări a activității în alte domenii industriale. Serioase rămîni în urmă există, de asemenea, în construcția de mașini, în industria ușoară, precum și în industria alimentară. Sub prevederile pla-

cu desăvîrșire atitudinii de tratare superficială, cu ușurință, a problemelor activității economico-sociale, să se acționeze cu toată hotărîrea pentru întărirea spiritului de răspundere, de ordine și disciplină în toate sectoarele de activitate economică: „Nu este posibil să asigurăm buna desfășurare a procesului de producție, a activității, fără

În cadrul unor ample analize cu factori de răspundere din guvern și din conducerea agroalimentare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat noi și îndreptățite exigențe

O MUNCĂ BINE ORGANIZATĂ, iată ce înseamnă noua calitate

(Urmare din pag. 1)

Recoltele din acest an asigură îndeplinirea programului de autoaprovizionare, și secretarul general al partidului a subliniat că dispunem de tot ce-i necesar pentru satisfacerea în cele mai bune condiții a cerințelor populației.

S-a cerut în mod expres factorilor în drept din Consiliul Popular al Capitalei, din Ministerul Agriculturii, Ministerul Industriei Alimentare și Ministerul Comerțului Interior să ia cu răspundere și competență măsurile necesare.

O atenție deosebită — se menționează în textul dat publicității după analiza de la sediul Comitetului Central al partidului — s-a acordat modului în care se respectă condițiile de igienă, absolut indispensabile în acest sector important. Criticând cu severitate neglijențele întâlnite în unele piețe și magazine alimentare, secretarul general al partidului a cerut să se analizeze modul în care organele de inspecție sanitar-veterinare își îndeplinesc atribuțiile și să se ia măsuri ferme în această direcție. Arătând că, la rândul lor, organele comerciale, cele de miliție, echipele de control muncitoresc, comisiile obștești nu și-au făcut cum trebuie datoria, secretarul general al partidului a cerut ca acestea să fie reorganizate și activate, să supravegheze cu atenție modul în care se face aprovizionarea piețelor și unităților alimentare, să acționeze împotriva abuzurilor și celorlalte nereguli, să contribuie într-o măsură sporită la eliminarea în cel mai scurt timp a neajunsurilor de pînă acum, la îmbunătățirea radicală a funcționării rețelei comerciale și a aprovizionării populației.

În ansamblul lor, analizele efectuate cu ocazia vizitelor amintite au menirea declarată de a determina o fundamentală perfecționare a activității în acest domeniu.

De fiecare dată, s-a desprins clar concluzia că prevederile programelor de autoaprovizionare sînt concepute la niveluri corespunzătoare nevoilor de consum ale populației, dar că transpunerea lor în viață cere din partea tuturor factorilor responsabili o muncă bine organizată, competență și înalt spirit civic.

Împrospătarea privirii, dez-mortirea unor articulații prăfuite, toate acestea produse de spiritul revoluționar și de limpezimea gândului tovarășului Nicolae Ceaușescu, au și început să se vadă. Luni, și marți, în piețe și unități activitatea era înviorată.

Peste tot, miile de oameni cu care s-a întâlnit în aceste vizite secretarul general al partidului i-au făcut o primire plină de afecțiune, i-au aclamat cu entuziasm, i-au adresat cuvinte pline de căldură, dînd glas voinței lor ca, la al XIV-lea Congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în fruntea partidului. De fiecare dată, cei prezenți și-au manifestat spontan satisfacția de a se reîntîlni cu secretarul general al partidului, căruia i-au exprimat respectul și prețuirea lor pentru grija și preocuparea față de tot ceea ce poate asigura oamenilor o existență demnă, pentru hotărîrea ca programele privind buna gospodărire a populației să fie completate conform cu obiectivele generale ale politicii partidului nostru, care situează pe primul plan creșterea nivelului de trai, a calității vieții întregului popor.

Continuînd dialogul început săptămîna trecută, într-o nouă vizită de lucru la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini și utilaje agricole, marți, 10 octombrie 1989, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu cadre de conducere și specialiști în mecanizarea agriculturii și construcții de mașini, a examinat cum au fost îndeplinite sarcinile și indicațiile pentru realizarea unei noi sisteme de tractoare și mașini agricole cerute de noua revoluție agrară.

S-a reliefat că, în urma îndeplinirii sarcinilor trasate de secretarul general al partidului, în prezent se asigură mecanizarea completă a lucrărilor la cerealele păioase, floarea-soarelui, soia și la furajele cultivate, ca și la lucrările de semănat și întreținerea culturilor de porumb, cartofi și sfeclă de zahăr.

Preocupările cercetătorilor, specialiștilor și muncitorilor pentru producerea unor tractoare, mașini și utilaje cu randamente sporite în vederea mecanizării tuturor lucrărilor pe toate tipurile de sol din

țară au fost prezentate secretarului general într-o amplă expoziție din incinta Institutului.

Au reținut atenția, între altele: mașinile de însămîntat porumb și cereale păioase din noua familie SEMO; mașinile cu capacitate sporită pentru administrarea îngrășămintelor organice; noua mașină românească de recoltat cartofi pe trei rînduri, cu caracteristici remarcabile; îmbunătățirile aduse combinei de recoltat porumbul semănat în grupuri de rînduri apropiate; modernizarea altor agregate.

Apreciînd realizările de pînă acum, secretarul general al partidului a subliniat că specialiștii este necesar să creeze tipuri de tractoare și mașini tot mai perfecționate pentru dezvoltarea și modernizarea continuă a agriculturii noastre.

Întreaga vizită s-a desfășurat în atmosfera sărbătorească dată de miile de oameni ai muncii — majoritatea de la amintitul Institut — care au făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu o primire dominată de entuziasm.

Capitalei, cu prilejul vizitelor de lucru efectuate în piețe și complexe comerciale pentru înfăptuirea în tot mai bune condiții a programelor de autoaprovizionare

COMPETENȚĂ ȘI ÎNALT SPIRIT CIVIC în activitatea de comerț

SARCINI PRECISE, ORIENTĂRI PREȚIOASE

- valorificarea și distribuirea mai bună a fondului de marfă ;
- perfecționarea sistemului de funcționare a unităților comerciale ;
- întărirea ordinii și disciplinei ;
- respectarea cu strictețe a calității produselor oferite cetățenilor ;
- ameliorarea împachetării ;
- accelerarea ritmului vânzării ;
- să nu fie stînjinită desfacerea mărfurilor ;
- să fie respectat programul unităților ;
- o listă minimală obligatorie va stabili produsele de bază care să nu lipsească în nici o zi din magazinele alimentare ;
- desfacerea uleiului numai îmbuteliat ;
- cofetăriile să ofere curent lapte și ceai ;
- zilnic să se găsească în unități carne și preparate din carne, pește și preparate din pește, lapte și derivatele sale ;
- să se pună în funcțiune unități comerciale cu specific pescăresc, în care să se vîndă preparate specifice, dar să se poată și servi mîncăruri din pește ;
- să se întrească rețeaua magazinelor alimentare cu o serie de unități mici, cu profil bine definit, cum sînt birturile și simigeriile ;
- să se respecte tehnologiile de fabricare a pâinii ;
- permanent, în brutării să existe mai multe feluri de pîine cît și mai multe specialități ;
- să se asigure în permanență buna funcționare a marilor unități producătoare de mîncare ;
- un număr mai mare de cetățeni să poată cumpăra zilnic un meniu din două-trei feluri de mîncare ;
- în scurt timp marile unități de producere a mîncărilor din complexe „Unirea” și „Delfinul” să-și dubleze capacitatea de producție și să ofere zilnic cinci-șase meniuri, iar întreaga producție să se desfășoare în condiții de curățenie desăvîrșită ;
- urgenta repunere în funcțiune a unităților de autoservire „expres” ;
- respectarea cu strictețe a prevederilor legale ;
- în comerț să lucreze numai oameni cu un comportament corect și civilizat, model de cinste profesională ;
- toate magazinele să funcționeze din plin potrivit profilului ;
- cooperativele agricole de producție și întreprinderile agricole de stat din județele limitrofe să-și respecte obligația stabilită și să fie prezente în piețele Capitalei cu standuri de desfacere pe care să le aprovizioneze constant, ritmic și din belșug cu o mare varietate de produse.

Întîmpinăm Congresul partidului

În fiecare întreprindere,
la fiecare loc de muncă

**Mai productivi,
mai eficienți!**

Știința aprovizionării

Orice muncă își are tehnica ei, se știe. La B.J.A.T.M. Prahova, acest adevăr simplu își adaugă însă o semnificație aparte: un profesionist nu se poate mulțumi să-și facă doar bine meseria, așa cum a învățat-o, ci se străduiește să inoveze mereu în sfera tehnicii sau mijloacelor prin care munca lui întinde spre performanță.

În urmă cu un an, bunăoară, revista noastră relata despre o inițiativă ce aducea în planul practicii economice ideea „aprovizionării garantate” pe care economistul Gheorghe Mihail, directorul bazei Prahova, o dezvoltase mai înainte într-o lucrare de specialitate. Noul sistem de lucru, apreciat ca o experiență pozitivă, fusese adoptat și de alte baze județene de aprovizionare. Între timp, aflăm, baza Prahova a extins această experiență, și-a luat obligația „aprovizionării garantate” pentru mai mulți dintre beneficiarii ei și acesta este un alt fel de a spune că și-a atribuit responsabilități noi, mai mari decât înainte. Înseamnă că oamenii care lucrează aici și-au făcut munca mai grea? Nicicum. Atita doar că ei muncesc mai bine. Nu printr-un efort fizic suplimentar au reușit să dea

muncii lor un plus de precizie și eficiență, ci printr-o mai bună organizare, prin ceea ce au adus nou în tehnica sau în procedeele de lucru folosite în meseria lor.

Cu începere de la ora 7, cînd o mulțime de unități economice își trimit aici delegații, baza Prahova pare să devină citeodată neîncăpătoare, la anumite ore ale zilei, chiar dacă ea se întinde pe vreo 20 de hectare. Numărul diverselor materiale de care dispune această bază merge spre 140 000 iar gestionarii depozitelor se străduiesc, bineînțeles, ca delegații întreprinderilor să găsească între aceste materiale chiar pe acelea de care ei au nevoie. Urmează avizele și facturile, cam 1 000 pe zi, cu obligația ca un aviz să fie întocmit în cinci exemplare, în timp ce numărul copiilor cerute pentru o factură e doar de trei. Un volum de muncă destul de însemnat, fără îndoială. Numai că, avem de aflat, există și excepții de la aceste reguli. De exemplu, întreprinderea de mecanică fină Sinaia. Pentru ea nu se încheie decât un singur aviz și o factură pe lună. Încît, oricine s-ar putea întreba: este oare posibil ca o întreprindere atât de importantă să

apeleze la serviciile bazei doar o singură dată pe lună? „Explicația e alta, ne răspunde Gheorghe Mihail. Noi, B.J.A.T.M.-ul, am preluat în întregime responsabilitățile compartimentului de aprovizionare de la această întreprindere. S-a stabilit o legătură permanentă și operativă cu secțiile de fabricație, astfel încît activitatea bazei face parte, cît se poate de direct, din procesul de producție al acestei întreprinderi. Iar dacă luăm în discuție garanțiile privind continuitatea acestui proces, cerința ca el să se desfășoare în condiții cît mai bune, se înțelege că noi, ca bază județeană, avem posibilități mult mai mari decât reușeau să asigure, înainte, cei cîțiva oameni din serviciul de aprovizionare al întreprinderii. Nu numai pentru că, în numele beneficiarului nostru, discutăm direct cu furnizorii de materiale, ci și pentru că noi facem parte dintr-un sistem organizatoric unitar, acela al bazelor județene de aprovizionare, și ori de cîte ori apar probleme ce nu pot fi rezolvate pe plan local se procedează la o redistribuire a materialelor de la o bază la alta”.

Mai este însă ceva: baza de aprovizionare are datoria de a prelua stocurile supranormative ale tuturor întreprinderilor din județ și e ușor de înțeles că, în cadrul unei colaborări atât de strînse cum este cea cu întreprinderea din Sinaia, cresc și posibilitățile de readucere în circuitul economic a unor materiale din aceste stocuri. Ceea ce este un alt aspect al aceleiași probleme în discuție: gospo-

dărirea judicioasă a materialelor. „De fapt, spune Gheorghe Mihail, aceasta este una din cheile colaborării noastre. Depozitele pe care le avem în incinta întreprinderii livrează materiale pe baza unor fișe-limită. La sfîrșitul lunii, tragem linie și adunăm, fără să mai fie nevoie să mai întocmim, după cum spuneam, decât un singur aviz și o singură factură pe luna aceea. Dar materialele trecute pe aceste fișe sînt livrate, zilnic, exact în cantitățile aprobate de tehnologul din secția respectivă a întreprinderii, ceea ce duce, implicit, la încadrarea acestor secții în normele de consum prevăzute. A dispărut astfel, cu desăvîrșire, fenomenul supraaprovizionării, al stocurilor de materiale, pentru că toți cei din secțiile de fabricație știu bine că pot găsi în depozitele noastre, la orice oră, toate materialele de care ei au nevoie în acea zi”.

În legătură cu eficiența economică a acestei colaborări, iată ce ne spune la rîndul său economistul Bănică Florea, director comercial al bazei Prahova: „Aprovizionarea întreprinderii nu este doar garantată, ci și mai ieftină. Cheltuielile pentru aprovizionarea acesteia cu materiale în valoare de 1 000 de lei au scăzut simțitor pe parcursul aceleiași perioade în care, pentru a livra materiale în valoare de 1 000 de lei, baza județeană a înregistrat o scădere a cheltuielilor de la 100 la 35 de lei”.

Ca să nu încapă nici o neclaritate, Gheorghe Mihail intervine cu o precizare:

„Opinia mea este că aprovizionarea garantată își dovedește însemnătatea în cazul întreprinderilor de importanță deosebită și unde activitatea prezintă un grad sporit de complexitate. Prin urmare, nu socotesc că sistemul acesta de lucru trebuie extins în relațiile cu absolut toți beneficiarii noștri, al căror număr este de ordinul sutelor. Pentru o cooperativă sau un atelier de industrie mică, aprovizionarea poate să nu fie un lucru cine știe cît de dificil. Evident, nu vreau să spun că în astfel de unități aprovizionarea se face singură, fără eforturi, fără să existe acolo niște oameni cu simțul răspunderii. Altfel se prezintă însă lucrurile în cazul unor întreprinderi mari, cu pondere deosebită în economia națională. În perspectiva unor relații tot mai strînse cu întreprinderi de acest fel, trebuie să mai arătăm că aprovizionarea garantată poate fi complexă, așa cum am stabilit cu conducerea întreprinderii de mecanică fină din Sinaia, sau poate fi parțială, așa cum am convenit în ultimul timp cu întreprinderea de rulmenți grei, cu întreprinderea de Utilaj Chimic sau cu întreprinderea „1 Mai” din Ploiești, ori cu mina Filipeștii de Pădure. În oricare dintre aceste cazuri, ținem să garantăm beneficiarilor noștri că, printr-o bună aprovizionare tehnico-materială, ei vor dispune de una dintre condițiile esențiale pentru îndeplinirea planului lor de producție”.

D. CONSTANTINESCU ■

O zi pe lună cu piese economisite

În concluziile tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. se subliniază încă o dată cu claritate necesitatea respectării legilor care dirijează activitatea economico-industrială: „Să se reducă cheltuielile, pentru că toate aceste cheltuieli se fac pe seama costurilor de producție. Să se elimine costurile mari, risipa și pierderile pe care le avem în producție”, a subliniat secretarul general al partidului. Plecînd de la această cerință, să încercăm să evidențiem cîteva din preocupările colectivului de la întreprinderea de utilaj greu Craiova, întreprindere mare consumatoare de metal, într-o discuție cu inginerul Alexandru Ștefănescu, șeful Biroului Plan-Dezvoltare, și inginerul Ileana Bărbulescu, președinta Consiliului de control muncitoresc din întreprindere. Deci, tema noastră este încadrarea în normele de consum.

A.S.: — Normele de consum aprobate sînt obligatorii. Aspectul pe care trebuie să-l avem în vedere este reducerea prin toate mijloacele tehnice a consumurilor de materiale, a energiei și manoperei, într-un cuvînt, a costurilor de producție. Nu trebuie să ne mulțumescăm simpla încadrare în normele aprobate. Competitivitatea, rentabilitatea pot fi luate în discuție numai prin realizarea unor costuri scăzute. E simplu să produci un utilaj, mai greu este să o faci mai ieftin și, bineînțeles, mai bine decât alții. Beneficiile unei întreprinderi depind direct de asta. Deci,

toate eforturile sînt îndreptate în această direcție, care nu e alta decât cea a unei permanente perfecționări a activității productive.

Rep.: — În situația pe care o avem în față privind încadrarea în normele de consum, constatăm că pînă la data întocmirii ei (20 august) s-a realizat o economie totală de metal de 30 tone. Pe capitole însă, ca să luăm doar trei din ele, citim, la economii, laminate finite din oțel-810 tone și forjate și matrițate și alte materiale metalice — 866 tone; la depășiri, piese turnate fontă — 1 680 tone. Cum să interpretăm aceste cifre?

I.B.: — Ele se explică prin necorelarea normelor de consum acordate cu producția fizică realizată. În cazul nostru, am contractat cu întreprinderea de osii și boghiuri Balș o comandă mare de lingotiere și maselotiere, piese executate numai din fontă turnată. Economii mari se explică prin neexecutarea reperelor prevăzute în plan. Asta nu înseamnă că n-am respectat normele de consum. Importantă este economia totală. Pe capitole se reglementează la nivelul centralei.

Rep.: — Cantitatea de metal acordată, repartizată nu se corelează pe parcurs, cînd se definitivează planul, comenzile?

I.B.: — Nu. Se dă odată cu cifrele de plan și rămîne așa.

Rep.: — Deci sînt niște cifre care nouă nu ne spun nimic. Ele nu provin din economii sau depășiri reale. Cum se obțin economiile, cum se asigură încadrarea în normele de consum?

I.B.: — Normele pe produse se realizează în primul rînd prin măsurile de reproiectare constructivă și tehnologică, proiectare care se face prin compartimentul pregătirea tehnică a fabricației. Au fost reproiectate toate produsele din nomenclatorul întreprinderii: familiile de strunguri normale grele, freze longitudinale cu portal, prese

hidraulice pentru industria lemnului. Una din măsuri a fost înlocuirea subansamblelor turnate din fontă și oțel cu construcții mecano-sudate executate în întreprindere. S-a obținut o reducere a greutății pînă la 20 la sută, deci creșterea coeficientului de utilizare a metalului și, implicit, o reducere a prețului de cost.

A.S.: — Acestea sînt metode tehnice în general cunoscute. Le aplicăm de la caz la caz, soluțiile fiind date de atelierul de proiectare propriu. Meritul este că toate produsele sînt trecute printr-o analiză atentă. Chiar dacă lucrăm cu tone, fiecare gram de metal economisit contează, încercăm să-l obținem. Avem o activitate de inovații puternică, cu efecte economice importante. În 1988 s-au aprobat 56 de dosare, cu efecte economice de peste 26 milioane lei, semnate de muncitori, tehnicieni și ingineri. Din aceste preocupări au rezultat dispozitivele reglabile de prelucrat alezaje conice pe mașini de electroeroziune și de frezat suprafețe elicoidale. Variația economică de realizat calote, inovația subinginerilor Dorina și Nicolae Dobre, aduce o economie de metal de 300 kilograme la bucată.

I.B.: — În dezbateră documentelor programatice ale Congresului al XIV-lea al partidului, în adunările de dare de seamă și alegeri care

au loc în aceste zile în întreprindere, comuniștii, membrii O.D.U.S. au subliniat necesitatea inițiativelor și creativității proprii, a folosirii tuturor resurselor existente în întreprindere. Coordonate de sindicat, inițiativele muncitorești își dovedesc din plin eficiența. Pe lângă Cercul inventatorilor și inovatorilor, de la care au emanat anul acesta 47 propuneri privind rezolvarea unor probleme la zi vizînd îndeosebi reducerea importurilor, în întreprindere activează 174 de cercuri ale calității. O altă inițiativă muncitorească intrată în obșnuință la I.U.G. este: „Să lucrăm o zi pe lună cu electrozi economisiti”. Reintegrarea în flux a materialelor refozabile, gestionarea atentă a acestora este tot o cale de reducere a consumurilor de materiale. Comuniștii din întreprindere, exprimîndu-și totala adieziune ca la al XIV-lea Congres, în funcția supremă de partid să fie reales tovarășul Nicolae Ceaușescu, garanție a continuării marilor victorii înregistrate de poporul nostru în ultimii 25 de ani, ei își exprimă totodată și angajamentul muncitoresc ferm de a se implica cu toate forțele în efortul general de edificare a socialismului și comunismului în România.

OPREA GEORGESCU ■

făcându-ne exemplar datorita

În fiecare unitate ca-n fiecare gospodărie

Grijă neslăbită pentru pâinea țării

Secretul brăilenilor

— Convorbire cu MIHALACHE MĂRGEAN,
director general al Direcției agricole a județului
Brăila —

Dialogul pe care vi-l înfățișăm nu este rezultatul unei discuții tihnite, într-o încăpere și într-un anume răgaz, ci este rodul unei zile de muncă pe ogoarele Brăilei, în mers, punind cap la cap toate cite mi le spusese un om pentru care acum, biroul este în cîmp și ziua de lucru este zi lumină.

— Tovarășe director general, județul Brăila a raportat în acest an obținerea unor recolte deosebite la grâu, la orz, mazăre, fasole etc., semn că s-a muncit bine nu numai în acest an ci și în cel precedent. Formularea este însă generală, amănuntele trebuie să fie mult mai interesante și credem că experiența Brăilei poate fi utilă și altora. Cum stau lucrurile în detaliu?

— Ați spus exact, și în anul precedent, pentru că recolta unui an depinde de calitatea muncii anului anterior. Dar nu este vorba doar de recolte lui 1989. Rezultate bune s-au înregistrat și în anii trecuți. În acest sens, consider că rezultatele noastre bune sînt o consecință a dezvoltării întregii agriculturi brăilene din anii socialismului, în special după Congresul al IX-lea al partidului, agricultură care, asemenea agriculturii întregii țări, a beneficiat de un puternic sprijin material și financiar din partea statului. De pildă, investițiile acordate ne-au permis să amenajăm pentru irigații întreaga suprafață arabilă, față de cele 39 mii de hectare irigate în 1965. Rezultatele noastre, ale agriculturii românești, în general, exprimă, fără îndoială, avansatele proprietăți de stat și cooperatiste, proprietate care a la temelia construirii societății socialiste, singura care poate conduce la realizarea unei agriculturi moderne, avansate. Că lucrurile stau astfel, iată, noi și celelalte județe

o dovedim an de an, rezultatele la care vă referiți, repet, fiind urmarea firească a acestui proces de dezvoltare.

— Să vorbim, totuși, de recolte lui 1989.

— Ca și într-o competiție sportivă, nu-i prea greu să ajungi în frunte, ci să te menții. Încolo, totul ține de meserie și conștiință. Lucrările trebuie să le realizezi perfect, să nu greșești. Greșeala, nepăsarea și incompetența, ca în orice domeniu, se plătesc. Dar în agricultură e vorba de piinea țării. Nu rebuzezi o piieșă, ci o recoltă, și nu mai ai cum s-o recondiționezi. Dacă slăbești măsurile de realizare, de obținere a unui optim al lucrărilor, faptul se reflectă imediat în producția agricolă. Este vorba, deci, de calitate. Asolamentele constituie o verigă de bază. Cine face agricultură, știe că ele trebuie respectate cu mare strictețe. Monocultura obosește terenul. Numai că fiecare face treaba asta cum o înțelege. E drept, asolamentele cer un efort deosebit. Trebuie să eliberezi terenul la vreme, să-l pregătești pentru cultura următoare. De multe ori, timpul e foarte scurt și dacă te miști greu, ratezi totul. Specialistul trebuie să fie și competent și bun gospodar. E ca la armată: cu cit gîndește comandantul mai bine, cu atît mai mari sînt șansele de reușită ale operațiunii. Trebuie să alegi soiurile și hibrizii mai potriviți, mai timpurii la păioase, pentru că de la păioase

vin încurcăturile: respecti locul pentru păioase, pentru restul culturilor nu mai ai nici o problemă.

— În județul Brăila cum s-au petrecut lucrurile?

— În 1988 asolamentele au fost întocmite pentru cinci ani.

— Nu poate interveni nimic neprevăzut în acești cinci ani?

— Ba da, în structura culturii, însă fără să se modifice concepția asolamentului. Baza gîndirii rămîne, se face doar adaptarea la cultură. Recoltele noastre confirmă ceea ce spun. Cu asolamentele începe orice activitate în agricultură.

— Dar nu se oprește aici.

— E adevărat. Trebuie să realizezi la timp lucrările. Și să le faci de calitate. Plecînd de la experiența acumulată am acordat mai multă atenție utilizării mașinilor. Le-am reparat la timp, ne-am asigurat într-o măsură mai mare cu piese de schimb, am efectuat mai corect reglajele. Pentru alții poate că aceste lucruri par de mîna a doua. Se înșeală. Ca și în mecanică, toleranțele conduc la abateri, la pierderi. Am întărit controlul, am stimulat ambiția oamenilor. Toată lumea lucrează cu plugul. Dar plugul poate lucra și bine și superficial. Marele nostru secret, dacă poate fi vorba de așa ceva, este chiar această ambiție. Am plecat de la ambiția fruntașilor. La condiții egale, ei obțin mai mult: C.A.P. Tudor Vladimirescu, Cazasu, Batogu, Vișani, Roșiori, I.A.S. Urieasca sînt cîteva exemple. Rezultatele lor erau foarte bune și se datorau și unei foarte bune organizări a procesului de producție: o programare fermă a oamenilor pe lucrări, un control exact, disciplină. Toate acestea conduceau la autocontrol, la calitate. Nimic nu este la voia întîmplării la ei. Și pentru că plecasem de la „secretul” nostru, ei bine am-

biția celor buni a condus la stimularea ambiției celorlalți și am ridicat media. Producțiile mari nu le obții numai de la cîteva fruntași, ci de la cîți mai mulți buni. Virfurile sînt importante, îți oferă o experiență, îi mobilizează și pe alții, dar n-ajunge, dacă media celorlalți unități e slabă. Noi ne-am propus să avem cit mai multe unități bune și foarte bune.

— E adevărat, dar ambiția nu e suficientă dacă, de exemplu, semințele nu sînt de mare productivitate.

— Așa e. Și nici nu le-am neglijat. Avem semințe de mare productivitate. Am ținut mult să avem soiuri de mare producție, reușind să ni le asigurăm la timp. În proporție de 99 la sută, semințele la toate culturile sînt produse la noi. Am umblat mult pentru asta, adică pentru a primi aprobarea structurii soiurilor solicitate de noi și pentru extinderea producerii semințelor de soiuri și hibrizi care dau cele mai bune rezultate pe terenurile județului, și astfel să nu depindem de semințele produse de alții. De altfel, avem un sector de producere a semințelor foarte bun, cu cadre deosebit de competente.

— Sîntem la sfîrșitul campaniei de recoltare, pînă la data apariției acestei discuții probabil că ea va fi încheiată. Cum, cu ce rezultate?

— Recoltatul este o cauză a întregului județ, ca să nu pierdem nimic. Producția este multă și am înființat și baze de recepție volante. De asemenea însă, pregătăm recolta viitoare. Dacă semănături e perfect, ai pe ce lucra, pentru că înființarea culturii este baza. Unii aleargă un an de zile și se miră că recolte nu sînt pe măsura alergăturii. Recoltele nu țin de mers, ci de competență: să știi cînd să alergi, ca s-o faci cu folos. Alergi cînd trebuie de două ori mai mult și obții de două

ori mai mult. Secretarul general al partidului insistă mereu asupra lucrărilor făcute la timp și în bune condițiuni. Aici se află cheia succesului.

— N-ai spus nimic de irigații.

— Am spus. Întreaga suprafață este irigată. La noi, toată lumea a irigat și rezultatele se cunosc. Sigur, ar fi anormal să spun că am irigat bine. Așa am făcut. Asta se învață și apoi se respectă. Disciplina, simțul de răspundere au crescut și irigațiile sînt eficiente, nu ne batem joc nici de apă, nici de energie.

— Ce vă propuneți pentru anul următor?

— Ceea ce spuneam la început: să păstrăm locul bun pe care îl avem la unele culturi, dar depășind producțiile pentru că avem rezerve. În-vătam, în primul rînd, din succesele noastre, fără să ne uităm însă lipsurile. Am spus că recolta este cauza tuturor oamenilor din județ. Recoltatul se face cu mic cu mare, ca să nu pierdem, să nu risipim. Ar fi nedrept însă să nu arătăm sprijinul deosebit, concret și permanent pe care noi, cei ce lucrăm în agricultură, îl primim din partea comitetului județean de partid. Avem sarcini mari. Cum arătăm, să terminăm la timpul potrivit lucrările acestei perioade. Doar în felul acesta considerăm că ne facem datoria, numai astfel considerăm că trebuie să întîmpinăm Congresul partidului. În acest spirit de exigență și răspundere — prin fapte, prin producții înalte — putem împlini obiectivele prevăzute în documentele Congresului al XIV-lea și putem răspunde apelurilor secretarului general al partidului de a face totul pentru a obține recolte mai mari. Pînă una alta, producțiile de azi și ambiția brăilenilor sînt o garanție.

RAZVAN BĂRBULESCU ■

Zilele porumbului

Am privit de multe ori harta fizică a României, fagurul acesta de județe colorate în funcție de prestația formelor locale de relief. Întotdeauna mi s-a părut că verdele puternic al sudului trage Cîmpia Română spre Dunăre stabilind aici centrul de greutate agricolă al țării. N-aș fi bănuț însă niciodată că județul Timiș, dintre toate celelalte patrișeci de județe ale noastre, cuprinde cea mai mare suprafață arabilă între hotarele sale. Lucrul acesta mi-l închipuiam un atribut exclusiv al județelor Ialomița, Călărași sau Giurgiu ale căror suprafețe sînt sută la sută doar nesfîrșită și roditoare cîmpie. Și totuși Aurel Lăzurescu, secretar cu probleme agrare al județului de partid a Timișului, accentuează: „sîntem cel mai mare județ al țării ca suprafață arabilă”. Iată că orgolioasa formulă a locuitorilor acestui colț de țară, conform căreia „Tot Bănătu-l fruncea!”, are justifi-

care inclusiv în această conștiință și mîndrie.

Și mai are un argument, în acest sens, Aurel Lăzurescu: în Timiș a încolțit pentru prima dată în țară „sîmburele integrării învățămîntului agricol cu cercetarea și producția. Receptînd indemnurile secretarului general al partidului, ne-am dat seama încă de la început că nu se pot concepe recorduri mari fără aportul substanțial al științei. La noi s-a înființat prima Stațiune didactică experimentală a Institutului agronomic, cu rezultate deosebite. Ieșeau studenții din sala de cursuri și intrau direct în grajd să aplice practic ceea ce învățaseră teoretic cu o clipă înainte”.

Lucrurile acestea se întîmplau prin 1972. De atunci s-au schimbat multe în agricultura românească. Inițiativa timișorenilor a rămas însă și azi ca o condiție inevitabilă a marilor recorduri. Inițiativa pusă în practică doar pe terenurile Stațiunii didactice s-a extins

între timp, astfel încît întregul județ Timiș poate fi considerat azi o veritabilă stațiune didactică experimentală în cadrul căreia specialiștii fiecăreia dintre cele 125 C.A.P.-uri și 32 I.A.S.-uri experimentează pe o suprafață totală de 254.463 ha metodele și tehnologiile cele mai avansate care pot fi adecvate specificului pedoclimatic al fiecărei palme de loc cultivabil.

Timiș este, în consecință imediată a recordului său de suprafață arabilă, un mare județ cerealiier, a cărui suprafață e solicitată în proporție de 60% de aceste culturi. Apare, astfel, întrutotul explicabilă efervescența pe care am înțîlnit-o străbătînd cîteva mari comune ale județului, concentrarea de forțe, umane și mecanice, pentru a încheia toate lucrările din această toamnă la termenii stabiliți. Iar dacă ar fi să dăm cîteva nume de unități care s-au remarcat în dinamica înlănțuire de operații, strict intercondate: recoltat — transport — depozitat — arat — însămînțat, de pe lista lor n-ar putea lipsi C.U.A.S.C.-urile Lovrin, Văraș, Sînnicolau Mare, precizînd că nu putem omite nu-

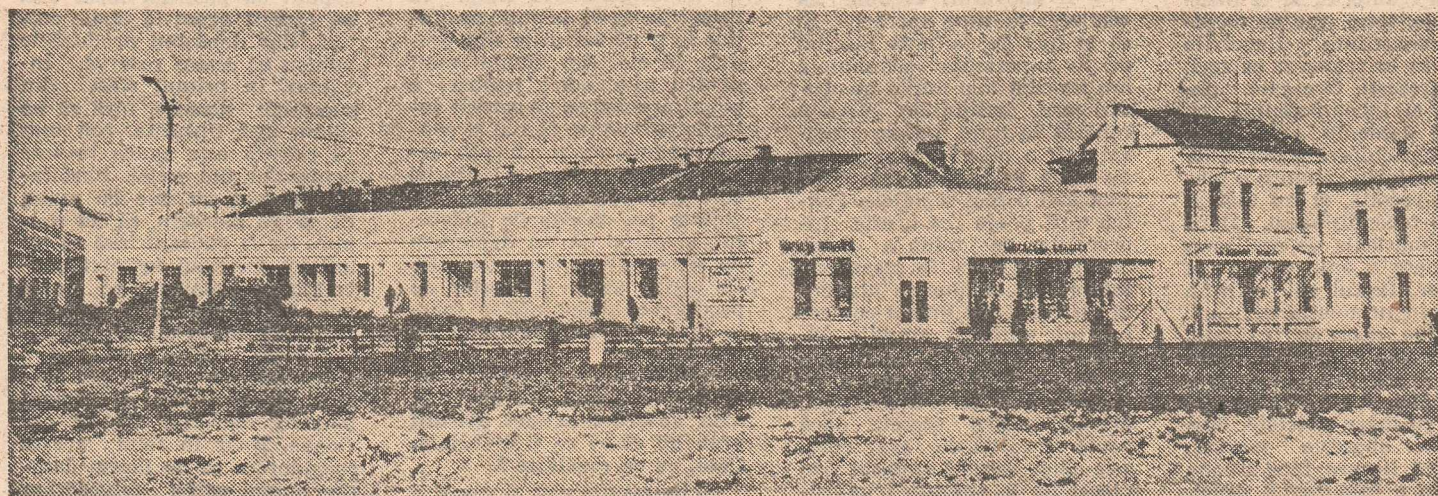
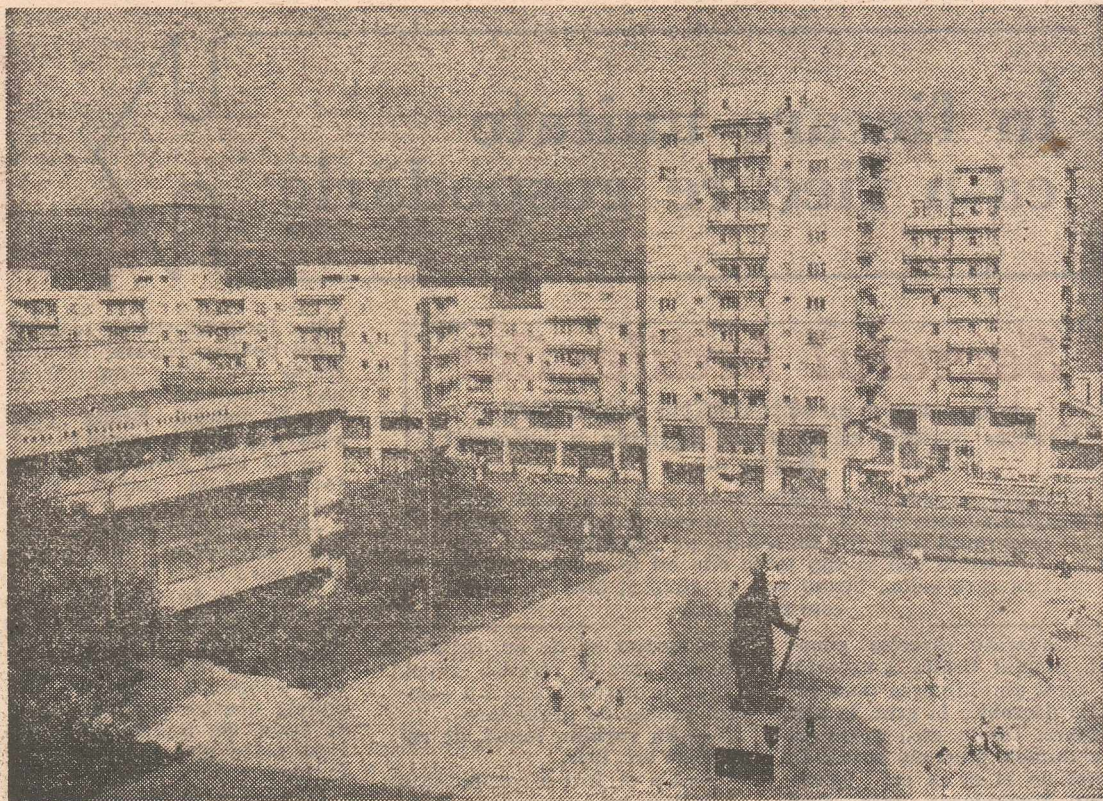
mele alter citorva unități care au obținut mari producții la porumb, soia, sfeclă, cartofi sau struguri: C.A.P.-urile din Topolovăț, Belint, Lovrin, Ioan Josu e deja o veritabilă Gotlob, sau I.A.S.-urile din Tomnatec, Brabați, Liebling, Recaş, Gearmata etc.

Din curtea S.M.A.-ului Topolovățu Mare, unde-și are sediul și C.U.A.S.C.-ul aceleiași localități — dr. ing. legendă vie în partea locului pentru spectaculoasa sa biografie pusă în slujba agriculturii bănațene —, ieșim în plin cîmp, pe fermele I.A.S.-ului Iosifălău. Străbatem kilometri întregi pe care Iordache Dumitru nu doar că i-a văzut de la volanul diverselor agregate ale S.M.A.-ului ci i-a pipăit cu inteligența sa de tînar specialist al locului, dealuri blînde unduindu-se după geniala intuiție a lui Blaga, cu precizarea că tot acest spațiu atît de intim al nostru era arat și semănat, pămîntul fiind mărunțit ca și cum ar fi fost cernut cu o clipă mai înainte dintr-o sită cosmică. „Și totuși mai trebuie să trecem peste el cu un tăvălug — decide specialistul Iulian Pușcă. Ca sămîn-

ța să facă mai bine priză în pămînt!”. Lanul de soia nu seamănă cu nici una din plantele tradiționale „cîntate” de literatură. Și totuși ochii lui Iulian Pușcă îi sorb din priviri. Străbatem cîteva kilometri pe un drum prăfos, oprește mașina, intră între rîndurile dese, smulge o plantă cu tulpina desfăcută de la rădăcină într-o respirație de lujere îngemănate și începe să numere păstăile. Credeam că nu mai termină! S-a oprit totuși pe la vreo 150. O plantă oarecare din cele 932 ha de soia, semănată pe rînduri cu o densitate de 450—500 mii plante la hectar. Și după ce termină de numărat, face un gest stupefiant: înfige din nou tulpina de soia, cu rădăcină cu tot în pămînt, în locul din care a smuls-o. E un amănunt, dar unul simbolic, întrutotul semnificativ pentru firea și mentalitatea bănațenilor, a acestor oameni despre care s-a dus vestea pretutindeni că sînt riguroși și extrem de pragmatici în sensul cel mai bun al cuvîntului!

I. ZUBAȘCU ■

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Convorbire cu ION VLAD, prim-vicepreședinte al Consiliului popular al județului Vaslui

— Actualul perimetru al județului Vaslui constituia, până la Congresul al IX-lea, una din zonele cele mai slab dezvoltate ale Moldovei și țării. Emanciparea, dezvoltarea accelerată a tuturor laturilor activității economico-sociale se observă cu pregnanță și în acest județ. Vă rugăm, stimate tovarășe prim-vicepreședinte, Ion Vlad, să prezentați sintetic dinamica dezvoltării industriei județului.

— În anii profundelor transformări socialiste, mai ales după Congresul al IX-lea, județul Vaslui, oamenii de pe aceste țărâni au beneficiat din plin de roadele politicii clarvăzătoare, științifice, profund umaniste a partidului și statului nostru. De la an la an au sporit fondurile alocate pentru dezvoltarea multilaterală a tuturor localităților. Preponderent după anul 1968, când a avut loc reorganizarea administrativ-teritorială, Vasluiul s-a bucurat din plin de repartizarea proporțională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, fapt ce a condus la dezvoltarea armonioasă, într-un ritm susținut a acestei zone. Țin să remarc că fondurile totale investite în economia județului, reprezentă după 1965 aproape 45 miliarde lei. Din aceste fonduri circa jumătate au fost destinate industriei. Dezvoltarea economică este concretizată în punerea în funcțiune a peste 420 de noi obiective și

capacități de producție în industrie, agricultură și alte domenii.

Un exemplu elocvent îl constituie reședința județului, municipiul Vaslui, care, practic, dintr-un oraș fără industrie a devenit în niciun sfert de secol un puternic centru industrial, cu o importantă pondere în dinamica dezvoltării economico-sociale a întregului județ.

De la istoricul Congres din 1965, au intrat în circuitul funcțional-productiv, întreprinderi industriale precum: Mecanica, de materiale izolatoare, Textila, Confecții și Combinatul de fire sintetice — Vaslui, de elemente pneumatice și aparate de măsură, Abrom, Confecția — Birlad, de Încălțăminte — „Hușana”, filatura de bumbac, filatura de bumbac și vagonia și fabrica de utilaje pentru Construcții Negrești, filatura de bumbac din Murgeni etc.

Fabrica de Rulmenți Birlad a devenit cel mai mare producător și exportator de rulmenți din România, industria electrotehnică, de prelucrare a lemnului, a materialelor de construcții, confecțiilor și tricotelor, de utilaj tehnologic, chimică, cu profil mecanic sînt tot atîtea ramuri care au cunoscut o importantă dezvoltare într-un ritm accelerat, la un apreciazabil nivel de tehnicitate și competitivitate. În prezent, oamenii muncii

din județ realizează o producție industrială de peste 16 ori mai mare față de cea obținută în anul 1965. Productivitatea muncii a crescut de aproape 4 ori, produsele noastre se exportă în peste 80 de state.

Datorită unei organizări superioare a întregii activități, prin optimizarea fluxurilor tehnologice, prin intensificarea preocupărilor pe linia înnoirii și modernizării producției, mărindu-și preocupările pe linia eficienței și creșterii calității produselor, oamenii muncii din industria județului, din activitatea de construcții, transporturi și circulația mărfurilor au raportat de la an la an o îndeplinire superioară a sarcinilor de plan, onorindu-și exemplar angajamentele asumate în întrecerea socialistă. Pentru a oferi doar exemplul anului 1988 țin să remarc obținerea de către Întreprinderea de materiale izolatoare a înaltului titlu de „Erou al Muncii Socialiste”, a Ordinului Muncii clasa I — de către Întreprinderea comercială de stat mixtă Huși și a Ordinului Muncii clasa a II-a de către Întreprinderea „Textila” și Combinatul de fire sintetice Vaslui precum și a Ordinului Muncii clasa a III-a de către Întreprinderea de exploatare și întreținere a rețelelor și instalațiilor energetice și de distribuție a energiei electrice.

— Cunoscut acum 45 de ani

ca ținut eminent agricol, Vasluiul s-a racordat, mai ales în ultimele cincinale, exigențelor reieșite din noua revoluție agrară. Ce elemente au concurat la obținerea în acest an a unor producții record la cereale și la alte culturi, la producții bune în zootehnie, ce mutații s-au produs în agricultura județului?

— Agricultura județului a cunoscut o dezvoltare impresionantă, ritmurile de creștere a producțiilor fiind edificatoare în ceea ce privește marile binefaceri ale politicii agrare a partidului nostru, justetea aplicării în practică a orientărilor de o inestimabilă valoare teoretică și practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului. În județul nostru s-a depășit la cereale de 7—8 ori nivelul recoltelor obținute la începutul cooperativizării. În prezent, pe ogoarele județului lucrează 4900 de tractoare, 1620 de combine auto-propulsate, un mare număr de semănători de diferite tipuri, combinatoare, un set complet de utilaje. Datorită acestora, se asigură o mecanizare aproape totală a majorității lucrărilor agricole la toate culturile, în condiții de productivitate ridicată și la parametri calitativi superiori. S-a dezvoltat patrimoniul viticol, cultură la care ocupăm locul patru pe țară la suprafață viticolă, au fost înființate întinse suprafețe de livezi și plantații de arbuști fructiferi. O dezvoltare susținută a cunoscut-o și zootehnia, domeniu în care au crescut evident efectivele de animale și implicit producțiile mai ales în unitățile speciali-

zate și modernizate. Vreau să subliniez, ca o binefacere a socialismului, saltul calitativ care s-a produs în mod, în optica de a gândi și munci a oamenilor muncii de pe ogoare, care își fac datoria conform cerințelor etapei actuale. Sintem mindri că și județul nostru îndeplinește în acest an condițiile și cerințele impuse de noua revoluție agrară și că va obține titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare”.

— Nu ați trecut în revistă lucrările care au avut drept scop creșterea potențialului productiv al pămîntului. Tratatelor de specialitate, statisticele prezentau zona Vasluiului ca unul dintre locurile în care se află întinse suprafețe erodate, bălțite, improprii total cultivării cerealelor și altor culturi. Ce ne puteți spune în acest sens?

— Am intenționat să vorbesc mai pe larg și distinct despre acest aspect întrucît, după cum spuneți, starea productivă a pămîntului era deosebit de precară, constituind problema problemelor pentru agricultură, fapt care a concurat în mod direct la raportarea pînă nu demult a unor producții agricole scăzute, sub nivelul celor realizate în chiar județele vecine. De aici, grija deosebită ce s-a acordat lucrărilor de îmbunătățiri funciare care, firesc, au necesitat un însemnat volum de investiții. În ultimii ani au fost desecate peste 51 mii de hectare și amenajate pentru irigații circa 40 mii de hectare, numeroase suprafețe, care se ridică la aproape 203 mii hectare, au fost protejate contra factorilor erozionali, regularizările, îndiguirile însumează peste 1200 km și acumulările 300 milioane mc.

Au intrat în circuitul productiv întinse suprafețe de teren altădată neproductive: lăcoviștile, leșiile, pirloagele. O parte din aceste lucrări au fost executate prin ample acțiuni de muncă patriotică. S-a acționat în mod prioritar și pe linia efectuării unor lucrări agrozootehnice speciale și de organizare a teritoriului. Toate acestea au asigurat pe de o parte o mai bună organizare a teritoriului și în mod special creșterea potențialului productiv al solului, care este astăzi incomparabil față de cel existent acum trei decenii. Nu putem spune că problema este pe deplin rezolvată, de

Dezvoltarea armonioasă a întregii țări

aici și existența, în continuare, a unor multiple preocupări în acest domeniu, având în vedere că circa 70 la sută din terenurile agricole sînt situate în pantă. În județ, ființează la Perieni, o stațiune centrală de cercetări pentru combaterea eroziunii solului, care elaborează sistemul de lucrări antierozionale și are sarcina expresă de a coordona la nivelul țării această activitate.

— La îndemnul secretarului general al partidului, grija față de om a devenit o preocupare primordială, un scop prioritar al politicii partidului și statului nostru. Vă rugăm, stimate tovarășe Ion Vlad, să concretizați realizările dobândite în județ, în ceea ce privește ridicarea nivelului de trai, de civilizație a locuitorilor, a aplicării principiului edificării socialismului cu poporul, pentru popor.

— Dezvoltarea în ritm susținut a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor economiei s-a datorat vastului program de investiții de care a beneficiat județul după anul 1965. Acest lucru a condus la creșterea de 12 ori, în 1985 a producției industriale obținute comparativ cu cea realizată în 1965, cu mențiunea că la nivelul țării această creștere a fost doar de 5,9 ori. Aceste ritmuri dinamice au avut o influență hotărîtoare în modul de muncă și viață al oamenilor muncii, al întregii populații a județului. Se știu importanțele creșterii ale veniturilor totale și retribuțiilor medii precum și creșterea substanțială a cantităților de produse, a gamei complete de servicii puse la dispoziția cetățenilor județului. Bunăoară, comparativ cu 1965, volumul prestărilor de servicii pentru populație a crescut de peste două ori iar producția marfă realizată în industria mică de peste trei ori. Cine vizitează localitățile județului poate vedea profundele mutații survenite în aspectul edililor gospodăresc. Beneficind de sporite fonduri ale statului și de o largă participare a maselor de oameni ai muncii, practic toate localitățile, conform schițelor de sistematizare se dezvoltă armonios. După Congresul al IX-lea, au fost construite peste 38 000 apartamente și circa 22 000 locuințe noi, care s-au constituit în impunătoare ansambluri de locuințe. În județ, s-au edificat sedii politico-administrative, numeroase școli, lăcașuri de cultură și artă, moderne spații comerciale, edificii de interes sanitar și edilitar — gospodăresc, o largă rețea de drumuri modernizate, baze sportive, zone de spații verzi și locuri de agrement. Cel mai convingător exemplu al emancipării urbaniste îl conferă municipiul Vaslui care era înainte de 1965 un modest orașel de provincie, cu o săracă dotă de clădiri particulare și de interes public, cu străzi insalubre.

Prezentînd toate aceste realizări se impune a sublinia gândurile cele mai alese, sentimentele cele mai înălțătoare ale vasluienilor față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, marele bărbat și ctitor al României moderne, al celei mai dinamice și fertile etape din întreaga noastră istorie mult milenară pe care o numim, ca un profund omagiu, cu o entuziasmată și îndreptățită mîndrie patriotică, „Epoca Nicolae Ceaușescu”. Aceleași sentimente de aleasă prețuire și dragoste nutrim și față de tovarășa Elena Ceaușescu, militant de seamă al partidului, care își aduce o contribuție deosebit de importantă la înflorirea științei, învățămîntu-

lui și culturii, la dezvoltarea patriei socialiste.

— Fapt caracteristic întregii țări, și Vasluiul se racordează din mers, în plină activitate creatoare, cerințelor etapei viitoare de dezvoltare multilaterală a patriei, cerințe formulate cu clarviziune și cuceranță de tovarășul Nicolae Ceaușescu în proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea. Vă solicităm să ne conturați viitorul acestei zone, domeniile majore ale ascendenței ei în timpul ardent al patriei socialiste.

— Toți oamenii muncii din județ au luat cunoștință cu îndreptățită mîndrie patriotică de obiectivele cuprinse în proiectul Programului-Directivă și a Tezelor pentru Congresul al XIV-lea, documente programatice în care sînt prezentate noile direcții și dimensiuni ale dezvoltării viitoare a patriei, care se va afla într-o etapă superioară de edificare a societății socialiste. În județul Vaslui vor prinde desigur contur obiectivele principale ale celui de al IX-lea cincinal. Este vorba de dezvoltarea intensivă a economiei, de aplicarea în continuare cu fermitate a programelor de organizare și modernizare a producției pe baza introducerii celor mai avansate realizări ale științei și tehnicii în fiecare domeniu de activitate. În județ, sub conducerea partidului, vom acționa pentru perfecționarea permanentă a relațiilor de producție, a raporturilor interumane, urmărind în permanență realizarea unei calități superioare a muncii și vieții, stimularea democrației muncitorești-revoluționare, manifestarea plenară a personalității umane. Pentru ajungerea la aceste cote înalte, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, întreg personalul muncitor este hotărît să facă totul pentru realizarea, pînă la Congresul al XIV-lea, a sarcinilor economico-sociale ce îi revin pe întregul an.

— Ne-ați vorbit, stimate tovarășe prim-vicepreședinte despre o multitudine de aspecte care concurează la ideea că Vasluiul a cunoscut — de cînd în fruntea partidului și statului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit și stimat fiu al poporului român —, mutații spectaculoase în toate domeniile de activitate, profunde transformări calitative. Ce doriți să mai relevați în finalul convorbirii?

— În primul rînd țin să subliniez că Hotărîrea adoptată în unanimitate de Plenara Comitetului Central cu privire la realizarea în funcția de secretar general al partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost primită de comunisti, ceilalți oameni ai muncii din județ, cu o profundă satisfacție, cu o deplină mîndrie. Noi vedem în această opțiune, garanția sigură a realizării a tot ce ne-am propus pentru ca patria noastră să urce pe noi trepte de progres și civilizație, spre minunate și luminoase zări comuniste.

Am prezentat un volum apreciabil de date și aspecte tocmai pentru a argumenta deosebită grijă, ajutorul multilateral de care s-a bucurat județul în ultimele cincinale. Această deosebită grijă ne obligă la o nouă atitudine civică și partinică, la redimensionarea prezenței noastre în timpul ardent al patriei. De aceea, repet, sîntem hotărîți să ne facem pe deplin datoria față de partid și popor, față de noi înșine.

NICOLAE DRULEA ■

În dezbaterea națiunii: documentele pentru Congresul al XIV-lea

Ambiții pe măsura faptelor

De aproape trei luni, Măndica Zanea e primărița comunei Mitrești, o așezare tipică de cîmpie, cu case curate și frumoase, aplecate peste suflarea pămîntului, adunate la nici 10 kilometri de marginea Olteniței. Cei 5360 de locuitori ai săi și ai satelor componente, Valea Roșie și Clătești, și-au transmis din tată în fiu mîndria de țărani destoinici, deprinși să muncească pămîntul acesta din partea de miazăzi a Cîmpiei Bărăganului și, mai nou, să iscoadăască cu privirea peste apa Mostiștei, ambiționați de recordurile absolute ale agriculturii din Bărăgan. Este drept că majoritatea bărbatilor lucrează pe șantierele și în uzinele Olteniței, dar sufletul le-a rămas sensibil la miracolul pămîntului. Nu s-au schimbat decît condițiile de viață, naveta la oraș aducînd cu ea nu numai o retribuție în fiecare casă dar și inevitabile pretenții de confort și civilizație cu iz urban.

„Una din problemele ridicate de cetățenii comunei a fost cea a extinderii capacității centralei telefonice, spune noua primăriță. Vom îndeplini acest deziderat și cît de curînd în multe case din comună va suna telefonul”.

Siguranța din cuvintele ei își are temeiul în miezul iz-

binzilor de pînă cum și acest lucru l-au învățat cel mai bine chiar cei care au beneficiat de ele. Pentru că oricît ar părea de nefiresc, primărița din Mitrești a reușit să realizeze în trei luni cît nu au reușit trei bărbați în trei ani. Primul lucru a fost să schimbe radical climatul de neîncredere și delăsare ce se cuibărise pe ici, pe colo. De aceea și sună atît de frumos răspunsurile ei: „noi am realizat, noi ne-am propus, noi vom reuși”. Datorită acestui efort comun, încheiat și dirijat de primăriță, s-a reușit darea în funcțiune, chiar la începutul acestei săptămîni, a brutăriei ce va coace pîinea trebuitoare oamenilor. Pe urmă, nu mai tîrziu de săptămîna viitoare, căci așa are primărița de gînd, noua casă de nașteri va fi pregătită să primească mămicile ce nu au „răbdare” să străbată drumul spre maternitățile apropiatului oraș. Peste numai cîteva zile va fi inaugurată moara comunei, lucru firesc dacă ținem cont de rodul bogat al toamnei dar și de pofta de făină a brutăriei.

„Ambițiile noastre sînt mari, recunoaște Măndica Zanea, dar ele sînt pe măsura posibilităților reale de care dispunem. Nu sîntem o co-

mună mare și nu avem prea multe unități economice pe raza noastră, un C.A.P., o secție de prelucrat metalul, aparținînd de F.P.S.P. Oltenița, Ocolul silvic și cam atît. Însă toți cei ce muncesc în cadrul lor sînt cuprinși de aceeași dorință a devenirii, concretizată prin bunele rezultate obținute în ultima perioadă. Scopul nostru constă în dobîndirea statutului de centru agroindustrial și de aceea depunem toate eforturile pentru a ne ridica la nivelul cerințelor formulate de președintele țării. Dar atingerea acestui ideal depinde în primul rînd de noi, de felul în care vom transpune în practică ideile mobiliza-toare ale proiectului Programului-Directivă și ale Tezelor ce vor fi dezbătute la Congresul al XIV-lea al partidului. Speranțele noastre de mai bine sînt legate de acest istoric eveniment la care, asemenea întregului popor, noi, cei ce trăim și muncim în comuna Mitrești, ne vom exprima cu deplină convingere voința privind alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de secretar general al partidului, deplină garanție a bunăstării noastre”.

EUGEN NEGREA ■

Ce se impune în momentul de față

(Urmare din pag. 1)

însă că ritmul producției pentru export este de 4 ori mai mic decît ritmul relativ bun în care a crescut, în acest an, producția marfă industrială. Și făcînd această precizare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, cît se poate de limpede, că exportul reprezintă pentru țara noastră o problemă fundamentală a dezvoltării economico-sociale, o problemă a cărei rezolvare și menținere la nivelul priorității absolute în economie ține, desigur, de un înalt spirit de răspundere, de la ministru la muncitor.

Abordînd modul în care decurge procesul modernizării structurilor de producție, ce trebuie să garanteze îndeplinirea, acum și în perspectivă, a tuturor indicatorilor de plan, de producție și eficiență, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că se cere o mai concludentă implicare a cadrelor tehnice din întreprinderi și centrale, din instituturile de cercetare, în aplicarea măsurilor stabilite astfel încît mo-

dernizarea să aibă la bază, pretutindeni, cele mai noi cereri ale științei și tehnicii. În această direcție, o atenție deosebită trebuie acordată creșterii productivității muncii, domeniu în care realizările sînt sub prevederile de plan și sub posibilități.

Discutînd despre eficiența economică, despre imperativul privind rentabilizarea tuturor întreprinderilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit pe larg la rolul deosebit de important al organelor financiar-bancare, reliefind cerința ca ele să-și desfășoare activitatea în spiritul exigențelor impuse de dezvoltarea intensă a economiei naționale. Situînd activitatea lor pe temeiul respectării neabătute a legilor, ele trebuie să urmărească eficiența fiecărui leu investit, prevenind orice cheltuială inutilă și sporindu-și contribuția, pe această cale, la fabricația unor produse rentabile, de calitate superioară, competitive pe piața mondială.

În general, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, ce se im-

pune în momentul de față este ca efortul de realizare a planului la toți indicatorii să ilustreze o nouă calitate a muncii în toate domeniile de activitate economică, abordarea tuturor problemelor și rezolvarea lor într-un adevărat spirit muncitoresc-revoluționar. Se impune totodată, sublinia secretarul general al partidului, ca printr-o mobilizare exemplară, într-o seamă de sectoare producătoare de materii prime și materiale prevederile de plan să fie considerate nu ca niveluri maxime ci ca o bază de a merge mai departe în obținerea unor producții suplimentare. Sarcinile pentru perioada rămasă din acest an sînt bine cunoscute de către toate unitățile economice. Clasa muncitoare, în întregul ei, și-a spus cuvîntul atunci cînd a hotărît să realizeze planul anual pînă la Congresul al XIV-lea al partidului. Acum, totul depinde de gradul de implicare al fiecărui colectiv, al fiecărui om al muncii. Implicarea dă măsura spiritului de responsabilitate colectivă și individuală.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ „Salvați parcul zoo din Birlad! Acest apel patetic aparține profesorului Constantin Căpălină din Buzău care, trecând prin Birlad a dorit să revadă, împreună cu familia, parcul zoo, pe care îl admirase cu cinci ani în urmă. „Mare ne-a fost mirarea, însă, când am constatat cite animale și păsări dispăruseră în acest răstimp. Cele care supraviețuiseră erau adevărate „arătări“ într-un spațiu în care domnea dezordinea și murdăria. Intervenții — ne roagă cititorul nostru — măcar acum, în ceasul al doisprezecelea, nu de altceva, dar se deformează imaginea copiilor despre urși, maimuțe, papagali.”

Ca să nu mai vorbim despre responsabilitate și spirit gospodăresc...

■ În P.S.-ul din finalul scrisorii sale, Petre Suciu din Tîrgu Mureș ne asigură că timbrele de pe plic provin dintr-o colecție filatelice (nu ne specifică dacă este vorba de propria sa colecție, or de cea a unui prieten binevoitor). Asta, însă, nu din dorința de a ne face cadou un timbru deosebit, ci pentru că, ne spune, „de o vreme, lipsesc timbrele pentru francarea corespondenței. Ba chiar, adaugă, pe la noi a început să circule o glumă nouă: „● Unde te grăbești, vecine? ● Mă duc la Tulcea cu o scrisoare!” Cum hazul de necaz nu îl prea ajută, nici pe el, nici pe concetățeni, Petre Suciu se întreabă: „Oare nu se poate face nimic pentru îndreptarea situației?”

Transmitem, la rîndu-ne, întrebarea, celor în drept să ofere un răspuns.

■ I.T.A. Buzău comunică: „La cererea oamenilor muncii de la Întreprinderea de sticlărie menaj Berca, vă informăm că există posibilitatea de a introduce un autobuz în sistem convenție, care va efectua curse la schimb pe ruta Săpoca — Sătuc. Rugăm întreprinderea să trimită un delegat pentru a perfectă cu I.T.A. Buzău contractul.”

■ De la Procuratura generală a R.S.R. aflăm că „cele sesizate de Maria Florescu din comuna Adunați, județul Prahova, au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare.”

■ Ca răspuns la scrisoarea adresată redacției de către Cornel Vlad, din Snagov, Sectorul Agricol Ilfov, Consiliul popular al sectorului 6 ne informează: „Din verificările efectuate, a rezultat că Vlad Cornel este absolvent al Școlii profesionale nr. 22 București, promoția 1989; avînd contract cu Întreprinderea „Turbomecanică”, a fost încadrat în această unitate ca prelucrător prin aschiere.”

■ La scrisoarea lui Ioan Cioacășan, din strada Oituz nr. 2, Baia Mare, prin care acesta solicita relații cu privire la modul cum se face repartizarea cotei lunare de benzină pentru autoturismele proprietate personală, Întreprinderea pentru livrarea produselor petroliere, Baia Mare, aduce următoarea precizare: „Conform repartizării Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, cantitățile de benzină la fondul pieței se atribuie în mod egal pentru autoturismele proprietate personală, indiferent de

Scrisoare comentată

Prea multă aminare

Niculae Popescu, domiciliat în București, sector 6, Prelungirea Ghencea nr. 32, bl. C6, sc. B, et. III a revenit în luna iulie la o primă scrisoare din februarie a.c. pentru că, deși i s-a răspuns că „reparația va fi efectuată pînă la sfîrșitul lunii iunie”, problema pentru care de fapt ne-a cerut sprijinul nu s-a rezolvat. „La parterul blocului funcționează un magazin ale cărui agregate frigorifice au fost montate la subsolul blocului, iar unul singur în incinta magazinului, direct pe peretele de rezistență al blocului, ce desparte de jos în sus dormitoare de sufragerii apartamentelor. Pe timpul nopții acest agregat produce zgomot și trepidatii făcîndu-ne odihna imposibilă... Cu multă greutate am suportat acest termen (promis în urma primei scrisori), reparația s-a efectuat, dar ea a constat în curățenie, nicidecum rezolvarea problemei”. În sfîrșit, la 1 septembrie am primit un nou răspuns de la I.C.L. Alimentara sector 6, cum că „s-au luat măsurile necesare pentru diminuarea corespunzătoare a zgomotului prin montarea unor garnituri de cauciuc la baza acestor motoare”.

Necazurile locatarilor par să se fi terminat. Dar de ce așa de tîrziu și de ce numai după sesizarea în mod repetat și insistent? Întreprinderea comercială respectivă are în schemă frigotehnist, iar acesta nu se poate să nu știe că agregatele frigorifice produc zgomot și vibrații și nu se poate să nu știe cum se micșorează sau anulează aceste neajunsuri. Iată, cu niște simple garnituri de cauciuc! Ne mai întrebăm și-l mai întrebăm pe dumnealui, frigotehnistul, sau pe dumnealui, responsabilul unității comerciale, dacă tot atît s-ar fi lăsat rugați în situația în care familiile lor dormeau deasupra spațiului comercial respectiv? ! Orice ar răspunde dinșii, noi credem că nu!

GINA V. ■

capacitatea cilindrică a acestora.”

■ Referindu-se la scrisoarea tovarășului Ion Cîrciumaru din comuna Deveselu, județul Olt — în care acesta arată că, deși a prezentat certificate medicale pentru 196 de zile de spitalizare acestea nu i-au fost plătite — U.J.C.A.P. Olt ne răspunde: „Din verificările efectuate, am constatat că cele sesizate se confirmă, petentul a prezentat la C.A.P. Deveselu toate certificatele medicale, urmînd ca în luna septembrie să primească banii pentru cele 196 zile.”

■ Urmare scrisorii tovarășei Săftica Vișan din Brăila, prin care solicita sprijin în legătură cu starea sa de sănătate, Direcția Asistenței Medicale din Ministerul Sănătății ne anunță: „Pe data de 9 septembrie, 1989, petenta a fost consultată la nivelul dispensarului policlinic teritorial și internată în Spitalul județean Brăila. În cazul în care afecțiunea de care suferă necesită tratament de specialitate într-o clinică universitară, aceasta va fi transferată la Spitalul clinic Colentina.”

DE LA DIRECȚIILE PENTRU PROBLEME DE MUNCĂ ȘI OCROTIRI SOCIALE

■ Din partea D.P.M.O.S. Vrancea, ni se comunică următoarele: „Cererea de pensie a tovarășului Sandu Cristian Mihai din Tecuci a fost rezolvată favorabil, stabilindu-i-se o pensie în cuantum de 931 lei. Pentru clarificarea dosarului de alocație și semnarea declarației din fișa de pensie urmează ca petentul să se prezinte de urgență la Oficiul de pensii de stat.”

■ Elena Ana Murgu ni s-a adresat cerîndu-ne sprijinul pen-

tru încadrarea în muncă în specialitatea pentru care s-a pregătit. Din răspunsul D.P.M.O.S. Tulcea aflăm că „petenta, după absolvirea Liceului industrial din orașul Babadag a fost repartizată la Întreprinderea de industrializare a sfelei de zahăr din Babadag, unde a lucrat un an și jumătate, iar apoi a întrerupt contractul de muncă din proprie inițiativă.”

Un „amănunt” pe care autoarea scrisorii l-a omis în cererea adresată nouă.

„Petenta a fost invitată la Oficiul Forțelor de Muncă Tulcea — se spune mai departe — și îndrumată la Întreprinderea de industrializare a sfelei de zahăr din Babadag, înmîinindu-i-se dispoziția de repartizare nr. 2 668 din data de 30 august a.c., pentru a lucra ca lăcătuș mecanic.”

■ Avînd rude la Timișoara, ieșeanul Teodor Stejar parcurge, de cîteva ori pe an distanța între cele două municipii. În scrisoarea trimisă nouă își exprimă nemulțumirea că durata călătoriei este, în funcție de trenul accelerat cu care pleacă sau se întoarce, între 15 și 17 ore, iar vagoanele de clasa întâi sînt necompartimentate. „Să călătorești 16-17 ore într-un vagon necompartimentat, ne spune, este un adevărat calvar. Zecile de călători care trec prin intervalul dintre rîndurile de bancute vorbesc tare, trîntesc, ușile sau le lasă deschise, creîndu-se un curent de nesuportat.”

Factori de răspundere din Serviciul „Mers de tren” al Departamentului Căilor Ferate ne comunică: „În anii următori, după electrificarea liniilor Suceava-Beclean, pe Someș și Cluj-Napoca — Oradea, va fi posibilă reducerea duratelor de parcurs cu circa 1,5-2 ore la fiecare tren. Suprimarea unor opriri pe parcurs nu este posibilă, intrucît ar dezavantaja o categorie destul de mare de călători”. Observația dv. referitoare la faptul că introducerea de vagoane necompartimentate în compunerea acestor trenuri este în detrimentul unei călătorii confortabile este justă. Eliminarea acestui neajuns va fi posibilă în viitor, după introducerea în parcul C.F.R. a unor noi vagoane compartimentate.

Este, desigur, plăcut, să știe dea dreptate. Ne îndoiim, însă, că asta va face și călătoria mai puțin incomodă, pînă „în viitor”. Să fie, oare, chiar atît de dificilă găsirea citorva vagoane compartimentate de clasa I? Diferența de preț suportată de călători credem că merită, totuși, acest efort.

● D'ALE LOCATARILOR

■ „În ședința de lucru din data de 29.08.1989, la care au participat Comitetul asociației de locatari și reprezentanții ai D.G.D.A.L. și I.C.R.A.L. Berceni, s-a stabilit ca pînă la data de 15.09.1989, I.C.R.A.L. Berceni — Grupul 4 Sanitare să finalizeze toate lucrările cuprinse în devizul de reparații, precum și zugrăvirea casei scîrilor”. Semnat: Consiliul popular al sectorului 4. Iată, în sfîrșit, o veste bună, pe care locatarii blocului E21 din aleea Dorohoi nr. 1 București, o așteaptă de cîteva ani.

■ Maria Tonca din București, om al muncii în cadrul Regiunii Căi Ferate București ne comunică faptul că anunțîndu-i cu întîrziere de aproape un an chiria legală pentru apartamentul în care locuiește, I.C.R.A.L. Pajura a adăugat și dobinda de 100 la sută, indicîndu-i să și recupereze respectiva sumă (dobînda) de la cei vinovați. A se citi „chiar funcționarii I.C.R.A.L. Pajura care nu au stabilit în timpul prevăzut prin lege chiria (!!)”.

■ Și acum, răspunsul I.C.R.A.L. Pajura: „Urmare sesizării dv. adresată revistei „Flacăra”, prin care vă exprimați nemulțumirea în legătură cu recalcularea chiriei (!!) — din nou, semnele de exclamare ne aparțin. În scrisoarea Mariei Tonca nu era vorba de nici o recalculare, vă facem cunoscut că cele relatate de dv. sînt reale și s-a revenit în acest sens la unitatea unde lucrați asupra majorărilor care v-au fost puse în sarcină.”

Pagină realizată de R. MANOLESCU ■

Poșta

redacției

G. Gh. — Constanța: Termenii pe care i-ați folosit sînt îngrozitori. Dacă am înțeles bine la ce vă referiți, nu putem să vă spunem decît că lucrurile sînt mai complicate decît credeți. ● Budrea T. Ion — Corabia: Cu un memoriu bine întocmit, adresați-vă direct Procuraturii Generale, str. Alexandru Sahia nr. 13, București. ● Badea Constantin — București: Pentru persoanele cărora le-a încetat contractul de muncă din vina lor, în condițiile în care, potrivit legii, vechimea în muncă se întrerupe, alocația se acordă numai după 3 luni de la data reîncaadrării cu contract de muncă pe durată nedeterminată, iar pentru următoarele 6 luni cuantumul alocației se reduce cu 60 la sută (Decret 410/1985). ● M. D. — Tr. Măgurele: Este suficientă adresarea pe care o cunoașteți deja. ● Arseni Nicolae — Birlad: Manualele după care se vor susține examenele de admitere în învățămîntul superior în 1990 și orice alte informații se vor putea cunoaște din publicația FORUM ce va apărea în primăvara viitoare. ● Caprița Nina — satul Lanurile, com. Viziru (Brăila): Pentru rezolvarea problemei dv. prezentați-vă la Centrala Industriei Bumbacului, compartimentul învățămînt, str. Morarilor 2, sector 2, București. ● Gospodaru Zamfir — Pașcani, Bălan Vasile — Tg. Frumos: Adresați-vă cu prescripția medicală Oficiului farmaceutic Iași, str. Smîrdan 19. ● Varga Aneta — Jibou, Gănsac Vasile — Cluj-Napoca: Dv. adresați-vă tot cu rețetele respective Oficiului farmaceutic Cluj, str. Maiakovski 2. ● Stoicuța Dorel — Petroșani: Dacă tatăl dv. nu este încadrat în muncă, are dreptul la pensie numai după împlinirea vîrstei de 62 ani. ● Dinescu Petra — București: Cererea dv. cu anexele a fost predată oficiului de pensii S. A. Ilfov, de unde vi se va expedia ajutorul de deces prin mandat postal, sperăm, cit mai curînd. ● Anca Paul — Cluj-Napoca: Oricînd, această pagină este într-adevăr la dispoziția dv., a tuturor cititorilor. ● Chiritoiu Nicolae — com. Buda (Buzău): Da. ● Bohaei Nicoleta — com. Ostra (Suceava): 1) Da. 2) În limita locurilor vacante la acea dată. ● Neculea Vasile — Vulcan: Studenții înscriși în învățămîntul superior sînt și fără frecvență beneficiază pentru prezentarea o singură dată la concursul de admitere, la examenele de an și la examenul de stat de cite un concediu de studii fără plată de 30 zile calendaristice anual, în afara concediului de odihnă, care se acordă, la cerere, eşalonat sau integral (H.C.M. 1052/1962, republicată în Buletinul oficial nr. 58/1967).

REGHINA VARVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11-14.

ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

RĂSPUNSURI AMABILE.

Trebuie să recunoaștem, puține din răspunsurile primite din partea forurilor competente de către cei ce ni se adresează pot rivaliza ca întîndere și amabilitate cu cel trimis de Centrul de librării Ploiești cititorului nostru Gabriel Burlacu, a cărui sesizare privind vînzarea unor cărți în sistem pachetizat am publicat-o în numărul din 14 iulie al revistei — sesizare provocată de un răspuns publicat și el (semnat de același Centru de librării) și tratînd exact aceeași problemă.

„Vă rugăm să primiți recunoștința noastră pentru cele semnalate, o dată cu încredințarea că sîntem foarte receptivi la critică” — citim.

În trecere prin București, Gabriel Burlacu s-a oprit cîteva minute la redacție. Am aflat, cu

acest prilej, că la scurt timp după apariția rîndurilor sale, i-a trebuit multă răbdare, însoțită și de scrisoarea pe care, de altfel, ne-a pus-o la dispoziție, pentru a o convinge pe vînzătoarea librăriei aflate la parterul blocului „Mercur” să îi vîndă o singură carte, dintr-un pachet, probabil unul din cele despre care în scrisoare se spune: „În ce privește vînzarea unor cărți în sistem pachetizat, vă rugăm să ne credeți că avem multiple asemenea cereri...”

Nu putem pune la îndoială intenția Centrului de librării Ploiești de a-i ajuta pe cei dornici să se informeze într-un domeniu anume, oferindu-le cărți grupate pe tematici. Nici noi, însă, nici cititorul nostru, n-am întîlnit vreun pachet realizat după acest principiu. De obicei, vînzarea unei cărți soli-

citate e condiționată — prin prezentarea în pachet — de cumpărarea altora, din afara „topului preferințelor”.

„Vă repetăm — accentuează semnatarul scrisorii — nu putem renunța la sistemul pachetizat din respect pentru cerințele celor care agreează acest sistem și pe care, desființîndu-l, i-am nemulțumi.”

Cum nici noi nu vrem să nemulțumim pe nimeni, am reprodus aceste paragrafe pentru a-i liniști pe amatori prahoveni de „cărți în pachete” că le vor găsi, cu siguranță, în continuare în librării.

Imparțiali, însă, socotim de datorita noastră să mai cităm un paragraf: „Toate unitățile noastre cu vînzare au amănuntul, deci și librăriile, au dispoziție expresă ca atunci cînd un consumator dorește să cumpere o

singură carte din pachet și aceasta nu există în raft, să desfacă pachetul și să-i vîndă numai cartea solicitată”. Sublinierea ne aparține. Am făcut-o cu speranța că astfel dispoziția va fi cunoscută de către toți cei ce au obligația de a o respecta.

INVITAȚIE. Există cîteva zile, în toamna fiecărui an, cînd uniforme școlare sînt cele mai solicitate mărfuri în toate magazinele din țară. Zilele acelea au trecut, veți spune, pînă la toamna viitoare, mai este un an. Se apropie, însă, mult așteptată perioadă a sărbătorilor dintre ani, în care fiecare dintre noi, tîrîr sau vîrstnic, devine cumpărătorul unui cadou. Iată de ce ne face plăcere să publicăm răspunsul Întreprinderii Comerciale de Stat „Cocor” la artico-

lul apărut în revista noastră din 8 septembrie, privitor la unele nereguli în activitatea și comportamentul citorva lucrători din întreprindere în perioada uniformelor școlare: „Vă informăm că s-a analizat operativ situația și s-au luat măsurile necesare derulării în condiții normale a aprovizionării populației, printr-o organizare judicioasă a locurilor de muncă, o servire promptă a cumpărătorilor și o ținută demnă și cuviincioasă. Cu asigurarea că aceste aspecte nu caracterizează activitatea lucrătorilor din Întreprinderea Comercială de Stat „Cocor”, vă mulțumim pentru sprijinul acordat”. Primim finalul acestui răspuns, drept o invitație adresată nouă, tuturor cumpărătorilor.

ROXANA PAICU ■

Modelatorul de conștiințe

Rolul meditativ și activ al creatorului de frumos într-o societate a fost și rămâne de căpetenie; mari mișcări sociale, care uneori au schimbat radical fața lumii, au fost premerse, pregătite și apoi desfășurate sub influența directă a marilor creatori. Să ne amintim numai de marea revoluție franceză, de revoluția de la 1848 de la noi și din alte țări, de Unirea principatelor din 1859, de Marea noastră Unire de la 1918, apoi, cu caracter universal, de lupta împotriva războiului, a fascismului, în numele marilor idealuri ale omenirii, de libertate, independență, pace. Tocmai de aceea toți marii scriitori, artiști au fost implicat luptători în plan social, pentru progres, pentru emancipare umană și cred că noțiunea de clasic, de pildă, a unei literaturi, implică nu numai valoarea estetică cu totul deosebită ci și rolul modelator de conștiințe. De aceea Eminescu și alții aidoma lui, în alte țări, sunt socotiți poeți naționali. De aceea, când vorbim de moștenire culturală, de tradiție trebuie să aducem spre noi și spre viitorul culturii noastre și această latură esențială, definitorie pentru un mare creator: aceea de militantism social și național.

Omenirea este încă agitată și în unele zone zguduită de arme. Probleme se ivesc a-

proape pretutindeni, inclusiv în lumea socialistă. Sint adevăruri istorice limpezi ca lumina zilei, contestate însă de revizionisti de tot felul, unele dintre ele atingând suveranitatea și demnitatea noastră națională. Măsluiri ale istoriei au fost dintotdeauna. Dar când ele devin agresive, atunci lucrurile se schimbă și creatorul de frumos, atent și implicat în destinul patriei sale, trebuie să fie și mai atent, și mai implicat, cu spiritul la cea mai înaltă tensiune. Pentru toate problemele de dinăuntru și de din afara patriei sintem răspunzători cu atitudinea, cu viața, cu verbul, față de contemporani, față de generațiile care vin. Aceste generații au nevoie de acele opere fundamentale cu care să se formeze, așa cum, la rîndul nostru, ne-am format și noi ca oameni, cetățeni, în tinerețea noastră. Bogăția unei culturi constă tocmai în această osmoză creatoare între valoarea estetică și valoarea civică a operelor care o compun. De fapt, acestea sint ideile și sentimentele cu care ne-asezăm seară de seară la masa de scris și care ne-nsoțesc și ne combustionează de la prima literă cu care deschidem o frază pînă la ultima după care punem punct. Ele ne sint și mai limpezi, și mai evidente în aceste zile în care o întreagă națiune dezbată pa-

sionant și responsabil probleme de mare însemnătate pentru destinul ei, în pregătirea celui de-al XIV-lea Congres al partidului.

Știu foarte bine că nu spun nimic nou: sint lucruri cunoscute, dar, în același timp, sint noduri de timp, răscruci de istorie în care ele trebuie aduse din nou în discuție și reamintite ca pe un memento. Cum însă literatura noastră de azi, cultura în genere, în concert cu marile culturi ale lumii, este pătrunsă pînă în esență de aceste sentimente și idei, cred că-i bine să socotim opțiunea noastră ca un epilog fericit la ceea ce deja există, și mai puțin ca pe un prolog la ce nu există și ar trebui să fie. Desigur, nimeni nu crede că trăim într-o stare de beatitudine perfectă a valorilor noastre culturale, dar e bine să pornim cu optimism de la cuceririle existente în cultura noastră (căci sint cu adevărat cuceriri) spre viitorul ei pe care îl văd cu același optimism, în ciuda celor care se înspăimintă de ceea ce se va întîmpla cu culturile lumii în viitor.

O cultură națională și socialistă cum este a noastră va ști totdeauna să-și găsească echilibrul și perspectiva, să fie alături de patrie, de neam, de iubitorii de frumos, așa cum a fost dealtfel întotdeauna.

AL. ANDRIȚOIU ■

POEM PENTRU PATRIE

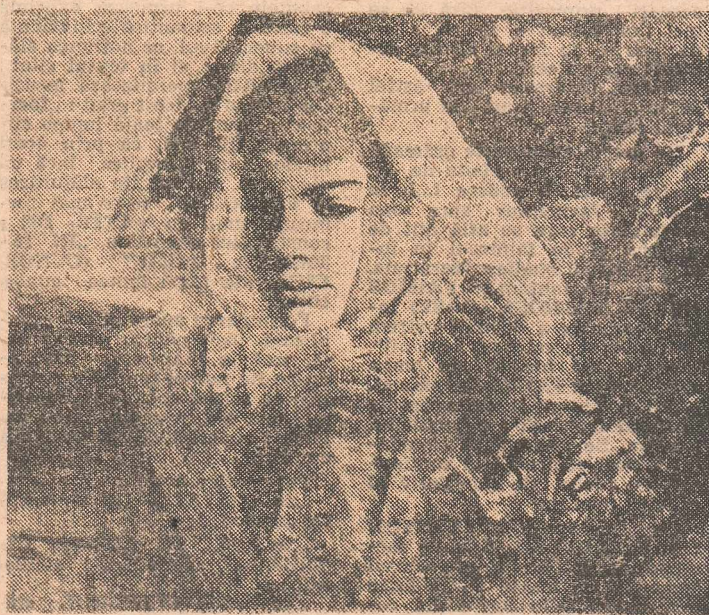
Lumina toamnei

Lumina toamnei mele se lasă peste ierbi
Incetinind popasul durerilor plecării
Și licărește-adîncuri în ochii calzi de cerbi
Și-n frunzele pădurii din marginile zării

În altă sferă ora se va mișca de-acum
În albe trunchiuri am să m-ascund în veșnicie
Dar toamna-i grea de roade și-n turnuri largi de fum
Plutește norocoasă peste străvechea glie

Mi-e inima sculptată în vers și bunătațe
Și-n ritmul ei sparg zorii cu o lumină dulce
Nu las singurătatea în cercul ei s-o culce
Deci, ascultați-o, prieteni, în toamna mea cum bate !

DIONISIE DUMA ■

„În oglindă” — lucrare de Vasile Pop Negreșteanu

Iubirea de frumos

Dobrogea

Tara de astăzi este cea de ieri, peste care s-au așezat mileniiile cu tot ce înseamnă vremuirea lor, ruinare, ascundere, tănuire dar și rămînerea temelior.

Nicăieri ca în Dobrogea acest sentiment nu-i mai puternic: suntem cei vechi, suntem astăzi și vom fi miine în măsura în care nu ne vom uita rădăcinile și temelnicia.

Cu peste un sfert de veac în urmă călcam întia oară acest tărîm venind din Napoca lui Daicoviciu, pe atunci intemeietorul de muzeu devenit de însemnătate națională, dar iată, atunci ochii mei nimereau în aer liber peste sarcofage, capiteluri, ruine de cetăți și bazine în aer liber bătute de vînturi, supuse timpului în continuare, dar expuse întru aducere amînte.

Mă aflu de cităva vreme însă preocupat în amănunt de acest tînut al strămoșilor noștri înconjurat de cărți și documente din mijlocul cărora mă ridic și iar iau drumul Tomisului, al fluviului în triumful său ceas al revărsării în Pontul Euxin.

În cursul acestei veri de trel ori am revăzut, recercetat din aproape cetățile, castrele, măturile arheologice de însemnătate mondială aflate aici în inima, simburile de foc de unde a iradiat timp de aproape un mileniu pînă la desăvîrșirea

limbii și firii noastre ca popor, romanitatea prezentă aici din veacul cel ultim al vechiului eon pînă la umbra romană a mîinii pioase ce-a săpat în piatră de calcar cele șase bazine în Dealul Basarabilor cu un mileniu în urmă.

Pe jos, în tren, pe mașină, cu cărțile documente la îndemînă, străbat acest pămînt pas cu pas adevărit de prezența celor ce ne-au premers fără de care ființa noastră națională este de neconcepuit.

Cele mai grăitoare mărturii ce ne-au parvenit în ultimele decenii la lumină sunt partea datoriei generației noastre de-a le descifra întesururile. Iată această colibă de piatră și lut ars și mortar roman de la Niculițel, din preajma vechiului Norindunum apărut întreg cititor sacra unică pe planetă cum o recunosc arheologii din veacurile trei-patru intactă păstrată, apărută-n lumină în urma unor alunecări de teren în anul 1971. Așteaptă aici încă să fie căutat, să fie descifrat în semnificațiile sale ultime. Cîți dintre cei ce tînem condeiul în mînă am luat cunoștință de această zguduitoare mărturie a vechimii spirituale a poporului român bimilenar numai în lumina acestuia !

IOAN ALEXANDRU ■

Muzica tînără

Pagina 14

A. I. ZĂINESCU:

„Servind limbii și culturii române“

— A.I. Zăinescu, în ce măsură locul în care v-ați născut — un sat din apropierea Buzăului — v-a marcat existența ?

— Sentimentul locului este un dat. Îl ai, te însoțește, te marchează, el însuși, acest sentiment, fiind o permanentă realitate și o permanentă devenire. Nu cred că poți să fii conștient de propria ta biografie fără acest sentiment al locului care este și istorie, și geografie, și viață, și amintire, și trecut, și viitor. Este aceea prezență care statornicește în noi ideea de apartenență și de conștiință. Iar pe planul artei asta înseamnă enorm.

— Cum arată ambianța în care v-ați format ?

— E o podgorie. O podgorie fascinantă, cu o arheologie inversă, sondind parcă în aer și terasind văzduhul pînă către păduri, departe, unde presimți muntele, încărcătura lui cosmică. Într-o parte vestigiile istorice, dacice și romane, într-o coexistență găzduită de dealuri. Și puțin mai jos locul marelui tezaur. Cloșca cu pui de aur. Pașii Odobescuului... Dar și pașii legendelor care au însoțit acest tezaur pînă înspre zilele noastre. L-au însoțit și l-au purificat

parcă, l-au fixat în memorie după atît de triste și tragice peregrinări. În cealaltă parte — locurile și povestile lui Vasile Voiculescu, un alt tezaur. Cel al gândurilor, al sentimentelor, al nemuritoarelor întîmplări care prin scrisul lui Voiculescu par a fi înfățișate de niste bătrîni fabuloși și testamentari. Și în față, desigur, cîmpia, mirajul cîmpiei. Cîmpia care, pentru un podgorean, e ca o altă țară. Într-o lentă și molcomă desfășurare. Pe cită vreme aici totul e aspru și pietros.

— Cum ați asimilat toate aceste elemente ale peisajului care, mai tîrziu, au devenit repere fundamentale pentru poezia dumneavoastră ? Le-ați descoperit singur sau v-a inițiat cineva ?

— Cînd am început să scriu și să public poezie. Atunci cred că mi-am dat seama de locul unde m-am născut. Pentru că, evident, lumea scrisului nu este alta decît aceea a realului din care vii și în care te întorci. Aceea a gândului care-și cere o formă poetică. Și o sensibilitate aparte. Am resimțit aceasta ca pe o datorie, ca pe un fapt că sint un om al locului acela. Într-un anume fel, prin scris, noi

refacem istoria. Nu numai istoria asumată și trăită ca atare, ci și pe aceea a celor de dinaintea noastră, care, undeva, se petrece în natură. Și formează acel peisaj lăuntric spre care ne aplecăm și încercăm să meditam asupra înțelesurilor vietii.

— Poezia dumneavoastră este, citeodată, o expresie a armoniei, a echilibrului, a solarului. Alteori însă ea cuprinde accente neliniștitoare, chiar enigmatice. Această coexistență de contrarii se poate explica oare prin diversitatea ambianței în care ați trăit ?

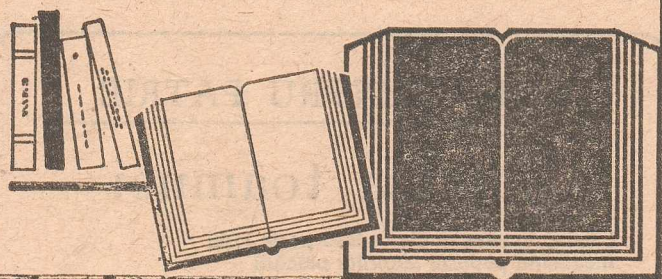
— Un mister acolo în folclor există. Ceva enigmatic traversează anotimpurile. Le asază ca într-o mică Sicilie suspendată pe dealuri. Arde soarele tare. Bat vînturile. Se mișcă pădurile. Auzi cum crește parcă piatra. Înfloresc migdalii, Piersicii, Cireșii. Scapără brusc în aer vita de vie. Tipă prigoarele. Auzi șuieratul aripilor de vultur. Și cînd și cînd, umbra neagră a cite unui corb solitar. Așa că, de să spun ? În aceeași măsură în care este un dat al sufletului, poezia este și un dat al naturii. Eu nefiind dealtfel un om prea liniștit și nici liniștitor. Se adună, la toate acestea, o experiență de muncă. Pentru că, pentru mine creația este nu doar inspirație, ci și foarte multă muncă. O disciplină — creația ține și de disciplină — la care dacă ai consimțit nu-ți îngăduie să abdică de la rigoare.

— Mi-ați vorbit despre locurile natale. Îmi îngădui să cred încă că rigoarea, disciplina, tot ceea ce ține de truda creației ați învățat mai cu seamă de la oamenii pe care i-ați cunoscut.

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

VITRINA CĂRȚILOR

Vorbiți și scrieți românește

Nu numai „celebru“, dar și... „famos“!

Uneori, cuvinte moștenite de noi din latină sau venite din alte idiomuri și statornice în limba noastră, sint alăturate în aceeași propoziție, fără să se mai țină seama — în graba redactării — de faptul că ele exprimă același sens.

Pentru ilustrarea unei astfel de situații, vom transcrie următorul text:

Ne urcăm clăie peste grămadă în masină, îndreptându-ne cu neștrămutată încredere [...] în șansele favoriților spre zona orașului în care se află atât de celebrul și de famosul în lumea întreagă stadion Maracana.

Cind pronunțăm: FAIMOS (-OASĂ, FAIMOȘI, -OASE) înțelegem „care a devenit extrem de cunoscut; celebru, renumit“. Cuvântul s-a format în limba română după FAIMA (lat. fama), probabil ajutat și de prezența în limba franceză a adjectivului fameux. Se observă că elementul lexical păstrează în conținutul său ideea de superlativ al calității numite.

Cealaltă vocabulă, **CELEBRU** (-Ă, **CELEBRI**, -E) este, de asemenea, adjectiv și are sensul „cunoscut de foarte multă lume pentru calitățile ieșite din comun; renumit“.

Așadar, ambele cuvinte sint sinonime. Legarea lor prin **ȘI**

nu face altceva decât să exprime același sens. Avem, astfel în față un pleonasm categoric. Și lucrurile nu se opresc aici, întrucât, prin relațiile sintactice cu celelalte cuvinte din apropierea lor, **CELEBRU** și **FAIMOS** formează alte pleonasm. Astfel, **ATIT DE** este o construcție lexicală care împreună cu vocabulele ce-i urmează exprimă o valoare semantică echivalentă cu superlativul, or noțiunea alăturată direct ei în textul citat: **CELEBRU** concretizează însușirea tocmai la acest grad: „foarte cunoscut, de toată lumea cunoscut“. Și iată, că prin acest înțeles, putem explica încă un pleonasm, produs de alăturarea la **FAIMOSUL** (care mai formează unul cu **ATIT DE** a construcției sintactice **„IN ÎNTREAGA LUME“** (**CUNOSCUT**)). (de toată lumea cunoscut).

Formularea apare atât de complicată, încât pentru a fi corectă, trebuie limpezită, păstrându-se fie numai unul din cuvintele cu sensul specificat, fie numai una din construcțiile cu valoare superlativă și vocabula cunoscut.

Putem zice astfel:
...se află **ATIT DE** cunoscutul stadion...;

...se află, **IN LUMEA ÎNTREAGA** cunoscut, stadionul...;

...se află **CELEBRUL** stadion...;

...se află **FAIMOSUL** stadion....

Alte „câteva remarci“

Profesorul Gh. Bosianu, referindu-se la comentariul nostru din 8 septembrie a.c., apreciază că vocabulele **potențial**, **posibil**, **probabil** și **virtual** nu sint, așa cum am afirmat noi, sinonime. D-sa crede aceasta — potrivit propriei declarații — „în ciuda unor evidente înrudit de sens“. Dar, oare, nu evidența înruditilor de sens ale unor cuvinte constituie tocmai caracterul sinonimic al acestora? În privința aceasta, **Dictionarul explicativ al limbii române** (1975) arată ce se înțelege prin sinonimie: „este însușirea acelor cuvinte care au același (sau aproape același) înțeles (p. 866)“. La fel se pronunță și prof. univ. dr. Gh. Bulgar în studiul introductiv la **Dictionarul de sinonime**, 1972: „considerăm că sint sinonime acele cuvinte care au aproximativ același sens, putând fi substituite unele cu altele într-un context dat, fără ca înțelesul acestuia să se schimbe“. Autorul citează și opinia lui Al. Graur: „atunci cind sensurile a două cuvinte concordă în linii mari, putem spune că ele sint sinonime“.

De altfel, iată cum definește același **Dictionar** cuvintele care ne interesează: „**putință** s.f. = posibilitate, capacitate, putere (p. 363); **potențial** -ă adj. = virtual, eventual, latent, posibil, probabil (p. 341); **virtualitate** s.f. = posibilitate, ipoteză (p. 476); **posibil** -ă adj. = realizabil, cu puțință (p. 340)“.

Rezultă, deci, că a folosi două sau mai multe dintre cuvintele amintite, alături, într-un anumit text, înseamnă a te exprima pleonastic, adică la fel ca în exemplele pe care le-am analizat în comentariul nostru.

Noi nu am pus în discuție nuanțarea semantică pe care vocabulele menționate o au cind sint utilizate aparte în limbajul filozofic (în linie tradițional-artistică), ci faptul că, în legătură sintactică directă, ele produc un pleonasm indiscutabil, subliniind riscul unei astfel de greșeli pentru vorbitorii limbii noastre, deoarece uzul actual nu le disociază sub raportul înțelesului. Dar, nici filozofia contemporană nu tolerează formularea: „o stare potențial-possibilă [...] căreia i se atasează o probabilitate“, căci accepțiunile Stagiritului sint inadecvat întrebuate în această construcție sintactică, asocierea lor producând un paradox datorat faptului că fiecare în parte exprimă un alt nivel al gândirii, așa cum rezultă din articolul **Cîteva remarci**: „**putință** se referă la existența lucrului, iar **posibilitatea** la esența lucrului, deci la non-existența lui, fiind doar apăsătoare a ceea ce există“.

Profesorul Gh. Bosianu, susținând, cu buna cunoaștere a filozofiei lui Aristotel, că „**putință** (de la **potentia**, din care derivă **potențial**) înseamnă „ceva real, ceea ce **EXISTĂ** (s.n.d.u.) de fapt în lucrul însuși“ iar **posibil** „un lucru care **NU EXISTĂ** (s.n.d.u.) încă, dar care poate să existe“ și că „**DISJUNCȚIILE** (s.n.d.u.) [...] trebuie operate între **posibil**, **potențial** și **probabil**“, își subminează propria opinie, deoarece, astfel, în cazul secvenței lingvistice (pe care o considerăm pleonastică atât în limbajul filozofic contemporan, cît și în cel comun) „**potențial** -posibilă [...]“, am avea de-a face cu o greșală nu de vocabular, dar și de gândire: **CONTRADICȚIO IN ADIECTO**, adică „o contradicție în ceea ce se adaugă“.

DORIN N. URIȚESCU ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

Între real și fantastic

Istoria prozei fantastice demonstrează cît de mare este semnificația mentalității personajelor care populează acest univers literar și ce rol deține cititorul în înțelegerea adevărată a unor opere de acest gen. În funcție de anumite mentalități, fantasticul devine credibil, putînd fi identificat cu realul sau reprezentînd doar un produs al forței noastre imaginatoare, a capacității ființei umane de-a fabula. Se știe de mai multă vreme că și spiritele raționaliste cele mai consecvente ale veacului nostru acceptă anumite enigme ale realului, subiectul cunoscător ajungînd la o anumită disjuncție între ceea ce înțelege prin grila logicii obișnuite și ceea ce poate să rămînă acoperit de un mister, configurîndu-se doar ca o **probabilitate**, ca o **ipoteză** despre o versiune **posibilă** a realului, ce scapă din raza unor motivații obișnuite.

Nu punem în discuție cu acest prilej nici fantasticul din basme, nici miraculosul ce reprezintă o categorie diferită și nici feericul prezent în unele povestiri cu frontiere neclare.

Proza cultivată de numeroși scriitori din ultimele decenii (G. Marquez, Scorza, Șt. Bănuțescu, F. Neagu) poartă în mod evident o clară pecete a fabulosului și a fantasticului. Din lipsă de criterii mai adecvate, ne-am obișnuit să-i integrăm pe mulți prozatori latino-americani în sfera **realismului magic**, concept care pentru spiritele carteziene din Europa rămîne destul de ambiguu. Cercetările de antropologie a imaginărilor, ca și cele de parapsihologie sint pe cale să ducă la o mai bună înțelegere a acestei literaturi, cultivate în maniere diferite pe meridianele globului.

Și cum fantasticul din literatura actuală nu se confundă cu miraculosul, el nu poate fi explicat decît ca o emanație a unor mentalități care investesc realul cu întîmplări ce nu pot fi înțelese ca niște fenomene obișnuite. Purtînd **aparența** realului, universul cotidian se configurează ca o **posibilitate pluridimensională** în care se pot petrece fapte ce reprezintă o **abatere de la normalitate**. Informatorul ce le relatează nu este un **fănuitor** (Cl. Bremond), dimpotrivă, cele două personaje nu sint întotdeauna prezente în literatura fantastică a scriitorilor din epoca noastră. Fantasticul contemporan se configurează astfel ca un fenomen de **stranietate**, ca un **eveniment insolit** care scapă înțelegerii noastre raționale, desi personajul informator îl prezintă ca un fapt trăit de el, iar personajele-martori îl creditează uneori prin simpla acceptare plină de mirare, cind sint aduse în situația de-a participa la derularea lui. Ezitanții pot și ei să-l accepte ca o **excepție**, deci tot ca o **abatere de la normalitate**.

Cind am citit volumul **Războiul de după război** (1987) de Ștefan Mitroi am avut sentimentul că tinărul scriitor pendulează între **straniu**, **părelnic** și **ipotețic** imaginar. Frontierele explorării universului imaginar mi se păreau încă restrinse, iar autorul se limita cu precădere la relatarea unor cazuri insolite. Dar povestirile din **Somnul verde al copacilor** (Ed. Eminescu, 1989) constituie o abordare a universului imaginar pe mai multe căi. Debutul fiecărei narațiuni este relatat de personajul-informator care participă la o întîmplare ciudată sau de un martor implicat mai tirziu în derularea intrigii. „La început, povesteste Marin Saredulce, mi-a fost nițel frică. Mai

ales cind am simțit că se împuținează aerul. Unde mai pui că venea din jos o răcoare imbie-toare.“ (Ultima coborîre în pămînt).

Marin Saredulce le spune sătenilor cum, coborînd prin fîntînă, a ajuns într-un sat ca al lor, unde școala era la fel, ca și casa lui și, evident, ca și cimitirul. Cind personajele-martori au unele îndoieli, spunînd că în adîncul fîntînii acestora este doar pămînt, personajul informator are o replică aparent firească: „Se prea poate, il domoli Saredulce, ca asta de la mine din curte să fie singura fîntînă din sat prin care poți ajunge dincolo. Nu știu ce dracu să fac cu ea. Aș pomosti-o. Dacă nimereste și unul de acolo aici.“

Și cind Marin Saredulce moare sub roțile căruței „scorneala“ lui contaminatoare continuă să-și facă efectul anxios asupra altor țărani. Cind nevasta lui Gheorghilete se întorcea de la cîmp și-a găsit bărbatul aruncînd gălețile cu pămînt în fîntînă.

Realismul fantastic din proza lui Ștefan Mitroi este grefat pe evenimente diferite. În logica acestor narațiuni, dincolo de enigma fundamentală rămîne mereu o cezură între cauze și efecte. Stranietatea se instalează astfel în diferite zone ale vieții cotidiene. Ștefan Mitroi inventează astfel mereu alte situații enigmatice, ce nu-si pot găsi o explicație rațională. În **Casa fără ferestre**, personajul-tănuitor este unul singur (Bălăureanu), dar personajele-martori sint mai multe, prima enigmă apărînd ca un fenomen repetabil, iar ultima ca un fapt singular. Și în acest caz, povestirea debutează normal, ca o secvență din existența cotidiană a unor săteni. Un străin vine într-un sat, călare pe un cal superb. El pare înzestrat cu o adevărată preștiință despre viața fiecărui țărăn. De aceea, dialogul său cu Ilie Nalbă nu are nimic nefiresc. „Bună seara, Ilie, roști el sec, dîndu-le de înțeles celorlalți că nu are nimic cu ei. — Bună seara, răspunse Ilie Nalbă împietrit. — Bălăureanu e numele meu, zise călărețul, coborînd din șa. Uite ce e, vorbi apoi, sint obosit și te-aș ruga să-mi îngădui o noapte de odihnă în casa ta.“

Enigma sporește prin atotștiința oaspetelui, care îi spune soției lui Nalbă pe nume, îi vorbește de tatăl mort, de mamă, de părinții soției. Bălăureanu rămîne totuși un necunoscut. El nu părea a fi din acele locuri. Dimineața, străinul dispăre cu frumosul său cal. Dar seara revine în Gîrla și-l abordează pe alt săten în același fel. „Bună seara, Stane! Care Stan? se pomeni el întrebîndu-se. A, da, Stan Măruntelul. Era lingă el.“

Ritualul se repetă cu fiecare țărăn din Gîrla. Intriga trebuia însă ritmizată prin alte evenimente generatoare de surprize. Bălăureanu îi invită pe toți oamenii din Gîrla la o ospăț la casa lui de pe deal, unde avea o frumoasă herghelie de cai de rasă. Într-o povestire cu implicații fantastice, Ștefan Mitroi nu evită lovitura de teatru. Așadar, atrași de curiozitate, țărani vin și mîncă la o masă imbelșugată. Dar la un moment dat, gazda se retrage în casă și nu mai apare. Căutat peste tot, nimeni nu poate ști cum a ieșit dintr-o clădire fără ferestre. Casa dispăre, caii mîncă gardurile și mesele, iar oamenii pleacă spre locuințele lor, în vreme ce Mândica cea somnoroasă vrea să le istorisească un vis.

• Cap lîmpede • Cap lîmpede • Cap lîmpede

• Unul dintre bunii noștri regizori — e vorba de Dan Alexandrescu — declară într-o convorbire purtată cu un reprezentant al revistei **Cronica**: „Modalitatea de transmitere către public a ideilor textului spre care m-am aplecat a rămas întotdeauna opțiunea mea. Căutînd să dau ponderea cuvenită ideilor care socot că merită a fi subliniate, caut și aleg mijloace specifice stilului meu, concepției mele artistice care să fie în convergență cu spiritul autorului dramatic. Ca unul care am înscenat foarte multă dramaturgie (poate chiar prea multă), am ajuns la concluzia că lucrul cel mai important, esențial este de a te putea diversifica stilistic de la o operă la alta; cu alte cuvinte, de a nu încurca cheile cu care vrei să pătrunzi în cutia de minuni a opere“. În același număr al revistei (39 din 29 septembrie) o cronică plastică scrisă într-o astfel de manieră: „Expoziția plastică Anica Bodeșcu nu este o limită a unei lumi posibile, ci o posibilitate a existenței și inexistenței lucrurilor percepute. Complexitatea acestui univers se produce în „tesătura“ ce păstrează aspectul de lucru mural, intens structurate, în cordaje de plin și gol, zone în care exersează exuberant planimetrii constructiviei înbinări și jocuri manevrate în inserții transparente, noduri ritmate cu o strategie inventivă, arhaică, se compun prin curbe și volute în forme ce dau muzicalitate întregului. Aceste politexturi conțin o „poetică a

deschiderii“, caută mișcarea, dar nu-si refuză situația de straniu și insolit. Dinamicismul organizator, între organic și anorganic, între personal și impersonal se cristalizează în elemente plastice cu trimiteri baroce“. Cam straniu și cam insolit, într-adevăr! • „Producem, de la meseriași tineri și capabili să ia locul celor mai în vîrstă, pînă la cele mai sofisticate modele“ declară cineva într-o însemnare de scriitor găzduită de revista **Orizont** nr. 39 din 29 septembrie. Nu ne mai miră, de ce ochii autorului „mustesc“ de „întrebări și răspunsuri“ • Aceeași vizită la harnicii sticlari din Tomești îi prilejuiește lui Eugen Dorcescu o intervenție de o cu totul altă valoare. Ne îngăduim să-i cităm poema **Amfora**: „Tu amforă, fecioară de cristal! / Crin străveziu, seducător capriciu — / Sinteză-ntr-un teluric și astral, / Sărut adînc al flăcării-n siliciu. // Stai pe-un suport de raze. Căci ai fost / Cîndva o plajă-n soare lingă valuri. / Iar astăzi, de la bază pînă-n rost, / Ești numai zbor și zbatere de voluri. // Ești suma elementelor. Un cînt / Scinteie-tor în muzica enormă — / Ești ființa celui care, fremătînd, / Cu suflul gurii sale ți-a dat formă. // Te-mbrățișează soarele. Primești / Sărutul lui cu fiecare rază — / Tu, amforă din sticlă de Tomești, // Plină de-azur și aur în amiază.“ • Din sumarul Revistei de istorie nr. 7: **Profunde transformări revoluționare din anii 1944—1948 în România de Traian Udrea, Aspecte din lupta pentru democra-**

tizare pe cale revoluționară a aparatului de stat local (primării, prefecturi) în perioada 23 August 1944 — 6 Martie 1945 de Vasile Budrigă, Capitala României eliberată prin forțe proprii în august 1944 de Petre Otu, Din propaganda rezistenței antifasciste românești. Ziarul Ecoul și rolul lui între anii 1943—1944 de Angela Băncu, 23 August 1944 — dimensiuni universale de Constantin Mocanu, Un episod puțin cunoscut al celui de-al doilea război mondial de Alexandru Dușu și Florin Constantiniu • În **Ramuri** nr. 9 ne-a atras atenția, printre altele, severa analiză pe care o face Monica Dumitrescu primului volum din lucrarea lui Anton Cosma **Romanul românesc contemporan**. Concluzia articolului e exprimată fără echivoc: „Cel puțin judecînd după rezultatele practice ale întreprinderii lui Anton Cosma, s-ar părea că, într-adevăr „critica de idei și de sinteze“ străbate un moment de intrinsecă suferință“. O interesantă investigație a opereii lui Creangă ne propune Ion Pecie în același număr al revistei. Reproducăm din articolul **Străbătînd codri infunecosi**: „Nu mai crede nimeni azi că povestea Capra cu trei iezi este doar o fabulă-avertisment la adresa copiilor neastîmpărați. Lumea imaginată de Creangă este un spațiu al insecurității unde îndeosebi copiii și tinerii neexperimentați, dar și maturii se află deseori în primejdii fizice și morale. Ignoranța îi arată pe toți a fi extrem de vulnerabili, de expuși. Novicele supraviețuiesc

SEMNAL

● La Editura Facla a apărut volumul Creație și umanism sub semnătura lui Florea Lucaci, volum care cuprinde pertinente reflecții asupra creației, aceea stare umană care a împins ființa noastră pe scara evoluției, creînd astfel istoria unică. Ideea de om, subliniază autorul, nu poate exista decît în „orizontu-

Cartea, bine documentată, cu o bogată bibliografie, beneficiază și de două sinteze ale ideilor ei în limbile engleză și franceză. Autorul, tânăr, intră cu îndrăzneală și reale înclinații în sfera celor preocupați de idei filozofice, a celor ce prin scrierile lor vin să întregască un peisaj în care impune valoarea travaliului continuu.

● **Inițiativa** antologării unor schițe și povestiri umoristice sub genericul **Cu zîmbetul pe buze** aparține Editurii «Albatros» și este de bun augur. Prin urmare, soluția a oferit-o „acumularea unui stoc de manuscrise din partea unor începători plini de elan, statornic prezenți cu opera la tumultuoasă, ca și opțiunile

spre acest gen din partea unor scriitori consacrați, mai ales poeți, care-și exprimă o atracție către un nou filon cu nuanțe proprii de expresie". Este de remarcat, de asemenea, că volumul de față îl consolidează prin scrisul și prestigiul lor — scriitori consacrați precum Tudor Vasilie, Virgiliu Monda Radu Anton Roman, N. Rădulescu-Lemnaru, Lică Pavel, Maria Marin și alții.

● După circa 20 de piese de teatru elaborate în registrul psihologic grav, George Genoiu ne propune de data asta o **Comedie provincială**, în care realmente există disponibilități pentru genul comediei, „ironia și deriziunea fiind credibil asimilate în replică și acțiunea scenică”. A doua piesă de teatru, **Conversație în oglindă** autorul a scris-o, după cum însuși mărturisește, presat de anumite întrebări, în speță interogații de sorginte socială. Trebuie remarcat însă, că atît prima, cît și

cea de-a doua lucrare dramatică
sint scrise cu sinceritate, cu
nerv, meritind să fie reunite
între copertile colecției «Rampa»
a Editurii Eminescu.

● O familie ca oricare alta este volumul de corespondență cu familia a savantului și matematicianului Grigore C. Moisil (Editura "Cartea Românească", 1989). Nu știm dacă scrisorile cu caracter intim, fulgurațiile sentimentale, declarațiile de tot felul, meniul zilnic s.a. pot și trebuie să constituie subiectul unei cărți. Unii esteți sînt de părere că nu trebuie „tulburată” memoria postumă a unui mare scriitor sau artist cu astfel de confesiuni intime, care ar trebui să rămînă, afirmă ei, între copertile unui jurnal intim ori între filele îngalbenite ale unui album de familie. Cert este că

în străinătate este „la modă” acest gen de carte. Iar O familie ca oricare alta, chiar dacă încorporează și epistole din care răzbat „nimicurile” vieții, este o reușită. În observații de mare finețe se poate „decodifica” personalitatea marelui nostru savant Grigore C. Moisil.

● „Sintem români și punctum“ scria marele nostru poet național Mihai Eminescu în urmă cu peste un veac. Prilej nimerit ca scriitorul Arcadie Donos să-și intituleze placheta de versuri „...și punctum...“ (Editura Litera, 1989). Cântica de poeme nu se vrea un experi-

ment de modernitate, așa că nu
o vom judeca-o ca atare. Se
vrea, în schimb, o „comoară” de
limbă și simtire românească.
Aspect pe care poetul și-l asu-
mă. În multe privințe reușitele
îmbracă haina unui patriotism
viguros, ca în poema „Comoara”.

● La Editura Eminescu a apărut recent cartea de **Poeme** a lui Dan Anghelescu, scrisă într-un armonios și dulce stil clasic: „Am încrestat columnele și fluier de os / Și-am ars pe buze ceruri de baladă / Și din înalt un vulture frumos / L-am hărăzit pe umeri să ne cadă. // Și ne-am știut de-aici domni și pluguri / Toți dintr-o rămă, singe dirz și teafăr / Cu rădăcini înfipte-n munții mari / Și c-o aripă albă de luceafăr.» (Dintr-o mână).

DORIN SĂLĂJAN ■

Destinul european al culturii române (III)

Dar fiindcă procedeul este curent și conceptele respective sînt minuite ostentativ în dauna culturii române, și mai ales fiindcă în tinerețea lui G. Ivascu apăruse o carte ce decretase inexistența noastră în fața „marilor culturi”, s-a hotărît să ridice mînașu, după un sfert de secol, și să facă din sinteza sa o demonstrație sistematică a faptului că toate notele definitorii ale „marilor culturi” stabilite în 1936 de tînărul Cioran (căci despre el e vorba) sînt ilustrate de evoluția și statura culturii române !

As propune de aceea lectura cărții lui Ivașcu prin „grila” următorului pasaj din cartea românească cea mai cunoscută a lui Emil Cioran : „Apariția izolată a citorva oameni mari într-o cultură de a doua mână este deci o soluție minoră de care nu trebuie să ne lăsăm impresionați. Nici măcar o pleiadă nu creează o cultură. Numai prezența unui **geniu colectiv** (subl. E.C.) care face din oamenii mari proiectii în aparență, manifestatii individuale ale unui fond adinc și specific de cultură, poate alcătui o bază de afirmare a unei culturi. Descartes, moralistii francezi, enciclopediștii, revoluția și pină la un Valéry sau Proust, toate geniile Franței participă la un fond comun, pe care-l revelă, în forme diferite, dar în aceeași comunitate esențială. Între Pascal și Barrès este mai multă afinitate decit între ultimul și un contemporan german, fie el chiar Thomas Mann. O cultură trebuie să aibă o continuitate compusă din perioade, aparent divergente, dar întime în substanța lor. Numai culturile mici se remarcă prin manifestări și apariții sporadice, cărora le urmează tăceri și goluri, inexplicabile în afara unei deficiențe constituționale” (p. 98—99).

Las la o parte inexactitatea ultimei afirmatii („tăceri si goluri“ se recunosc de specialisti in evoluția culturilor germană si rusă, trecute de Cloran printr-culturile incontestabil mari!) spre a retine ca modelul francez apare ideal pentru definirea „marilor“ culturi. El pare să fi reprezentat tot demersul ivascian !

Căci nu e oare Istoria lui Ivașcu, in ciuda multor inegalități vădite, a goliurilor de informatie depistabile usor de specialistii fiecărei etape, a reprodusurilor de toate felurile ce i se pot aduce sub raportul redacției, cea mai consecventă — totuși — demonstrație a existenței acestui „geniu colectiv“ care prezidează secol de secol — printre vicisitudini istorice de toate felurile, dar captind in același timp undele innoitoare, folosind toate prilejurile bune — evoluția culturii române ?

Sub ochii nostri G. Ivascu pune la un fel de raze, menite a pătrunde în adîncurile „destinului” acestei culturi, toată informația acumulată de erudiți. El recitește toate sintezele anterioare, în special pe Iorga și Călinescu — maeștri și modele perpetui — spre a le smulge secretele, descoperite înaintea lui, cu privire la acest aproape miraculos destin al unei culturi periodic calamitate de istorie, și totuși de o continuitate, de o îndărătnicie în a renaste mai impunător și a se ridica mai sus după fiecare nouă tentativă de decapitare, încît pare a fi într-adevăr investită cu o noimă aflată undeva, la orizontul nedefinit al veacurilor, și spre care se îndreaptă secol de secol, făcînd mereu din secolul ce a trecut, din realizările lui, o treaptă și o temelie pentru o nouă ascensiune.

Mări creatori, fenomenele de asimilare și sinteză, de apărare și replică, de recuperare a decalajelor și de noi aventuri, se înșirăse secol de secol în „scenariu” lui Ivascu, fără „tăceri și goluri”. Cînd o parte a pămîntului românesc este calamitată de istorie, altă parte preia stafeta, în circumstanțe mai favorabile. Fanariotismului nivelelor de la est și sud de Carpați se contrapune, în Transilvania pleiada de succesori ai titanismului cantemirian, evocată cu o veritabilă voluptate de Ivascu.

Cum se înfătuie această succesiune de generații si de mari creatori sau de providențiali

„culturali“ de genul lui Coresi, dînd imaginea unei deveniri implacabile, unei ascensiuni cu neputință de zăgăzuit, deși parcă toate zăgăzurile, dinspre toate azimuturile, căsunează asupra-i ?

Cum își creează, totuși, cultura română, ca fenomen organic și unitar, peste barierele circumstanțiale inventate de istorie, și străbătând, uneori cu jertfe cutremurătoare (Miron Costin, Stolnicul Constantin Cantacuzino, Antim Ivireanu — executați sau asinați; Dosoftei, Cantemir, Milescu — destărați; Micu, Șincai, Maior, neconținți hărțuți; pașoptiștii imprăștiati în patru vinturi de intervenția străină, unii nemai-venind nici măcar în raclă; Eminescu împins în boală — lorga asasinat mișelește...) timpurile de restriște, condițiile dăinuirii și premisele afirmării ascendente?

Acestea par a fi întrebările capitale puse de Ivaşcu secolelor trecute, şi la care sinteza sa încearcă să răspundă. Ceea ce G. Călinescu urmărise a determina şi a înfăţişa exclusiv în planul estetic, adică acela „înauntră organică după legii proprii” Ivaşcu a încercat să o facă pentru **totalitatea vieţii spirituale naţionale**, la rându-i legată şi condiţionată (fie că o însoţeşte şi serveşte, fie că o opune, într-o alternativă de „provocări” şi „răspunsuri” potrivit schemei lui Toynbee) de istorie, politică, economică, socială.

Cred că, citită din afară, de către străini, cartea lui George Ivașcu ar rezerva și o surpriză de altă natură. Anume, că există, că a fost deja scrisă, istoria unei literaturi naționale care se simte, se recomandă și se înțelege pe sine în același timp ca entitate inconfundabilă, investită cu legi proprii ale înaintării sale organice, și totodată ca parte organică din literatura europeană.

Nu incapa indoială că, procedind astfel, George Ivaşcu urma lecţia lui Nicolae Iorga şi a lui G. Călinescu (el însuşi ucenic al primului). Dar constatarea nu schimbă cu nimic şi nu stărbeste meritul lui G. Ivaşcu. E de ajuns a compara sistemul de referinţe la „literatura universală”, în metoda şi analizele lui G. Călinescu („Nu pot sta de vorbă despre Coşachi cu cine nu ştie recita din Petrarca”, „Alexandru Lăpusneanu care ar fi devenit o scriere celebră ca şi Hamlet dacă literatura română ar fi avut în ajutor prestigiul unei limbi universale”; „A sta, în timp ce faci critica erudită a textului — lui Neagoe Basarab n.n. — cu o operă universală de acest gen înainte, cu *Prinţul lui Machiavel*, cu *Essurile* lui Montaigne sau cu *Emile* al lui J. J. Rousseau, spre a găsi vibraţia interioară e foarte necesar”) cu neconţinenţa şi sistematica urmărire, de către G. Ivaşcu, a modului cum toate marile pulsaţii culturale ale corpului european (atât din partea lui Occidentală, gotică, renascentistă, reformatoare, barocă, clasică, iluministă, romantică) cit şi din cea Răsăriteană, bizantinoslavă (de la isihasm la curentul kievo-movilean şi la neoelecnism) străbat cultura română, punându-şi amprenta mai slabă ori mai puternică asupra evoluţiei sale, pentru a percepe diferenţa.

pentru George Ivaşcu, cultura română apare ca o „înimă a Europei” în care se adună singele întregului corp, din ce în ce mai bogat, mai complet, şi de unde, în clipe privilegiate, (ce-i drept, foarte rare în trecut) pornesc impulsuri către toate punctele cardinale (aşa cum s-a petrecut cu Milescu sau Cantemir), ori numai spre anumite părţi ale marelui organism al civilizaţiei creştine, peste hotarele geografice ale Europei propriu-zise. Adică pînă acolo unde se întinseşeră cîndva elenismul şi vulturii Romei: pe Nil şi Caucaz.

DAN ZAMFIRESCU ■

● Cap limpede ● Cap limpede ● Cap limpede

cită vreme urmează învățătura primită și nu la inițiative nesăbuite. Povața transmisă sub forma unui text-talisman este cea mai bună pavază pentru ființa încoțită de varii pericole. Este unul dintre înfleurisuri majore ale opereii lui Creangă.“ ● La rubrica Valori perene ale literaturii române Const. Miu discută despre Ipostaze ale condițiilor umane în romanele lui G. Călinescu, iar Camelia — Felicia Drăghici despre Al. Philippide sau masca prometeică ● Reproducem din Vatra nr. 9, emoționantul cuvânt al academicianului David Prodan la lansarea lucrării sale Problema iobăgiei în Transilvania, 1700—1848 : „Iar mie, de încheiere, mie ca fiu de țărăn, ca fiu al satului, al unui sat fost iobăgesc, ca istoric al țăranimii, acest vehicul credincios, de temelie al istoriei neamului de totdeauna, al satului, în ciuda istoriei lui deloc comodă, leagănul cald în care s-a născut și a crescut o cultură și o civilizație populară miraculoasă, unică și înconfundabilă, pe care o purtăm cu gelozie în suflet și în soarta căreia toți sintem implicați. Mie să-mi înduștii în acest moment să rein mai ales meritul fundamental, de totdeauna al țăranimii și al satului său : munca dătătoare de viață. Să-mi înduștii ca în prelungirea elogiilor roștite sub cupola academiei : Lauda țăranului român de Liviu Brebeanu și Eliogiul satului românesc de Lucian Blaga, să mă înscriu la rîndul meu cu Eliogiul muncii de totdeauna a țăranului român.“ ● În același număr — Al. Zub

prezintă volumul amintit în articolul **David Prodan — istoria țărănilor, istoria muncii** : „...de câte ori a avut ocazia, mai bine spus dispoziția de spirit a confesiunii publice, D. Prodan a ținut să se identifice cu destinul acelei țărăniști transilvane, din care el însuși descinde : acolo se recunoaște elementul de soliditate și permanență a istoriei noastre. O imensă nostalgie s-a putea bănui la originea operei prodaniene” ● În Tomis, nr. 9 îl descoperim pe compozitorul Șerban Nichifor în ipostază de reporter, susținând un interesant dialog cu tânărul dirijor Măda-

în Voicu care afirmă, printre altele: „Consider muzica un univers în care mulți pot intra dar pe care puțini reușesc să-l cunoască în profunzime, să îi simtă pulsațiile, poezia, adevărul. Pentru mine muzica reprezintă un crez, o condiție absolut indispensabilă vieții.” ● Azi are loc la Muzeul Literaturii Române Rotonda 13, dedicată lui Tudor Vianu, de la a cărui trecere în neființă se împlinesc 25 de ani. Sint invitați să participe, printre alții, Alexandru Balaci, Edgar Papu, Dan Grigorescu, Gh. Mihăilă, George Munteanu, George Gană, Mihai Zamfir.

De neuitare

Nu știi cum te-așteptam, iubirea mea,
pe mările speranțelor tirzii —
să-mi fii lumina nouă dintr-o stea
și vis din platină de val să-mi fii.

Sosiți la țarm, să-ți spun într-un refren
răspunsul primei tale întrebări :
in viața ta eu sint întiul tren
și mi-esti cea de pe urmă dintre gări.

...Să nu mă uiți cind vei pleca departe,
să știi că, pentru mine, tu rămii
Luceafărul din prima noastră noapte
și răsăritul zilei cea dintii.

Să nu mă uiți nici cînd ne va desparte
singurătatea ceasului tirziu
și jarul stins al ultimelor șoapte
din depărtarea-n care-am să te știu...

SANDU ȘTEFĂNESCU

Cronica în imagini

Ce-i
mai mîndru
pe la noi......ne transmite Carol Szasz,
fotoreporterul ziarului

Steaua roșie

Marele bulevard „1 Decembrie” din municipiul Tg. Mureș

...Pășesc, ușor încordat din genunchi, pe dalele galbene, lunecoase, ce însumă „străzile” acestui mic orașel acoperit cu oțel și sticlă: visat în copilărie, dorit apoi și traversat de câteva ori în adolescență — mereu miracol și dorință a unor abrupte dar și eventual posibile împliniri, ținând de condiția mea de provincial notoriu. Calc așadar, astăzi, pe aceste dale galbene, alune-coase — sînt de acum un om al lor, le-am parcurs în ultimii ani de zeci și zeci de ori pornind, sau sosind din sarcini de serviciu — iar orașul ăsta, căci este un oraș! — continuă să mă copleșească, să mă emoționeze, la fel ca în copilărie — cînd încă nu-i desluseam, nu aveam cum să-i deslușesc, sensurile!...

Un oraș — este un oraș: adică farmacie, frizerie, librărie, poștă, post de miliție, restaurant, chioșc de ziare, de tuun, etc. Il „circulă”, zilnic, pe acesta la care mă refer, peste 150 000 de oameni... Dintr-ei, aproximativ 1000 îi deschid ușa biroului „prima-rului” — și repet: aproximativ 1000 de oameni deschid ușa biroului în care se află (dacă se află!), inginerul IULIUS NĂSTASE, șeful Stației de cale ferată GARA DE NORD — BUCUREȘTI.

Voi încerca să mă număr printre aceștia.

Și uite că am noroc:

„Sîntem la 25 septembrie 1872... Capitala țării este în plină fierbere, poporul se îndreaptă pe calea Tirgoviștii spre marginea de Nord a orașului, unde se inaugurează noua gară de unde vor pleca trenurile pe drumul de fier, care leagă Bucureștii cu capitala Moldovei. Bucuria e mare, căci această gară materializează mai adînc unirea celor două țări surori. La 25 septembrie 1872 s-a dat în exploatare gara din nordul orașului, care a primit numele de GARA TIRGOVIȘTII, fiind situată pe calea Tirgoviștii — azi Calea Griviței — nume pe care l-a păstrat pînă la 1888, cînd a fost schimbat în Gara de Nord...” (am citat din albumul documentar omagial „100 ANI DE LA ÎNFIINȚAREA GĂRII DE NORD — 1872—1972”, elaborat de F. Bartsc, L. Lelescu și M. Bărbulescu — ultimul an din titlul lucrării însemnînd

și data în care actualul șef al gării, Iulius Năstase, a intrat pe această funcție — și în biroul căruia mă aflu; a intrat, deci, acum 20 de ani!).

„Mai exact, din mai 1971!” — îmi spune — iar încăperea asta, în care vă aflați, a avut aceeași destinație: birou al șefului gării, din 25 septembrie 1872... atîta doar că, ani de zile, locuința șefului a fost în incintă, aici, alături — vedeți ușa aceea?! Acum este sediul sindicatului nostru...”

Pauză. Mărturisesc că nu prea știu cum să încep acest material, întreb într-o doară: colonadele din fața gării — cînd au fost făcute?! Oricum, ele, aceste colonade, sînt un simbol al Bucureștii-lui...!? (întrebare timpită — îmi mărturisesc imediat, în gînd, dar ce pot face?! Ai mei au fost ceferiști, nevestă-mea e ceferistă... am un cult pentru acești oameni, și mă simt, iată, copleșit de faptul că mă aflu — de data asta ca reporter — în clădirea ce, pentru mulți, foarte mulți, reprezintă simbolul căilor ferate române: Gara de Nord! Așa cum o știm cu toții, cu păcatele sau bucuriile ei, cu revederile sau despărțirile provocate de dînsa — cu speranțele împlinite, sau cu cele devenite eșecuri, așa precum ne-a purtat destinul pe aici, prin această Gară... Mi se răspunde însă, prompt): „Coloanele s-au ridicat prin 1936, vă transmit informația dintr-o carte scrisă de inginerul Prager...! Altfel?!”

...Renunț. Mai bine zis, renunț la formula unui reportaj „literar”, așa cum îmi propusesem să-l fac inițial: mă aflu într-un birou spațios, față în față cu un om în uniformă albastră care mă privește întrebător și oarecum sever și care, la intervale, manevrează butoanele unui aparat portativ „walky-talky” așezat pe masa de lucru printre dosare cu instrucțiuni și din care răsună voci, replici metalice, dure, aparent fără nici un înțeles: „Electrică — zero patru-zeci și doi!” „Da, electrică — recepție!”; „Puteți ieși la manevră!”; „Trenul rapid șaisprezece — liber la Nord!” „Manevra 105, intrați la patru, este liber!”... etc. Sînt extrem de atent și aproape că tresar auzind, repetîndu-mi-se, întrebarea: altceva...?!

Iar imediat apoi: „Ce-ar fi

s-o luăm prin Gară... mai vorbim între timp, mai vedeți cite ceva!?”

Aprob, ieșim din birou, pe peron, în lume; șeful închide ușa biroului în urma sa, și-a luat însă aparatul cu el: în orice moment, zi și noapte, vocile astea îl însoțesc. Lumea Gării de Nord — ea, cea în care am pătruns — ne amestecă în anonim, se strecoară, colorată, diversă, agitată, pe lângă noi... Și realizez că a începe să descriu ceva — de pildă, un stil — obligă la faptul de a-i marca, pentru început, dimensiunile...

Iulius Năstase s-a născut la Ulmeni, Buzău, la 26 februarie 1926; peste exact 20 de ani avea să devină ceferist, și să intre în partid. A luat-o (după cum el însuși îmi mărturisește) de la funcția de impiegat de mișcare, apoi șef gară mică la Armășești, Urziceni; operator circulație Fetești, tehnician direcție regională București — o vreme lucrează la Direcția politică a ministerului de resort — instructor stație Grivița; termină facultatea în 1964, este numit șef gară Basarab, pînă în 1969. Apoi șef adjunct regulator circulație 1969—1971, iar din mai 1971, cum am spus — șeful stației Gara de Nord. „Pentru cei de vîrstă mea — dar cred că și dvs. ați prins-o — piața Gării de Nord era, așa, o... mizerie! Era unul dintre cele mai murdare puncte ale Capitalei. Astăzi, iată, piața asta a devenit o frumusețe... Dacă gara este punctul terminus al unor drumuri din toată țara — tot ea — gara, prin metrou, face acum legătura cu întreg Bucureștii! Curînd, în zonă va fi popos, ca să zic așa, și varietă modernă a bulevardului Stirbei Vodă...”

Și după o pauză, revenind la subiectul nostru: „Sînt stăpîn peste cam trei stadioane de fotbal — asta-i teritoriul gării! — mărginit, la hotarele sale, de stațiile vecine: Grivița, Basarab, Triaj, Chitila, „16 Februarie” și Băneasa...”

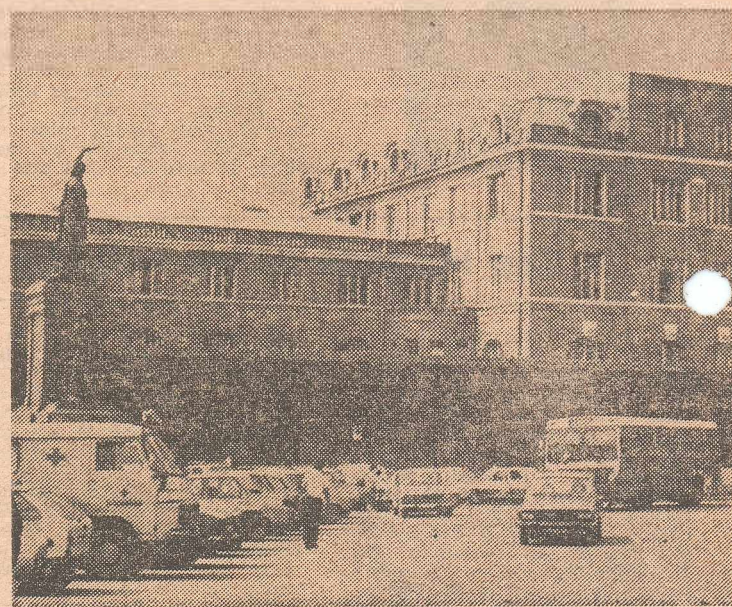
Și, încă: „Sînt două mari probleme asupra cărora răspunde un șef al Gării de Nord: siguranța circulației, una; a doua: protecția muncii. Acestea referindu-se, mai ales, la trenurile de persoane — dar nu numai...”

Voi reține acest... „nu numai!” — veți vedea de ce — deocamdată parcurgem pe-

roanele, încăperile anexe (precum sălile de așteptare, „Mama și Copilul” — o bijuterie estetică-funcțională, scilicet de curățenie și avînd servicii pentru gravide, mame, avînd chiar și bucătărie și spălătorie — turnul de control, o altfel de bijuterie de data asta electronic-arhitecturală; cabinele automatizate ale serviciilor de informații; casele de bilete, etc.), ni se îmbîrligă printre picioare un copil, din urmă maică-sa ni se adresează violent: „S’teți ceferist... ei și ce dacă dumneata ești reporter?! mai bine

împrecații ce nu fi sînt adresate, de fapt și logic, lui — ci altora. Dar să continuăm:

...Din Gara de Nord pleacă zilnic, 120 perechi de trenuri (asta însemnînd 240 garnituri, dus-întors): cam la 3 minute intră, sau iese, un tren în și din această gară — pe cele 7 direcții de mers! Există legături directe cu aproape toate capitalele Europei: Beograd, Sofia, Budapesta, Viena, Berlin, Moscova, Praga, Varșovia, etc., cit desigur cele indirecte se acopera, practic, o parte din întregul mapamond...! („O întîrziere

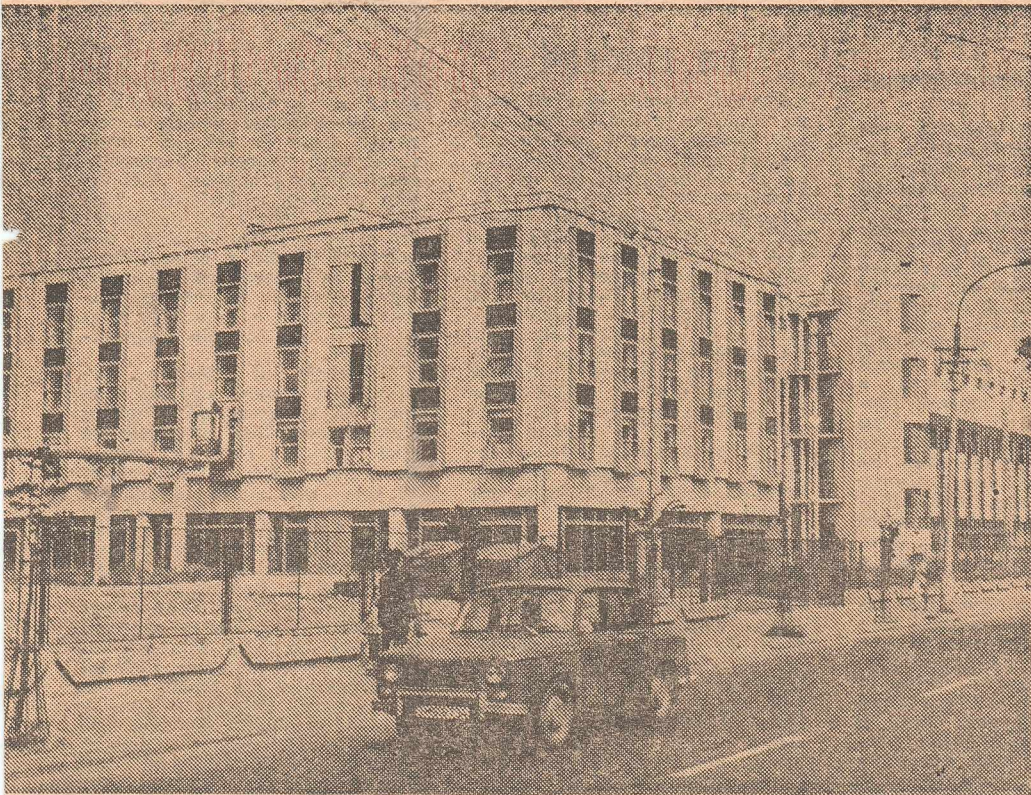

O viață în

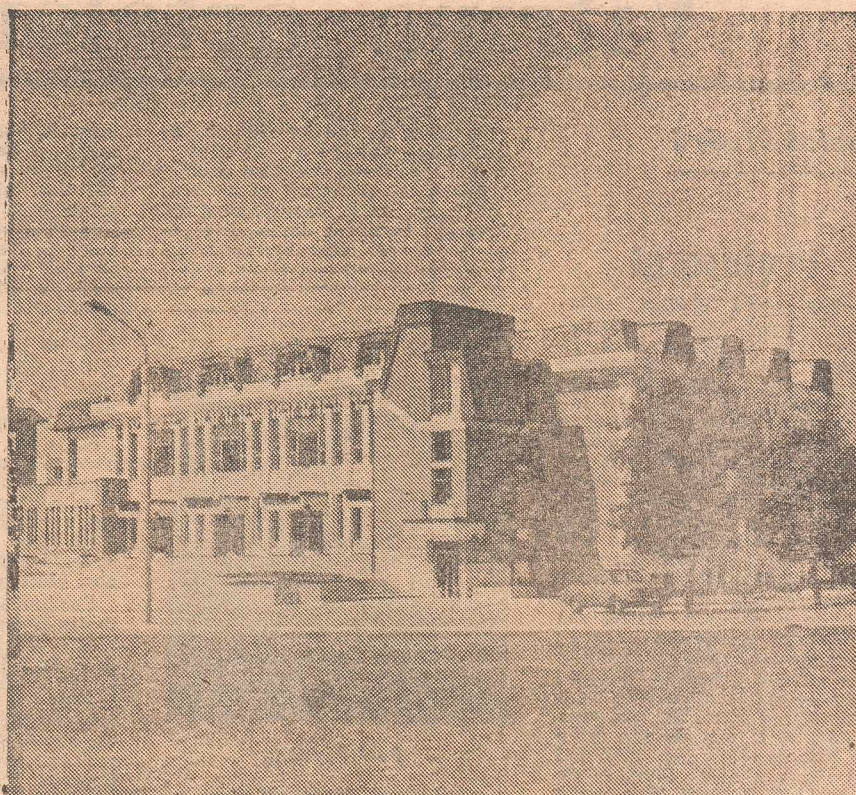
spuneți-mi de unde să-i dau ăstuia micu’ ceva, apă, să bea, sau un suc?!...” (și e revoltată pe bună dreptate, atîta doar că „aprovizionarea alimentară” a Gării de Nord nu ține de șeful stației, ci de niște T.A.P.L.-uri ale Capitalei și uite cum se nasc invective, și nemulțumiri, și uite cum cei care au reușit să facă din fosta „bombă” a restaurantului din gară un veritabil local civilizat, căutat și agreabil — nu reușesc să-și acopere chioșcurile, tonetele, cu ceea ce i-ar veni călătorului cu trenul la o primă mină...!). Și iată cum șeful Gării de Nord suferă din pricina unor

provocată de mine în această gară, din vina personalului meu — ne costă! Toată partea de exploatare a gării cade în sarcina mea, iar dacă vă voi afirma că regularitatea pleurilor din Gara de Nord este de 100%... veți nota?!”).

Firește că voi nota. Notez tot ce mi se spune. Precum: „Pentru mine, Gara de Nord a fost o facultate... în sensul de a cunoaște lumea! Atitudini, comportamente... mi-a adus un bagaj mai mare de cunoștințe, profesionale și mai ales sociale. O GARĂ este un loc unde oamenii doresc să-și rezolve anumite probleme legate de transportul lor

O fabrică modernă de medicamente

Un centru de creație și cultură pe măsura înnoirilor mureșene

către diverse destinații. Însoțiți de mărfurile, bagajele pe care le transportă — asta ar fi, remarcăți, o definiție minoră, nu-i așa? !... Pentru mine există, deși înseamnă cu mult mai mult !... Am în subordine câteva sute de oameni, de care răspund !... (își pipăie, rîzînd acum, buzunarul, în care se găsesc câteva fiole anti-alcool)... La intrarea personalului în tură, 6,30 și la ieșirea acestuia, 18,30 — trebuie să fiu prezent, nu am două zile identice ca activitate și mai ales trebuie să iau decizii extrem de repede, dacă ziua ar

chipul acela tras, umil, al oricărui bandit prins asupra faptului și care încearcă să dea impresia că a fost numai un accident acesta, că va avea să-și revină la o comportare civilizată — o scirbă !)... Ați văzut ? ! Trec, pe aici, fel și fel de oameni... ăăă, ce vă spuneam, însă ? ! A, așa : sînt perioade cînd, cite o săptămînă încheiată, nu mă mai duc acasă... Prioritatea unor trenuri, unele anunțate NU în timp util și necesare unor personalități, sau altele ce aduc oameni la serviciu, la fel NU în timpul necesar, și fi-

dau toate formele adjunctului, ingenera **Georgeta Șcarlat !...** O armată, care... (altă pauză, apoi :)... Sau nu asta mă întrebați ? ! Veselie, tristețe... ei, hai !"

...Mi-a spus totuși ; mi-a relatat câteva cazuri, de care s-a izbit în viața sa de zi cu zi, cazuri nude — vi le reproduc pînă la încheierea acestor rînduri, fără a selecționa, fără a încerca să comentez aceste fapte, exact așa cum mi le-a spus acest om, scoțîndu-și chipul și ștergîndu-și fruntea de sudoare — mai avînd, iată, **cîteva zile numărate pînă la pensia ce-i vine în întîmpinare !** — adăugînd doar că pentru documentarea asupra acestui om al vieții noastre, mi-au fost necesare... **7 zile** (deși, stînd împreună în tot acest timp !); deci :

Umbre : „Un medic vine cu feciorul, din concediu. La pasajul București-Triaj, feciorul cade din tren, era prin 1985, tînărul moare. Tatăl nu știe, vine la mine : am făcut rost de mașină, telefoane la salvare, etc. Nu e ceva caracteristic... !” (Pe mine m-a costat, însă !).

„Aproape în fiecare săptămînă avem cite un mort... ! (nu vă uitați așa la mine — nu e treaba noastră, a stației, dar sînt dator să vă semnalizez acest aspect !)... majoritatea, aflați sub influența alcoolului, alții dintre cei care se grăbesc. Neatenția !... Coboară din mers, este aproape inexplicabil : sînt tăiați de trenul ce vine din sens invers, așa că procuratură, anchete, etc. **Aproape în fiecare săptămînă... !**”

„Femeile care nasc în tren... ! (iată, și asta, o problemă, sînt femei care vin la noi, la „Mama și Copilul” — ați văzut-o !, ei bine unele își uită acolo odrasla... și dispar ! Nu este treaba noastră, a Gării de Nord repet, totuși... ! ?”

Raze : „Un cetățean își pierde copilul la noi în Gară, îi dispăre pur și simplu din sala de așteptare, copilul are 4 ani. Tatăl a stat prin sălile și birourile noastre, l-am găzduit în gară, de comun acord cu miliția și taxatorii. Era prin 1985, copilul a fost găsit într-o comună... îl furaseră niște sătărari, l-am găsit aproape epuizat, omul ne-a mulțumit, dar ce mulțumire : **nu mai știa cum să o facă... ! ?**”

„Altădată — și acum ați putea să rideți — am găsit... **un purcel !...** Un purcel beat, tovarășu’ — îl îmbătase proprietarul ! Îi dăduse să bea, l-a băgat într-un sac, și-apoi, pe semne, a coborît într-o stație — venea, purcelul și stăpînul — tocmai de la Baia Mare. Stăpînul a pierdut trenul, purcelul s-a trezit, și dă-i scandal în compartimentul respectiv : aproape o săptămînă bietul animal a stat la noi, în magazie. Apoi a apărut și păgubașul — firește, a plătit o amendă substanțială...”

(Deschid o paranteză, acum : în Gara de Nord există două magazine — unde lucrează oameni ai Gării, plătiți întru a face față avalanșei de obiecte, uneori de mare valoare, găsite în tren, sau „uite” aici. Sînt, ele, acestea — iar în dreptul fiecăreia, voi enumera cîteva dintre obiectele „uite” sau „pierdute” : **Magazia pentru obiecte găsite în tren** (geamantanuri, un binoclu, aparate radio, îmbrăcăminte... un **Tv. color !...** acte, bani, C.E.C.-uri substanțiale... **un contrabas !...** două biciclete... schițe de construcții, unele cu un vădit caracter secret... și ski-uri) ; mai există o **Magazie pentru obiecte abandonate**, adică aflate în colete predate, uitate apoi din varii motive ; printre ele : cîteva dublu-case-tofoane japoneze, instrumente muzicale... o întregă baterie de tobe... un radiator electric... cîteva paturi pliante... mașini de calculat... butelii de aragaz... un aparat „teodolit” cu toate accesoriile — toate, însumind cîteva vagoane anual !

Las deoparte orice comentariu, mă întorc la cel care va părăsi, curînd, Gara de Nord : **inginerul Iulius Năstase**. Care are, acasă, o bibliotecă de peste 1 000 volume („pe care o voi folosi cînd voi ieși la pensie, în majoritate sînt cărți de război, monografii, eu am trecut printr-al doilea — l-am trăit ! — este pasiunea mea literară”) ; care are, chiar în biroul domniei sale, undeva, într-un raft, cîteva clasoare cu timbre — un „hobby”, desigur, este membru al Cercului filatelic al Regionalei București — și iată ce-mi mai spune acest om, scutindu-mă astfel de un final strict-publicistic :

„Sînt contemporan cu une-

le îmbunătățiri ce s-au adus Gării de Nord — plecînd din această Gară, știu acum că va rămîne ceva în urma mea, și iată ce, chiar dacă nu neapărat specialiștii vor citi, dacă veți scrie, gîndurile astea : am prins, și am condus într-un fel, electrificarea gării, ce s-a făcut **sub circulație** ; deasemenea, prelungirea peronelor de la 8 la 17 vagoane... (pasagerul care vine, astăzi, la noi, nu are cum să înțeleagă asta !). Construcția noului Pod Grant s-a făcut, iarăși, **sub circulație** — la fel construcția metroului ! Sînt repere mari, republicane, la care mi-am dat și eu aportul așa cum am putut... La venirea mea în Gara de Nord apoi, **nu aveam nici o tehnică...** acum este : legăturile radio, teleafișajul, afișajul electronic, etc. Finalizarea tuturor acestor lucrări mi-a dat o satisfacție deosebită. Am trăit ani, **deosebiți**, am văzut cu ochii mei ridicîndu-se, marile clădiri ale epocii pe care o trăim — pe drept numită Epoca de Aur — Nicolae Ceaușescu ! Acum, în preajma retragerii mele din căile ferate, sînt mai plin de imagini decît oricînd, și de siguranță, de încredere în ziua de mine ; pregătirile ce se fac în întîmpinarea celui de al XIV Congres al partidului nostru — pregătiri care cuprînd întregul popor, deci și muncitorii căilor ferate !, sînt tonifiante pentru un om care n-a avut de la viață altă pretenție decît să poată ști că și-a făcut datoria. Tatăl meu a fost ceferist, eu la fel, m-am hotărît ca și pe fiică-mea, Carmen, să o fac ceferistă, deși ea își dorea altceva : astăzi este inginer stagiar în cefere !... Am un respect pentru șefii mei, mda... mă voi despărți de acești oameni, după 43 de ani de muncă... și ? ! Știu că mă voi întîlni cu ei, cu siguranță ! Așa cum mulți pensionari, dacă trec astăzi prin gară, mă vizitează... la fel voi face și eu, sînt sigur ! Este drept : nu prea am avut concedii, și nici zile libere în acest post. Dar vă mai spun ceva, există o vorbă printre noi, ceferiștii : „omul care a băut apă din tender, nu se mai desparte de Calea Ferată !”...

Inginerul Iulius Năstase — a băut.

HORIA PATRAȘCU ■

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Gara de Nord

avea nu 24 ci 78 de ore !, tot ar fi probleme de rezolvat... ! Îți trebuie mult calm, pentru a lua măsurile cele mai potrivite... apoi trebuie să justifici de ce ai făcut așa, și nu altfel, în caz de eveniment ! Chiar în fața ministrului... ! Stau ACASĂ de la orele 22 pînă la 05 dimineața — în rest, la serviciu. Și nu cred că într-o singură zi mi se ivesc, cum să spun eu... **trei probleme**, la fel ! Sau am mai spus lucrul ăsta... ? ! (face o pauză : pe lingă noi trec doi milițieni, însoțind un negricios ce face bișniță, aflu, folosind indolența unor polonezi aflați în tranzit — nenorocitul are

resc, pentru a le programa fără risc — mă fac să cad, nu mai mînînc, **nu mai îmi arde... !**” (și am ajuns din nou în biroul său, îmi indică o banchetă). Încerc un dialog :

„Spuneți-mi cîteva întîmplări, ăăă... (și îmi iau seama !), povestiți-mi cîteva întîmplări din viața dumneavoastră, **aici !**”

„Ce fel... ? !”

„Cum doriți : vesele... triste ! ? Vă rog. Bănuiesc că aveți și dintr-unele, și din celelalte... ! ?”

„Mda... (pauză)... mda. Eu, noi, sîntem ca într-un fel de armată. O armată din care eu trebuie să lipsesc o zi, fi pre-

Vitrina artelor

Muzică tină

Profesorul

Scriem aceste rânduri aflându-ne încă sub puternica impresie produsă de interpretarea de excepție a Suitei Simfonice „Seherzada”, de Nikolai Andreievici Rimski — Korsakov; interpretare dăruită de Orchestra Simfonică a Radioteleviziunii, în primul concert al său din această toamnă, organizat în Studioul din str. Nufierilor. „Seherzada” a cunoscut întotdeauna succes, de fiecare dată cind ea a fost cîntată; dar aplauzele pot consemna o atmosferă strălucitoare și superficială, ori una adîncă, plină de meditații; astfel s-a și întîmplat să fie jo! seara; ne-am înroșit palmele aplaudind și am răgușit strigînd bravo! Orchestra simfonică a RTV s-a dezlîntuit și a cîntat așa cum am dori să o facă de cite ori o vom mai asculta; iar dirijorul Paul Popescu și-a lăsat — de această dată — mai la o parte preocuparea pentru precizie și înțrări, contopindu-se cu restul colegilor săi: o revedere, în fapt, cu acela pe care marele Constantin Silvestri îl socotea drept unul dintre cei mai înzestrați elevi ai săi.

Să spunem că, totuși, „Seherzada” cunoaște atitea succese tocmai datorită genialității creatoare. El, Rimski-Korsakov, din 1883 încoea, prin instrumentația aproape fără precedent a acestei Suite și prin manualul său de orchestratie a fost și personal — cred că încă mai este Profesorul de orchestră al tuturor compozitorilor lumii; iar dacă vom arăta că printre elevii săi s-au numărat Stravinski (alt genial orchestrator al secolului XX) și Prokofiev, credem că spusele noastre vor fi suficient argumentate. Secretul „Seherzadei” constă în aflarea

și ocolirea capcanelor ritmice, a punerii în valoare a coloritului timbral printr-o nuanțare exemplară și a colaborării cu un bun violonist solist, capabil să facă legătura tematică între cele 4 povestiri, sau chiar în interiorul fiecăreia dintre ele. L-am regăsit pe Paul Popescu la fel ca în tinerețe, cu un tumult năprasnic și un simț ritmic excelent, ajungînd, pînă acolo incit să nu diri-

Paul Popescu

jeze metrica obsedantă de acompaniament, a corzilor, ci să aștepte (ca la Operă!) nemșcat, terminarea recitativului instrumentului solist al celui moment, folosind în același timp numeroase fortete, tenute, glissande și atitea alte fluvii sentimentale. Și, l-am descoperit pe Mihai Brătășanu, concertmaestrul Orchestrei Simfonice a RTV, drept un violonist foarte capabil, plin de tehnicitate și finețe, care cu o muzicalitate tulburătoare ne-a tălmăcit splendid paginile ce l-au fost încredințate; cu modestie și fără mare vîlvă solistică, dar cu o izbîndă certă!

De numele violoncelistei Alexandra Guțu se leagă suficiente succese pentru ca valentele artei sale interpretative să nu mai aibă nevoie de comentarii. Dar Concertul în si minor, de Antonin Dvorak, ne-a apărut mai ciudat de această dată; ciudat,

întrucît părăsind vigoarea sonoră, solista timișoreană s-a interiorizat prea mult, lăsînd ca melodia și armonia marelui compozitor să iasă singure la lumină. Încercarea a fost interesantă, construcția exemplară, tehnică fără cusur, ca de fiecare dată, de altfel; dar am regretat retragerea sunetului, cu „un pas înapoi”, a sunetului atît de cald și de viu al violoncelului Alexandrei Guțu; totuși, acest instrument („vocea umană a orchestrei”, cum îi spunea Theodor Rogalski) nu poate și nu trebuie să fie caracterizat prin sonorități aproape măluite. Se poate spune, deci, că profunzimea a atenuat aici personalitatea sunetului concertistic, adică strălucirea; iar în acest sens, revenirea la normal în Adagio a fost grăitoare.

Credincioase programului tematic și menirii formațiilor muzicale ale Radioteleviziunii, în ceea ce privește slujirea și prezentarea fără răgaz a primelor audiții din creația românească contemporană de gen, Corul și Orchestra Simfonică ne-au prezentat cantata lui Laurențiu Profeta, „Eroii Eliberării”, ce are ca bază poetică versurile lui Eugen Frunză. Muzica lui Profeta e frumoasă întotdeauna; melodioasă, accesibilă, cu armonii logice, fără ostentație, vioaje sau mai rară, într-un cuvînt, caldă și situată pe o înaltă treaptă a măiestriei artistice. Așa cum a fost și acum, într-o construcție de arc, poate cu mai puține preocupări polifonice dar cu o mare varietate metrică și inventivitate tematică, în ciuda faptului că lucrarea este destul de scurtă. Iar principalul factor care i-a dat viață, corul condus de Aurel Grigoraș, cu cei doi soliști ai săi, Mariana Olteanu și Ionel Grămadă, a cîntat cu convingere și dăruire interpretativă; caracteristici obișnuite ale acestei formații experimentate și de mare randament, spre marea folos al artei noastre.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Plastică

Un colorist

Pictorul Benone Șuvăilă este un colorist, unul din rarii, totuși, artiști care-și propun și reușesc un crez și o conduită, pe cit de inspirată, pe aut de fundamentată științific, în chestiunea întrebunțării pastei colorate. De foarte multe ori sint numiți coloristi pictori care prin felurite excese și trucuri pun discuția meșesugului în termeni nepotrivii. Benone Șuvăilă e un colorist incîntător nu pentru că se pricepe să producă emoții artistice folosind în chip brav toate posibilitățile unei palete coplesitor de bogate, ci pentru că obține adevărate performanțe într-un registru cromatic mai degrabă restrîns. S-ar putea scrie un studiu de sine stătător despre calitatea albastrului reușit, după două decenii de străduințe dirze, de pictorul Benone Șuvăilă. Un albastru violaceu plin de sunet și noblețe care face ca orice tablou de-al artistului, oricît de modest ar fi dimensiunile pinzei, să fie remarcant, indiferent de contextul în care este expus. Albastrul e o culoare dificilă. Ea îi cheamă pe multi, dar îi alege pe foarte puțini. Semnifică spirit și, cînd e măiestru utilizat, ne înzestrează memoria cu un criteriu de armonie superior. Mulți lăudători de artiști știu unele lucruri din mitologia albastrului și le răspîdesc fără discernă-

mint. Benone Șuvăilă este prin excelență un peisajist. În vederile sale realizate de obicei direct la motiv, înfățișarea bolții cerești în zonele de cîmpie și la întîlnirea apelor e o temă predilectă. În selecția de tablouri de la Galerieile de artă ale Municipiului vedem o întreagă serie de peisaje unde cerul înalt azuriu ne reclamă sensibilitatea și cugetul. Aici putem compara suprafețele pictate cu o dominantă de albastru și aprecia seriozitatea demersului plastic. E o mare desăvîrșire să citești cu privirea urma pensulei în tablou, infinită nuanțare a unui ton, grija de a nu lăsa în voia întîmplării nimic.

Tablourile lui Benone Șuvăilă sînt uneori atît de mici incit ne silesc să ne întrebăm asupra scopurilor urmărite de acei pictori care nu expun decit pinze mari și foarte mari. Și cele mai multe dintre ele încheiate într-una sau două se-dințe. Tablouri mici, dar mult gîndite. E suficient să observăm cum sint înrămate, ca să înțelegem că Benone Șuvăilă e preocupat de condiția de obiect de artă a lucrărilor ce părăsesc atelierul. În felul său, artistul ne amintește de acei artizani ai șevaletului din Țările de Jos din veacuri trecute. Culoarea, compoziția, ductul pensulei sint moderne. Meșesugul, pictural la Benone Șuvăilă e al unui contemporan cu o școlire îndelungată și sigur orientată, dar concepția sa, în ce privește tabloul — obiect-de-preț e mai apropiată de a micilor maeștri decit de a majorității colegilor din breaslă.

Nu e rostul nostru să facem profetii în textele pe care le publicăm. E bine să băgăm de seamă însă că o parte din pictura de astăzi se bucură, la cei ce o colecționează, de o prețuire deosebită și că acești colecționari sint veritabili impresari ai valorii. Ca să se poată înfrunta cu timpul, opera de artă trebuie să beneficieze de sprijinul profund interesat al oamenilor. Tablourile sint bunuri cu o funcție complexă. Șansele unei opere la sacralizare sint însemnate, dacă publicul investește în aceasta interese cu durată.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Posada '89”

Harta muzicii rock românești este într-o continuă transformare. Centre noi apar unde te-ai fi așteptat mai puțin, unele dispar ca și cum n-ar fi fost, altele se impun cu constanță, cîștigînd o strălucire comparabilă cu cea a unor puncte de mare tradiție, ca: Timișoara, Cluj-Napoca sau Oradea. Într-o asemenea situație se află Cîmpulung Muscel, care organizează de patru ani, în fiecare toamnă, un festival-concurs de muzică rock ce și-a cîștigat deja un binemeritat renume. Așa se face că și la ediția din acest an, care s-a desfășurat între 27 și 29 septembrie, într-o organizare sensibil îmbunătățită, s-au înscris în concurs formații din întreaga țară, unele dintre ele avînd deja la activ un frumos palmares. Concurența unei manifestări asemănătoare (este vorba despre festivalul „Ancora de aur”, organizat de Centrul de creație și cultură socialistă „Cîntarea României” din Mangalia, între 29 septembrie și 1 octombrie) a afectat întrucîtva, mai ales din punct de vedere cantitativ, actuala ediție. În schimb, publicul a avut bucuria să salute cîteva evoluții de nivel calitativ deosebit, depășînd dezinvolt ștacheta obișnuită la astfel de concursuri interjudețene. Este vorba în primul rînd despre formația „Rond”, reprezentînd Centrul de creație și cultură socialistă „Cîntarea României” al studenților din București, o grupare artistică matură, bine înche-gată, cu prestație scenică sigură, de ridicat profesionalism, promovînd o muzică „la zi”, rafinat elaborată și în același timp antrenantă, colată pe texte cu care se armonizează optim. Sint numai cîteva argumente pentru care formația „Rond” a fost distinsă cu Marele Premiu — Trofeul „Posada” — 1989. Revelația festivalului a constituit-o tot o formație bucureșteană, și anume cea inspirat auto-intitulată „Numărul unu”, alcătuită din trei muzicieni deosebit de înzestrați

(Adrian Butoi — chitară, Sorin Vasile (ex-„Floare albastră”) — bass, Ionel Tănase (ex-„Totuși”) — baterie), care au îmbinat măiestria interpretativă cu umorul de cea mai bună calitate, dovedindu-se concomitent, posesorii unei tehnici interpretative de nivel foarte ridicat, etalate cu (auto)ironie cuceritoare, obținînd Premiul special al juriului. O surpriză frumoasă a produs și formația cîmpulungeană „Cetic”, cîștigătoare a Premiului II (Premiul I neacordîndu-se), care s-a evidențiat prin seriozitatea înțelegerii actului artistic și printr-o bună stăpînire a mijloacelor de expresie specifice. Semnificativ este faptul că numărul formațiilor locale aflate într-o creștere calitativă care a îndreptă-țit înscrierea lor la festival este tot mai mare, ca, de altfel, și calitatea modului de manifestare a publicului spectator. Pe gustul celui mai larg public, dar mai cu seamă al celui tînr, a fost și evoluția grupului de studenți din București reuniți sub numele „Interval”, evoluție răsplătită cu Premiul de popularitate. Cit privește recitalurile în afară de concurs, ele au fost susținute de formațiile: „Antract” (deținătoare a Marelui Premiu la ediția precedentă, cu o prestație entuziasmantă, care a confirmat încă o dată că valoarea nu așteaptă numărul anilor, înscriindu-se, cu autoritate, în primă linie a rock-ului românesc, alături de nume de mult consacrate) și „Municipal” (cu un program „condimentat” cu elemente teatrale care au dat culoare unor cîntece deja cunoscute de spectatori, entuziasmați în ciuda unor deficiențe tehnice ale instalației de sunet), precum și de compozitorul și interpretul Doru Căplescu, recent laureat cu Premiul I la Festivalul muzicii de dans pentru tineret de la Costinești. În ansamblu, Festivalul de muzică rock „Posada '89” s-a constituit într-un nou argument în favoarea ideii că frecvența unor asemenea manifestări cu valențe artistice și educative complexe se cere în continuare îmbunătățită.

PAUL NANCĂ ■

„Danubian Jazz”

Prin strădania membrilor clubului de jazz — cu largul sprijin al organelor locale de partid și de stat — iată că la Galați a apărut un nou punct de convergență a artiștilor și pasionaților acestui gen. Aflate la a doua ediție, Galele „Danubian Jazz” au marcat cel de-al treilea moment important al anului, Sibiu, Costinești și acum Galați formînd triada marilor manifestări ale fenomenului jazzistic autohton. Benefică este însăși implicarea practicantilor săi activi în organizarea și promovarea manifestărilor genului: este cazul lui Nae Ionescu la Sibiu, a lui Harry Tavitian la Constanța, a lui Titel Popovici la Iași sau a Ancăi Parghel la Suceava. O figură aparte fac la București pianistul Marius Popp — singurul titular al unei catedre de improvizație la Școala Populară de Artă — și neobositul Florian Lungu, liderul celor cîțiva comentatori avizați ai fenomenului. Un lectorat de jazz susține Iosif Viehmann la Casa Studenților din Cluj-Napoca, lectorat ale cărui roade se văd nu numai prin afliuența de public la concertele organi-

zate la sediu sau la filarmonică, ci și prin înființarea clubului din Bistrița de către fosta sa audientă, ingineră stagiară Adriana Pleșa. Această redusă răspîndire a jazzului face ca — deși valoros — jazzul românesc să numere foarte puține grupuri și instrumentiști, ceea ce s-a văzut și la Galați, unde mai multe formații s-au alcătuit ad-hoc, liderul alăturîndu-și mereu aceiași instrumentiști, manifestarea aducînd — după Iosif Viehmann — cu un jam session prelungit. Cu toate acestea, Galele „Danubian Jazz” s-au bucurat de un binemeritat succes de public, intrînd în atribuțiile unui înalt nivel calitativ. Jazzul la Galați are trei mentori: Roland Andrei, trombonist și lider al grupului „Gaudemus” (Marele Premiu la Sibiu '89), dr. ing. Octavian Cosovliu și medic Grigore Muzinchievici, președinte și respectiv vicepreședinte al clubului de jazz din Galați.

În acest an au fost trei zile de spectacole — de o mare omogenitate valorică — și o zi rezervată jam sessionului. Judecînd prin eliminare, momentele de vîrf au fost reprezentate de recitalurile susținute de Anca Parghel și Mircea Tiberian, pianistul Johnny Răducanu și Marius Popp, grupurile Creativ, Zoltan Boros și Vocal Jazz Quartet. Au fost prezente toate generațiile de interpreți, de la tinerii pianisti Romeo Cozma, Adrian Tase și Remus Teodorescu, chitaristul bas Decebal Bădilă, contrabasistul Cătălin Rotaru și bateristul Ioan Bontas, la saxofonistul Garbis Dedeian și pînă la maturii Eugen Gondi (baterie), Bela Kamocsa (chitară, voce) și Andrei Colompar (pian). Alături de acestia s-au prezentat bine și grupurile gălățene „Gaudemus” și „Gal Big Band”. Stilistic, aria s-a întins de la jazzul tradițional, trecînd prin swing, be bop, free și fuziunea jazz-rock. Despre momentele de vîrf, pe scurt: Johnny Răducanu rămîne același „simbol viu al jazzului românesc” (după Florian Lungu), Marius Popp — pedagog, interpret și creator de certă clasă — urmîndu-l îndeaproape. „Vocal Jazz Quartet” aduce, cu fiecare

nouă apariție, căldura și virtuozitatea celor patru voci, reușînd să demonstreze de fiecare dată atractivitatea muzicii vocale. Un grup ce tînde să capete atributele stabilității și ale stilului distinct este „Trio E.G.C.” (Eugen Gondi, baterie; Garbis Dedeian, saxofon; Cătălin Rotaru, contrabas). Cvartetul Zoltan Boros, alcătuit din individualități de marcă — trompetistul Bebe Prisada, bateristul Gabriel Teodorescu, tînrul chitarist bas Decebal Bădilă — a prezentat un recital echilibrat axat pe compozițiile pianistului Zoltan Boros. Nota distinctă a jazzului românesc în conjunctura actuală a fenomenului jazzistic european o dau solista Anca Parghel și grupul „Creativ”. În stilul caracteristic „Creativului”, Harry Tavitian și Corneliu Stroe au prezentat o suită în care au concentrat atît expresia muzicală sincretică, integratoare a artei și jazzului de avangardă, cit și bucuria cîntecului, a eliberării prin „free” jazz. Duo-ul Anca Parghel-Mircea Tiberian a constituit „clou-ul” galelor, suceveanca dobîndind în ultimii ani nu numai o remarcabilă maturitate interpretativă și de creație, cit și recunoașterea internațională. Faptul că o parte din creațiile interpretate aparțin pianistului Mircea Tiberian nu face decit să releve adevărata măsură a contribuției celor doi artiști la realizarea recitalului, faptul că Tiberian este un creator virtuos al pianului, preocupat în ultima vreme și de jazzul acustic, în duo cu Decebal Bădilă, ne-a prezentat deja cîte ceva din această nouă direcție muzicală.

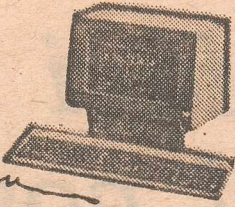
Manifestarea a fost completată cu „Video-jazz”, cu prezentarea conferinței „Blues, la originile jazz-ului” (referent Iosif Viehmann), precum și de masa rotundă „Coordonate românești ale jazzului”, din ale cărei dezbateri au rezultat multe idei pentru promovarea jazzului în cultura românească. Din punct de vedere organizatoric, gastele s-au achitat ireproșabil, comisia de organizare făcîndu-și datoria cu cinste.

MIHAI BOGATU ■

atelier literar

June Noviceanu

Toma Z. Olt — Brașov. Nu am primit Palimpsest, nici Paradisul pierdut. Dacă țineți atât de mult la ele, reexpediați-le. Pașii făcuți de cind ne știm sint mulți și frumosi. Mitologia, și a noastră și a celorlalte popoare, va oferi mereu direcții și surse energetice pentru mersul poeziei, dar există suficiente dovezi că poezia nu se va sprijini prea mult pe un astfel de ajutor, preocupată de alte căutări și refuzând mersul pe jos. Acum, sonetele: **Unitate de destine** are, la prima vedere, trei neîmpliniri. Mai întâi, ideea adevărată ar fi cea din oglindă, adică dreapta devine stînga, în sensul că în orice sabie doarme un fier de plug și nu invers; finalul, exact din pricina menționată, nu se rezolvă fericit; versurile 8 și 10 sint joase, absolut banale. **Torentul chiuind** se anulează din titlu, chiuitul ținînd de o provincie poetică neinteresantă. Dublarea eu-ului din **Cenușareasă** e bruscă și neînțeleasă. Aici și în **Orasul**, versurile 2, 3, 8 și, respectiv, 1, 5, 6, 7, 9, nu au fost supravegheate: accentele se răzbuună, introducîndu-vă în ritm trochei și dactili care pulverizează iambii „suitor” și fac ca totul să curgă împiedicat.

Constantin Bunea — Brăila. Nu, socoteala de la Brăila nu s-a potrivit cu cea de la Atelier, unde, în ceea ce vă privește, exigența a crescut. Dacă am ales două din patru poeme, acum din zece nu alegem nici unul. Erau suficiente două, dar mai luminoase. Aici

singura lumină vine de la Argezi și asta înseamnă că oricînd vi se poate sufla în lampă.

Vicenția Rațiu — Sighișoara. Vă admirăm perseverența și răbdarea. Recunoaștem și un anumit progres. Minus plusul de cuvinte, **Lumina** e un poem aproape „gata”. Renunțați la versurile prea lungi: computerul nu poate „privi” mai mult de 16 silabe dintr-o dată.

Diana Sandu — Craiova. Sigur, v-am spus să mai trimiteți. Și vă repetăm invitația, dar nu cu producții de felul: „Spin-zură-ți brațele privirii / de pupilele mele”. Vă jucați prea mult.

Anonim — Bacău. Anonim sînteți numai dumneavoastră nu și poeta copil pe care o susțineți și ne cereți s-o publicăm. Pentru cei 15 ani impliniți, îi recunoaștem o oarecare aplecare spre poezie, dar n-o vom publica: nu luăm în considerație intermediarii. Și mai e ceva! facem față cu greu, dar vom rezista și nu vom transforma Atelierul într-o grădiniță.

Petroniu Ionescu — București. Am mai stat de vorbă și se pare că nu am fost înțeleși. Alegeți singur 5-6 poeme și adăugați cîteva amănunte despre dumneavoastră.

Ioana (Ixulescu) — Piatra Neamț. Nu ne ocupăm de proză, cu atît mai mult de proza polițistă. Pentru informații privind admiterea la I.A.T.C. — regie, adresați-vă celor în măsură să

știe așa ceva, iar dacă nu, încercați la IEP — Institutul elementelor pierdute.

Totoreanu Marius — Cluj-Napoca. Intrați în bibliotecă fără hirtie de scris și rămîneți cît mai mult timp posibil acolo.

Miroiu Vasile — București. Scrisoarea a fost îndrumată greșit la Atelier: nu ne ocupăm și cu despăduririle! Renunțați la vers, puneți-vă „durea” în proză clară și adresați-vă celor ce se ocupă cu împăduririle pentru că tot aceștia fac și despădurirea.

Vasile Grecu — Lupeni. Nu reținem nimic de data aceasta. Marea dumneavoastră greșală, ca și a altor mulți participanți la Atelier, e de a considera că tot ceea ce a scris Nichita este genial. Nu, nu-i deloc așa. Și ceea ce e și mai trist e faptul că îl copiați în partea lui slabă.

Toma Simion Gabriel — Jimbolia. Curios, lingă banalități — **Iubito, Galop, Doctor și pacient**, — două promisiuni: **Arca lui Noe** și **Așteptînd o scrisoare**, aceasta din urmă mult prea lungă și mai puțin poezie.

Dan Stărcu — București. Computerul e nemulțumit de neglijența rostirii și lipsa de imaginație. Noi, în schimb, sintem nemulțumiți că nu-i dați ascultare.

Dănilă V. Tudor — Galați. V-am ascultat sfatul și am pus totul la cosul de hirtii. S-a umplut

pină sus.

Georgeta Dragomir — Provița de Jos. Computerul a mizat sigur pe talentul dumneavoastră și era intrigat de faptul că ați dispărut fără adresă. Între timp a mai înregistrat și alte „dispariții” și s-a obișnuit cu ele. Acum, că reveniți, e nedumerit: multe lucruri s-au limpezit în bine, gîndul poetic e mai clar, cuvîntul mai greu și mai precis, iar motivele mai interesante și mai diverse. Deci nu ați dispărut fără rost. Nedumerirea vine din altă parte: prea multă singurătate, multă umbră, multă tristețe. Un univers ușor deranjat din echilibrul său. Sperînd că veți depăși starea aceasta, vă facem iarăși loc în Atelier.

Liviu Ștefănescu — Pitești. Cu dumneavoastră ne îngăduim o excepție: nu vă facem loc cu nimic. Vă așteptăm cu lucruri peste cele de acum.

Alexa Pascu — Fălticeni. Primul lucru care vă lipsește este lectura poetică: Nu-i singurul. Exersînd-o, veți descoperi singur sfaturile de care aveți nevoie și pe care noi, din motive de spațiu, nu vi le putem da.

Leandru Alecu — Bacău. Sporiți numărul poemelor trimise și adăugați cîteva date (reale) de biografie.

Buzea Ilie — Toplița. Nu de biți are nevoie computerul, ci de poezie bună. N-aveți așa ceva?

Mai trimiteți: Marian Ivan — Focșani; Arghirescu Marius — Birlad; Alina Hristea — Cluj-Napoca; Iovănescu Ceza-ra — Brăila; Ioan Crăciun — Tirgoviste.

Deocamdată nu: Pitea Trandafir — Cîmpeni, Alba; Adina B. — Galați; Lungu Mihaela — Tulcea; Valentin Colea — Vrancea; Voicu Cornel — Roșiori de Vede; Liliac Mircea — Piatra Neamț; Ana Andrei — București; Lungu Carmina — Horezu; Tomescu Gheorghe — Reșița; Manoliu Camelia — Focșani; Elia Mihai și Constantin Anton — Iași; Irimia Ioan — Bistrița; Bălă Constantin — Petroșani; Robescu Roxana —

Tirgoviste.

Nu vă pierdeți timpul: Ivan Georgiana, Avramescu N. Teodor Dragoș și Surdu Mihai — București; Tudor Elena — Giurgiu; Lăcrămă L. Alexandru — Drobeta-Turnu Severin; Sima Valerian — Craiova; Elena Dumitrescu — Oltenița; Tudor Daniel — Constanța; Mihai Cora — Tirnăveni; Grigore Ionel — Galați; Enache Magdale-na — Valea Mare, Argeș; Roman Vali Cristian — Baia Mare; Dan Nicolae Adrian — Urlați; Geantă Mihaela — Teleorman; Marius Pojar — Suceava; Tofoleanu Ștefan — Alba Iulia; Antol Tatiana — Avrig.

DARIE NOVĂCEANU

Toamna

Un vînt de seară a adus schimbarea,
Fac tîmbe frunze-n joacă lor bufonă,
Copacii goi își plîng acum splendoarea
În tînguie tristă polifonă.

Se lasă mai devreme înserarea,
Întreaga filintă parc-o simți atonă,
Un vînt de seară a adus schimbarea,
Fac tîmbe frunze-n joacă lor bufonă.

E goală plaja, singură doar marea
Își cîntă melodia-i unisonă;
Pe amintiri se lasă depărtarea,
Iar ploaia cade lentă, monotonă.

Un vînt de seară a adus schimbarea.

Lucrurile

Sînt lucruri ce au suflat parcă;
Un farmec vieții noastre împrumut,
Cu amintiri dulci ne încăleacă
Avînd în ele-o vrajă cunoscută.

Privindu-le, vezi cum te marcă
Trăirile ce-au pus pe frunte cută;
Sînt lucruri ce au suflat parcă,
Un farmec vieții noastre împrumut.

Cînd soarta ți-e decisă de o Parcă,
Te legi de lucruri c-o iubire mută,
Ca și cum ele ar putea să-ntoarcă
O cale implacabil petrecută.

Sînt lucruri ce au suflat parcă.

COSTIN MANEA

„Servind limbii și culturii române”

(Urmare din pag. 9)

— Desigur. Lucrul la viața de vie e asemenea unei ocazionalități. Plin de migală, de răbdare, plin de încredere. Viața de vie este tenace. Dar sensibilă. Și câteodată extrem de fragilă. Iar oamenii trăiesc toate acestea din moși strămoși. Chiar așa se și cheamă școala la care învață ei în natură — „școala de viață”. Este o sintagmă de generații aceasta. Ea precede școala propriu-zisă.

— Vorbim despre podgorii, despre lucrul la viață. Dar în ce măsură pentru un poet de azi ele mai exprimă veacul? Nu vi se par desuete?

— Nu. Ele sînt niste simboluri care regenerează poezia. O transformă într-un fel de tradiție a ta, într-un limbaj al tău. Credeți că pe aceste simboluri nu se mai aplică lumea de azi, realitățile care pot fi și frumoase, și mărețe, dar și dureroase uneori? Nu mi-am făcut niciodată false probleme, de mode, literare, estetice. Cuvîntul e același pentru toți. Depinde ce spui și cum spui, cu el. Și apoi e destul de limpede și încăpător cuvîntul pentru toată lumea. Totul e de a-l face apt să comunice și să sensibilizeze în chip grav și autentic.

— Ați putea sintetiza, ca pe un mesaj adresat semenilor, ceea ce doriți să le comunicați?

— O lume de unde vin. Despre care vreau să las și să depun mărturie. Ea nu-i nici arhaică, nici modernă, este așa cum e. Exactă, muncitoare, cinstită, demnă, visătoare și plină pînă la mîndrie de acest sentiment al locului care pentru ea este mai mult decît o condiție de viață. Este cosmosul ei.

— Ce credeți că exprimă în plus un poet contemporan spre deosebire de un altul din alte timpuri?

— Timpul creației ce e? O sumă a tuturor. Partea lui dis-

tință de individualizare în om și pe măsura oamenilor își cere firesc și expresia artistică. Exprimi timpul tău. Participi la așezarea lui. Nu scrii în vid, nu trăiești în vid. Timpul ne exprimă așa cum îl exprimăm noi înșine. Nu-i simți povara cînd ți-l solidarizezi astfel.

— Dumneavoastră faceți parte dintre cei care se solidarizează cu timpul în care trăiesc. Cea mai bună dovadă ar fi poezia socială pe care o scrieți. Ce părere aveți de cei care fug de implicarea în realitatea ce ar trebui să le fie familiară?

— Prin temperament, prin formație, am un cult al atasamentului față de timpul meu, față de țara mea, față de istoria noastră. De altfel, de realitate nici nu se poate fugi. Este o iluzie. Asta este, într-un fel, fuga spre inversul realității, și nu spre altceva. O iluzia ca aceasta nu produce nimic. Ce facem cu tradiția pe care ne întemeiem cultura română? Și care ne întemeiază, la rîndul ei, ne identifi-că în ceea ce avem fundamental, ca țara și poporul? O părăsim? Sau o apărăm și o dezvoltăm totmai servind limbii și culturii române? Nu-i corect să te exprimi în limba română și să întorci spatele realităților românești. Nu-i corect și e impropriu de-a fi scriitor. Nu vreau să fiu neapărat polemic, dar sînt împrejurări în care îți faci din crezul poetic o problemă de viață și pentru întreaga viață. Poezia socială, poezia patriotică, își au locul lor bine definit în conștiința spiritului românesc și vor avea viață cît va fi poporul român. Istoria ne spune multe în această privință. Și eu cred că și generațiile viitoare se vor întoarce la aceste teme totmai pentru a-și cunoaște rădăcinile.

— Prin ce s-ar caracteriza generația din care faceți parte?

— Am debutat editorial la scurt timp după Congresul al IX-lea al partidului, beneficiînd de climatul creat atunci, în acea efervescentă generală de reasezare în tiparele firești ale literaturii române. Pot spune că momentul acela este exponen-

tial; el ne-a pregătit pentru viață, pentru muncă, pentru creație.

— În ce măsură socotiți că poate înriuri poezia, arta în general pe un om al secolului nostru?

— Să-l apere de el însuși, să-l redea sufletul care nu se schimbă. La granița dintre cele două milenii nu mi-l imaginez pe om lipsindu-se de poezie. Ba, dimpotrivă. Poate că e chiar mai atașat de ea. Mai sensibil, mai cuprinzător. Teoria cu tehnicizarea oamenilor, a simțirii lor a bîntuit puțin. Rezultatul fiind chiar o poezie de o astfel de factură. O poezie a automatismelor limbajului, gesturilor, mișcărilor. A rupei omului de sine. A bîntuit dar a trecut. Unii o mai prind tîrziu, foarte tîrziu, și-i adună resturile. Este destul lor. La granița dintre cele două milenii poezia o vîd mai visătoare ca oricînd.

— Faceți parte dintre aceia care ies în arenă nu numai cu ajutorul poeziei. Deseori apelați și la gazetărie. De ce simțiți nevoia de a face apel și la această modalitate de intervenție în viața socială?

— Pentru că e un mijloc de a trăi și mai direct în actualitate. Și de a angaja actualitatea în universul tău de preocupări, la fel cum ea însăși, actualitatea, te angajează în resorturile ei. Am început, deopotrivă, și cu publicistica, și cu poezia. Amîndouă pot fi componente ale gestului creator. Dar mai presus de toate ele înseamnă și pot însemna și un act cetățenesc, de identitate morală, politică, socială. Din experiență pot să spun că intervine un dozaj al efortului care te face apt și pentru una, și pentru alta. De fapt, publicistica a fost întotdeauna în aria de preocupări a fiecărui scriitor. Să luăm istoria literaturii și vom vedea că publicistica a fost un fel de lege morală a tuturor celor care și-au servit cu demnitate țara, poporul, și n-au abdicat de la această condiție niciodată.

— Printr-o conștiință artistică în acest timp, în acest secol, ce se poate înțelege?

— Justificarea apartenenței tale la o cauză.

— Dar cauza poate fi bună sau rea.

— Despre rele să nu vorbim. O conștiință artistică adevărată nu poate fi decît bună, servind cu dăruire și abnegație interesele care primează, iar în cazul celor ce scriu, interesele limbii române, ale culturii române. E tot un act istoric și conștiință artistică. Dar cu aceea individualitate care face corp comun cu întreaga istorie a patriei. Cu toate năzuințele ei. Și mai înseamnă și cînteaceastă conștiință, înseamnă demnitate, înseamnă răspundere.

— În ceea ce scrieți, cită încărcătură biografică este?

— Da, destinul literar este și destin biografic. Scrii ceea ce simți, ceea ce trăiești, împrejurările realității conțin și provoacă stări care duc spre poezie, conturează gîndul poetic, îl materializează.

— Dar atunci cum rămîne cu teoria distanțării față de propriile trăiri?

— În același timp te și detașezi. Te detașezi prin apropiere, dacă s-ar putea spune așa. Dar asta e o chestiune de laborator, de experiență, care se particularizează de la caz la caz. În unele poeme pornesc chiar de la impresii imediate. În ce măsură dau acestora încărcătură poetică firească, necesară, asta e o altă poveste, o cu totul altă poveste; o frumoasă și pasionantă poveste.

— La jumătate de veac de viață, cum se simte A.I. Zăinescu?

— Privind mai departe la ceea ce am de făcut. La ceea ce știu că am și trebuie să fac. Pentru că, o cît de modestă mărturie despre timpul trăit, să poată primi, pe mai departe, sensul actualității.

— Și totuși, cum vă simțiți?

— Scriu, deci mă simt bine.

De la Opera Română

● Vineri 13 octombrie, ora 18, un balet celebru cu o distribuție prestigioasă: **Giselle** de Adolphe Adam, cu Cristina Teodorescu-Palade în rolul titular, Laurențiu Guinea și Doina Ac-sinte. La pupitrul: Carol Litvin.

● Sîmbătă 14 octombrie, ora 18, sub bagheta dirijorului Lucian Anca, Ionel Voineag, Eleonora Enăchescu, Elvira Cîrje, Melania Ghioaldă și Dan Zancu, vor evolua în **Povestirile lui Hoffmann** de Jacques Offenbach.

● Duminică 15 octombrie, ora 11, micuța Cosette este din nou prezentă printre micii spectatori. Alături de corul „Voces primaveră” dirijat de Claudiu Negulescu vor apărea și soliști: Constantin Ghircău, Adriana Alexandru, Nicolae Bratu și Marina Mirea.

● Seara, la ora 18, sub genericul **Seară de balet modern** au fost transpuse coregrafic lucrări de George Enescu și Theodor Rogalski (**Gura lumii**), Doru Popovici (**Măști**), Irina Odă-gescu-Tutuianu (**Cîntec înalt**) și Șerban Nichifor (**Vibrații contemporane**). În distribuție: Roxana Colceag, Beatrice Bleont, Mihai Tugearu, Mihaela Tigănuș, Tiberiu Almosnino, Anne Marie Vretos, Irina Roșca și Florin Brîndușă.

● Marți 17 octombrie, ora 18, **Nabucco** de Giuseppe Verdi, din nou la rampă! În rolul titular Nicolae Urdăreanu, alături de care vor mai apărea Rodica Toma — de la Opera Română din Cluj-Napoca, Dan Zancu și Gabriel Năstase. Dirijor: Cornel Trăilescu.

● Miercuri 18 octombrie, ora 18, Victoria Bezetti, Ștefăniță Lascu, Lucian Marinescu vor fi interpreții operei **Traviata** de Giuseppe Verdi. La pupitrul: Carol Litvin.

● Joi 19 octombrie, ora 18, un balet pentru toate vîrstele: **Freacăuți** înintile (**La filăle gardă**). Cu Cristina Teodorescu-Palade, George Postelnicu, Ștefan Bănică (în travesti!) și Cătălin Caracș. Conducerea muzicală: Carol Litvin.

MAGNEZIULE, ce faci dumneata în organismul nostru ?

Întrebarea a devenit arzătoare pentru medicină în ultimul timp. Tocmai de aceea cercetarea acestui ion, nedrept plasat o vreme printre personajele secundare ale fascinantului spectacol al vieții, se desfășoară acum în viteză a patra. Urmărind ca o umoră calciu, cind în relație de simbioză, cind de antagonism, magneziul a intrat și el în atenția cercetătorilor. Specialiștii români au abordat cu răjos acest teritoriu al științei, plin încă de necunoscute. Nu rareori, căutările lor au condus la observații și concluzii de pionierat. Amploarea acestor studii și-a aflat confirmarea și la recentul Congres Internațional de Cercetare a Magneziului desfășurat la Tirgu Mureș. Cele peste 120 de lucrări prezentate de neurologi, endocrinologi, cardiologi, medici internști, pediatri, biochimisti, farmacisti, medici veterinari s-au remarcat printr-o aleasă ținută științifică îmbogățind zestrea de cunoștințe privitoare la rolul magneziului în funcționarea organismului. De altfel, dr. G. Razimann din R.D.G. aprecia multitudinea de aspecte noi, teoretice și clinice, numărul mare de specialiști români cu preocupări în acest domeniu de mare actualitate în știința mondială. Aflase din revistele de specialitate de cercetările de primă linie ale medicilor noștri și acum și-a exprimat dorința de a colabora cu ei. Dr. H. Murata a venit tocmai din Oita, Japonia, să participe la lucrările congresului științific subliniind paleta largă și interesantă de teme abordate. Gazda acestei reușite manifestări a fost modernul Spital Clinic Universitar de 1200 de paturi din Tirgu Mureș dotat cu o excepțională bază materială clinică, didactică și de laborator. Creație a epocii Nicolae Ceaușescu, el se constituie ca un grăitor exemplu al grijii partidului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru sănătatea poporului, pentru asigurarea celor mai bune condiții de dezvoltare a științei românești.

Cind elementul schimbă

semnul în minus

De ce abia în ultimul timp specialiștii au pus mai insistent magneziul sub microscopul gândului ? Răspunde „prof. dr. doc. Liviu Popoviciu, președintele comitetului de organizare :

„Măia vame ținta preferată a interesului oamenilor de știință a fost calciul. Magneziul a jucat rolul de cenusăreasă. Chiar dacă reprezintă un pivot important în funcționarea organismului, în special a sistemelor nervos, endocrin, cardiac, osos, etc. Relația dintre acești doi ioni se prezintă cu multe nuanțe, deseori contradictorii. O terapie exclusiv calcică poate conduce uneori la o scădere a cantității de magneziu. Și metodele de analiză, ale magneziului, laborioase și scumpe la început, s-au perfecționat. De altfel, chiar la noi, la Tirgu Mureș, dr. Ștefan Hobai a pus la punct o metodă originală enzimatică de dozare a acestui „în circulație, primitiv cu mare interes la congresul mondial de profil de la Kyoto. Argumentul decisiv l-a reprezentat însă faptul că în lume se constată tot mai frecvente cazuri de deficit al magneziului în organism. Una din cauze ar fi o sărăcie a alimentelor în acest element important, datorată fixării lui în sol de către îngrășămintele chimice. Apoi, alimentația nerațională, prea bogată în proteine în detrimentul lactatelor, legumelor, fructelor, conduce și ea la acest minus de magneziu. Consumul de toxice gen alcool diminuează și el zestrea de magneziu. În plus, diverse boli digestive (ulcer, gastrite, parazitoze intestinale) pro-

duc o absorbție scăzută a ionului magnezic, în timp ce alte afecțiuni renale sporesc eliminarea lui prin urină și nu permit reabsorbția. Maladiile endocrine ale glandelor tiroide, paratiroidă, hipofiză dezechilibrează și ele balanța normală a calciului, magneziului, fosforului, calcitoninei și perturbă interacțiunea dintre sistemul endocrin și cel nervos. Deficitul de magneziu (hipomagneziemia) stă la baza unor surprinzătoare tulburări ale stării de sănătate”.

Un ion care urcăză

somn ușor

Veștile din creier se așază pe hirtie în sinusoide cind moicome, cind nervoase. Pe ecranul color, electroencefalografii tocmai a terminat de desenat harta activității cerebrale. Lucrarea inimii, dinamica respirației, reacțiile musculare ale feței și membrilor sînt pázite de monitoare. În camera obscură, o femeie doarme. Circuitul TV îi observă în infraroșu zbaterea pleoapelor, tremurul buzelor, orice zvicnire de deget. Aparatura parcă îngînă un cîntec de leagăn. Au sosit și analizele magneziului în singe. Pînă punctul pe I-ul diagnosticului. Deficitul acestui ion este una din cauzele care au produs insomnii pacientei. Viitoarea terapie cu produse magnezice însă îi va asigura iar femeii seara „somn ușor, vise plăcute”.

„În clinica noastră s-a pus în evidență prin metode neurofiziologice moderne că deficitul de magneziu poate dezorganiza arhitectura normală a stărilor de veghe-somn, spune prof. Liviu Popoviciu. Se măresc perioadele de veghe cu treziri în cursul nopții, adormiri tîrzii. Se diminuează pînă la suprimare somnul lent, profund, odihnitor. De asemenea, scad duratele și succesiunile somnului rapid REM, cu vise, caracterizat prin mișcări oculare. Acesta e împiedicat să reziste-matizeze informațiile, să le clasazeze în sertarele creierului. Împreună cu colaboratorii din Franța și S.U.A. am demonstrat că somnul cu vise apare cu precizie de orologiu la 90 de minute. Lipsa acelei roțițe numite magneziu distorsionează ritmul și cantitățile acestui somn rapid”.

Cind Macbeth spunea că „somnul adinec oferă creierului marele ospăț de odihnă” a-avea de unde să știe că magneziul era unul din regizori. Că, de un ion depinde munca aceluia arhivar al memoriei noastre numit vis. Pînă acum, știința pune în insomniile doar în seama stresului, lipsei de calciu și a altor neurotransmițători. Studiile de la Tirgu Mureș acuză și un alt factor perturbator : magneziul.

În camera de înregistrări polisomnografice se află acum un bărbat. Nu este bîntuit de insomnii rebele, ci din contră, de un picotit patologic în cursul zilei. Testul original de mentinere a stării de veghe și analizele descoperă că la baza somnolenței lui diurne stă tot lipsa de magneziu. Capricios și imprevizibil, acest ion produce și hiposomnolență, dar și hipersomnolență. Ei bine, pentru prima dată în literatura de specialitate, românii relevă această nouă entitate medicală, net diferită de narcolepsia și de alte hipersomnii funcționale. Tratatamentul cu magneziu va alunga pofta de somn apărută fără rost cind soarele e pe cer.

Această cercetare de pionierat nu este însă singura. Tot în clinica de neurologie de la Tirgu Mureș s-a descoperit pentru prima dată că unele manifestări episodice nocturne, neepileptice, ca spaima ce trezesc copilul dar și adultul, cormare, scrisnit de dinți (bruxism), automatisme verbale și motorii, ba

chiar somnambulismul pot fi produse de diminuarea magneziului în organism. Numeroase cazuri de acest fel, gresit diagnosticate ca epilepsii morfeice, s-au vindecat în urma unor tratamente magnezice, fără hipnotice, tranchilizante și antiepileptice.

„În sistemul nervos, magneziul acționează ca un adevărat neurotransmițător, explică prof. L. Popoviciu. Facilitează transmiterea corectă a influxului nervos la nivelul sinapselor, dar și al sistemului neuro-muscular periferic. Este un vehicul de transport al informației nervoase în scoarta cerebrală, subscortă, la nivelul formației reticulate. Analiza acțiunii lui asupra formației reticulate — aceea vastă rețea neuronală din trunchiul cerebral, talamus și hipotalamus, unde se face convergența impulsurilor nervoase vehiculate spre scoartă și spre periferie — este o prioritate românească. În urma acestor studii, s-a putut face în clinica noastră, în premieră, o netă separație între spasmofilia, ca boală de geneză endocrină, și sindromul spasmofilic simplu. El este provocat de un deficit de magneziu și caracterizat prin crampe musculare, iritabilitate, anxietate, insomnii. Nefiind o afecțiune, ci un sindrom, se remediază prin terapii magnezice. De asemenea, încă din 1970, împreună cu dr. Berdi Asgian am semnalat prin publicarea de studii în revistele de specialitate că unele sindroame spasmofilice hipomagneziene se pot asocia cu crize de tip epileptic. S-a dovedit astfel că unii pacienți nu suferau de epilepsie ci erau doar marcați de o diminuare a acestui ion în organism. Prin tratamente cu preparate de magneziu, asociate cu alte medicamente, crizele au dispărut”.

De abia acum observăm în biblioteca plină de tratate a prof. dr. doc. Liviu Popoviciu, diploma și medalia de bronz acordate de Academia Națională de Medicină a Franței pentru lucrările lui de pionierat în domeniul magneziului.

Trei lișe medicale

După 30 de ani de medicină dedicată sănătății adulților, conf. dr. Bredj Asgian și-a schimbat specialitatea. Viața lui face acum permanent de gardă la căpătîiul copiilor bolnavi. „Mă încercasem semnele de anchiloză ale rutinei. Simteam nevoia de nou, de aer proaspăt. Și apoi, organismul fraged al copilului, cu recuperările lui rapide, îmi dăruiesc mai grabnic vitamina satisfaciilor”. Seful Clinicii de neuropsihiatrie infantilă din Tirgu Mureș nu ne vorbește însă de referatele prezentate. Scoate din birou trei fișe medicale. Cu electroencefalogramele și buletinele de analiză în față, deapănă trei frumoase povești, încheiate cu victoria medicului în fața suferinței.

„O fetiță de 9 ani, cu crize convulsive aproape continue, era suspectată de tumoră cerebrală sau encefalită acută. N-am vrut să le iau în considerare pînă nu înlăturam bănuiala mea, numită magneziu. După câteva zile de administrare de magneziu și calciu, convulsile au dispărut. Acum, prin reprimă de tratament, starea ei se mentine perfect echilibrată”. Suride cind vede în al doilea dosar poza unui pusti cu piciorul pe o minge. „Băiatul prezenta dese pierderi ale capacității motorii la membrele inferioare. Paralizia periodică a picioarelor dispărea spontan după o oră. Literatura de specialitate incrimina potasiul, sodiul sau fosforul. Analizele lor se prezentau însă normale. În schimb, calciul și magneziul aveau nivele scăzute. În lume nu știam să se fi practicat terapii magnezice și calcice. Am încercat. De un an bate mînea uitînd de blocajul picioarelor, ca de un vis urit. Nu demult, s-a prezentat la spital un copil cu un sindrom de

hipertensiune intracraniană. Dureri de cap, greturi, modificări ale fundului de ochi. Răspunsul laboratorului a sunat ferm : hipomagneziemie. Investigațiile complexe au pus în evidență și o infestație cu paraziți intestinali, mari mîncători de magneziu. Două săptămîni de tratare a lambliazei și deficitului de magneziu au fost suficiente pentru a putea scrie pe biletul de externare : vindecat”.

O participantă la sesiunea științifică, audiind acest ultim referat, a sesizat că în spitalul din orașul ei se află un copil cu simptome asemănătoare. Un telefon, și s-au recoltat probe pentru analiza magneziului. A doua zi, micului pacient i se administrau deja preparate magnezice și se simteau primele ameliorări. N-am mai discutat cu conf. B. Asgian despre importanta reuniunii științifice de la Tirgu Mureș.

Referatul viu

sc aîă în sală

Intr-unul din amfiteatre, dr. Mircea Chioreanu, seful secției de anestezie-terapie intensivă a Spitalului Județean Tirgu Mureș, vorbește despre experiența colectivului în terapia spasmofiliei. Nu folosește grafice, tabele, imagini la epidiascop. Argumentul expunerii lui este o ținără din sală. „Crizele mele de tetanie erau tratate cu calciu. Ameliorările erau parțiale, zice. După efort fizic și intelectual, ele au devenit însă tot mai frecvente și nu mai cedau nici la administrarea intravenoasă. Au apărut și stări precomatoase. Perfuziile cu magneziu, calciu și vitamine din familia B m-au ajutat să depășesc această fază deosebit de critică. Acum, continui tratamentul pe cale bucală. De un an, nu m-am mai întîlnit cu nici un simptom de spasmofilie”.

Finalul viu al referatului prezentat de dr. M. Chioreanu se numeste Gabriela D., studentă în anul III la Medicină. Viața ei a reprezentat cel mai convingător curs de medicina magneziului. „Ca viitor medic, știu ce atenție să-i acord și sper să mai descopăr ceva despre numeroasele partituri ce le interpretează”.

„Inimă nu îi de piatră”

Spiridusul cu două sarcini electrice pozitive se află parcă peste tot. Se amestecă în orice freamăt al vieții. Prof. dr. Corneliu Duda, seful clinicii de boli interne din Tirgu Mureș, descifrează rolul de catalizator al ionului de magneziu în uluitoarele mecanisme enzimatiche producătoare de energie în celule. „Deregările în biochimia magneziului conduc la tulburări în funcțiile fibrei miocardice, în musculatura netedă a vaselor, a tubului digestiv. Bulversează activitatea celulelor nervoase, a celor glandulare specializate în secreții hormonale, digestive, renale”.

Firește, „pulsul” ionului magnezic a fost ascultat și de stetoscopul cardiologilor. Are ceva de spus și în tic-tac-ul inimii. „S-a ajuns la concluzia că deficitul de magneziu constituie și el un factor de risc de gradul doi în apariția cardiopatiei ischemice, spune dr. Corneliu Zeană. Magneziul reprezintă un cardioprotector, asigurînd totodată și un blindaj împotriva stresului. Evenimentele stresante deschid robinetul unei adevărate scurgeri a acestui element din organism, făcîndu-l mai vulnerabil. Cercetările colectivului nostru de la Spitalul de Urgență din București au pus în evidență o diminuare a magneziului în miocardul infarctizat”. Dr. Corneliu Zeană, dr. Gheorghe Petre și ceilalți specialiști nu s-au limitat la observații teoretice. Au trecut la experimentarea clinică

a unui nou medicament fabricat la I.C.C.F. : ascorbatul de magneziu. „Acesta joacă rolul unui cardioprotector al mușchiului inimii în miocardite, agresiuni toxice, cardiopatii ischemice. Prezintă acțiune profilactică dar și curativă. Administrat pacienților deja cu infarct constituit, foarte aproape de debutul bolii, limitează extinderea leziunii. Lucrarea noastră a prezentat experiența colectivului privind utilizarea noului preparat în rezolvarea unor tulburări de ritm cardiac în cazul traumatismelor cordului”.

De cîțiva ani, prof. dr. Corneliu Duda, dr. Constantin Georgescu, dr. Mihai Ștefănescu caută să descopere cit de implicat este magneziul în aritmiile cardiace. Avem în față o sondă. Cu ea cardiologii din Tirgu Mureș au pătruns în cavitățile inimii și au citit activitatea electrică a fibrei miocardului. S-a constatat că magneziul scade viteza de ascensiune a potențialului electric la fel ca potasiul și scurtează durata potențialului de acțiune similar calciului. Iată deci că el diminuează tulburările de ritm, făcînd treaba a două elemente. Prin experimentări, medicii au ajuns și la altă concluzie : tahicardia ventriculară, forma torsada virfurilor, de obicei provocatoare de deces, poate fi stopată prin inoculare rapidă în venă a sulfatului de magneziu. Acest preparat magnezic a oprit în 5 minute și tahicardiile paroxistice și joncționale. O injecție intravenoasă substituie tratamente sofisticate, șocuri electrice, electrostimulări cu sonde în inimă.

Din experiența noastră a rezultat că administrarea preventivă de magneziu pe cale bucală la cei ce urmează tratamente de lungă durată cu digitală preîntîmpină acumularea ei în exces și implicit tulburările de ritm, spune dr. Mihai Ștefănescu. De peste 7 ani recomandăm preparate de magneziu-potasiu cardiacilor tratați cu diuretice, ferindu-i astfel de aritmii și spasme musculare dureroase. La peste o sută de bolnavi cu prolaps de valvă mitrală s-a decelat și o diminuare a magneziului în singe. Asociind acest ion la propranolol și potasiu, am scăzut incidența tulburărilor de ritm ale bolii. Amatori de ciocnit pahare ar trebui să știe că alcoolul scade absorbția magneziului și a vitaminei D. Apa cardiomiopatiei alcoolice la etilici cronici și intoxicații alcoolice pasagere (sindrom cardiac de vacanță) generatoare de tulburări de ritm și fenomene de insuficiență cardiacă.

Alte isprăvi ale ionului

Prof. dr. Dumitru Dumitrașcu, dr. Ioan Szantay, dr. Paul Por de la I.M.F. Cluj-Napoca au depus la secretariatul congresului medical nu numai referatele științifice ci și cîteva zeci de sticle cu o băutură vitaminizată, gustoasă și răcoritoare. MERI-MAG-ul, produs de fabrica 11 Iunie din Dej după rețeta lor, este un suc de mere îmbogățit cu gluconat de magneziu. Cîrînd va putea fi întîlnit în rafturile magazinelor. Un bon la casă, și poți să-ți îmbogățești zestrea de magneziu.

„Deficitul de magneziu produce spasme în musculatura colonului (colon iritabil) și a căilor biliare (dischinezie biliară), spune dr. Paul Por. Tratamentele cu preparate magnezice, în special cu Tiomag, produs la clinica din Cluj-Napoca, au condus la dispariția acestor afecțiuni funcționale. La simpoziul de la Kyoto, participanții au fost impresionări de amploarea cazisticii prezentate de noi, românii. Peste 4000 de cazuri rezolvate cu ajutorul Tiomag-ului în diferite forme clinice generate de hipomagneziemie, dintre care 800 cu afecțiuni gastro”.

Intr-un minipunct farmaceutic ad-hoc, conf. dr. Adriana Popovici prezintă ultimele pro-

duse farmaceutice pe bază de magneziu, realizate după formulele și în atelierile de micro-produse ale Facultății de Farmacie din Tirgu Mureș: Romag, Lactomag, soluții buvabile, sirop cu complex magnezian, comprimate polimagneziene, toate utile pentru terapia curenților de magneziu de diverse stadii. În afara produselor de uz intern, sint expuse noi dermopreparate și creme cosmetice având la bază ionul cu rol atât de important în organism.

După ani de studiu a tulburărilor de reproducere umană, conf. dr. Petru Silviu Olariu, directorul Spitalului Județean din Tirgu Mureș, a făcut o observație importantă: plasma seminală conține de zeci de ori mai mult magneziu decât cea sangvină a aceluiași individ. Primele teste au arătat totodată că lichidele seminale normale prezintă valori mai crescute a acestor ioni față de cele patologice. Deci, infertilitatea masculină ar putea fi dependentă de un oarecare deficit de magneziu. Specialiștii români se situează astfel în prima linie a studierii unui domeniu nou în reproducerea umană. Pașii următori ai investigației vor elucida posibilitatea unei terapii a infertilității masculine prin administrare de preparate magneziene.

În amfiteatrul alăturat, dr. Graziela Nicolau de la Institutul de Endocrinologie C. I. Parhon, dezvăluie din tainele biocronologiei endocrine. În urma cercetărilor, făcute în colaborare cu clinica Ramsay-Minnesota, a reieșit cum variază „stocul” nostru de magneziu în cursul zilei, în diferite anotimpuri.

— **Tovarășe profesor dr. Liviu Gozariu,** constituie lipsa de magneziu o premisă a declanșării bolilor endocrine?

— La Cluj-Napoca s-au întreprins cercetări privind asocierea posibilă a gusei endemice cu spasmofilia provocată de hipomagnezie. S-au analizat mii de pacienți cu glanda tiroidă crescută și gușă apărută din insuficiența iodului în apă și alimentație. Unii prezentau calcii normali, dar magneziul deficitar. A început să fie asociată la tratamentul clasic și o terapie corectivă cu glucono-lactat de magneziu și calciu, în special în sezonul rece, 1-2 luni, până la echilibrare. Nu este un tratament de substituție de genul insulinei la diabetici, ci o metodă de bicioire a glandelor paratiroide, cele care reglează magneziul și calciul. Astfel, organismul se reechilibrează prin forțe proprii. Metoda noastră a fost apreciată la Zilele Uniunii Medicale Balcanice. La actualul congres medical, școala clujeană a prezentat rezultatele favorabile obținute în tratarea hipertiroidei și cu Tiomag. Se produc ameliorări spectaculoase în 2-3 săptămâni.

Cu ce te ocupi, dumneata, magneziule, în organism?

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Primul a spus-o Louis Pasteur: „Medicina populară a descoperit cu sute și poate mii de ani în urmă ceea ce pentru știința actuală constituie noutăți absolute sau continuă să rămână în bezna necunoașterii”. Un adevăr ce revine în actualitate cu atât mai mult în zilele noastre când terapia se întoarce să reconsidere nenumăratele rețete și proceduri vechi sau foarte vechi pierdute, uitate sau păstrate de folclorul medical, acest filon de sănătate atât de puțin cercetat până în prezent. Este ceea ce, în bună măsură, a devenit evident și cu ocazia celui de al IX-lea Congres național de farmacie desfășurat recent la București. Din fructuosul schimb de idei prilejuit de prestigioasa reuniune, ne-a plăcut să reținem pentru începutul relatării noastre o observație de mare finețe și plasticitate, datorată unei cercetătoare despre a cărei activitate vom vorbi citeva rânduri mai jos: „Folclorul muzical a inspirat cele mai desăvârșite opere vocale și instrumentale ale creației compunistice. În aceeași măsură, terapia modernă își poate îmbogăți remediile, apelând la folclorul medical”.

Congresul național de farmacie, deschis în cinstea celui de al XIV-lea Congres al partidului și onorat cu participarea unor delegați de peste hotare, a cuprins, evident, o tematică mult mai largă. Prefăcut prin câteva simpozioane și conferințe, el și-a desfășurat lucrările în șase secțiuni: 1. Tehnică farmaceutică — Biofarmacie și subsecția Biofarmacie; 2. Chimia medicamentului; 3. Plante medicinale; 4. Biochimie — Chimie sanitară — Microbiologie; 5. Controlul fizico-chimic al medicamentelor; 6. Farmacologie experimentală și clinică — Toxicologie.

Spațiul de care dispunem și, bineînțeles, vastitatea temelor abordate, fac imposibilă o prezentare exhaustivă. Ne vom mărgini de data aceasta la câteva însemnări pe marginea unor comunicări ce au avut loc în compartimentul rezervat plantelor medicinale, urmînd să revenim ulterior și asupra unor noutăți din celelalte domenii ale cercetării farmaceutice.

Pentru început vă facem cunoscută citeva lucrări prezentate de un colectiv al Institutului medico-farmaceutic din Cluj-Napoca și Centrului de cercetări biologice din același oraș. Prima din acestea se referă la cercetări fitochimice și farmacologice privind speciile indigene de *Solidago* (autori: M. Tamaș, G. Racz, Elisabeta Racz Kotilla, S. Toader, M. Roșca) în vederea realizării unui medicament diuretic avînd drept componentă principală un extract fluid de *Splintuță* (*Solidago Nigra*). A fost obținut un produs standardizat în principii active și cu caracteristici farmacologice și clinice bine precizate. S-a dovedit ca foarte indicat ca diuretic în edeme, ne-

frite, ca dezinfectant, antiinflamator și antilinfatic. Următoarea cercetare a vizat biomasa de *Spirulina* (algă albastră-verde), provenită din culturile realizate în instalațiile semiindustriale ale amintitului Centru de cercetări biologice. Investigațiile s-au finalizat prin realizarea unor comprimate cu proprietăți anorexigene (împotriva poftelor de mincare), deci indicate în tratamentul obezității. Preparatul a fost testat cu foarte bune rezultate în Clinica de endocrinologie din Cluj-Napoca de către prof. dr. Liviu Gozariu. Mai notăm în continuare studiile farmacobotanice destinate valorificării speciei *Echinacea angustifolia* (Autori: M. Tamaș, Viorica Filipas, S. E. Leucuța, I. Ban, M. Kory, E. Făgărășan, L. Pop, M. Roșca). La această plantă de origine nord-americană, extractul și principiile active izolate au demonstrat proprietăți antivirale (mai ales în combaterea virusului herpetic)

Drum liber deschis plantelor

Imunomodulatorii, cicatrizante, ceea ce o recomandă în tratamentul herpesului, zonei zoster, în unele boli autoimune și în leucopenie (scăderea leucocitelor ca urmare a tratamentului cu radiații și citostatice). În prezent, Oficiul farmaceutic din Cluj-Napoca desface prin unitățile sale medicamentul „Novastim”, o tinctură de uz extern și care, în opinia universitarului dr. Mircea Tamaș, este cel mai eficace remediu indigen împotriva herpesului labial. Mai notăm realizarea gelului „Novastim”, cu efecte demonstrate în tratamentul zonei zoster, care, și el, urmează să fie fabricat pe cale industrială la o unitate de profil.

Identificarea și determinarea cantitativă a diosgeninei din culturi de țesuturi *in vitro* de *Dioscorea caucasica* Lipsky (autori: M. Tamaș, M. Roșca, A. Fărcaș, C. Deliu) a condus la obținerea prin biotehnologii moderne a unor principii active extrem de necesare industriei autohtone de medicamente. Mai reținem finalizarea unui produs util în tratamentul enurezisului la copii prin valorificarea speciei indigene de *Peucedanum* și obținerea unui ulei volatil inobilat în eucaliptol, foarte cerut de industria cosmetică și avînd efecte antispasmodice și dezinfectante. El a fost realizat în colaborare cu ICCF Nivea din Brașov.

Farmacistei Ludmila Turcanu din secția de plante a Institutului de cercetări chimico-farmaceutice (care ne-a făcut să reținem și observația notată citeva rânduri mai sus) a susție-

nut comunicarea „*Hedera helix* II. Contribuții la izolarea și caracterizarea hederageninei pure, cristalizate, din specia recoltată în țara noastră”, cercetare finalizată în colaborare cu Cornelia Ciucă, Cecilia Meniciu, Ileana Donoiu, G. Pintilie, St. Cileanu, M. Niculescu. Este pentru întâia oară cînd această substanță a fost izolată în stare pură (în proporție de 99%), folosindu-se ca materie primă iedera autohtonă, demers prin care s-a obținut un produs similar celui realizat de marile firme farmaceutice ale lumii. La Institutul Pasteur, unde i s-a determinat acțiunea imunostimulatoare, s-a putut constata eficiența preparatului în calitate de adjuvant al vaccinului. Acesta din urmă s-a dovedit de trei ori mai eficace în combinație cu hederagenină pură. La același institut se află în curs de testare acțiunea ei antitumorală și protectoare în radio-terapie.

Dintr-o altă comunicare, datorată tot cercetătoarei Ludmila Turcanu, aflăm că la Biofarm s-a încheiat de curînd un experiment industrial pentru izolarea *esculinei*, substanță extrasă din scoarța de castan sălbatic. S-a obținut la nivel industrial *esculină* pură (99,8—99,9 la sută), substanță cu acțiune similară vitaminei P, la fel ca Rutinul, preparat utilizat în maladiile circulatorii. Substanța, care a obținut avizul terapeutic din partea Comisiei medicamentului va fi condiționată de Biofarm sub formă de drajeuri. De notat că tehnologia este realizată numai pe bază de solvenți indigeni.

Dialogul cu cercetătoarea Ludmila Turcanu, e locul să o spunem, ne-a relevat unul din cele mai inedite, mai „exotice” demersuri ale fitoterapiei actuale, pe care ne încumetăm să o numim „arheologie medicală”. Interlocutoarea noastră ni s-a dezvăluit ca o pasionată și activă căutătoare de comori ascunse, de depistare și valorificare a rețetelor medicale păstrate de terapia populară din țara noastră și din toată lumea. Din această dragoste pentru tradițiile medicinei populare s-au născut descoperiri și chiar preparate farmaceutice cu eficacitate dovedită. Din vrejurile de tomate și semințe de castan sălbatic a reușit să izoleze tomatina, substanță apropiată de virtuțile hidroclortizolului, deci cu efecte curative în reumatism. O altă cale, pe care i-a deschis-o tot medicina populară, a făcut-o să ajungă la o substanță cu efecte benefice în

stimularea creșterii părului, deci pentru combaterea calvitiei la bărbați și femei. Interesante s-au dovedit și cercetările pe care le-a întreprins asupra salviei (*Salvis Oficialia*), unde mobilul l-a constituit un proverb notat într-o veche carte de paremiologie: „De ce să mori cînd în grădina ta crește salvia?”. De altfel, și în folclorul național se vorbește despre salvie ca despre o plantă care întinereste, fiind folosită pentru ceiuri cu acțiune hepatoprotectoare.

Într-o pauză a dezbaterilor, doctorul în farmacie Octavian Contz, șef de secție la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și de cercetări farmaceutice, a ținut să ne anunțe o noutate de ultimă oră: medicamentul „Elcohep”, creația medicilor orădeni Aristina și Ludovic Elthes, a primit avizul de fabricație. Se încheie astfel după șase ani o cercetare interdisciplinară, desfășurată cu concursul unor specialiști din toată țara și convertită într-un medicament destinat combaterii maladiilor hepatobiliare și pancreatice. Inventatorii acestui medicament au fost prezenți și ei la congres dar ca autori ai unui nou medicament și în calitate de coautori (alături de medicii V. Marcon și Gh. Fenyess) ai lucrării „Inhibitori ai fosfodiesterazei în tratamentul astmului bronsic”. Este vorba de crearea medicamentului „Ifodigrel”, acoperit prin brevet de invenție și care, în cele două variante prezentate, se referă atât la combaterea astmului bronsic cit și la unele alergii cutanate.

Am mai reținut, de asemenea, cele șapte lucrări prezentate de Laboratorul de cercetare și control produse vegetale (ICSMCF), din care șase s-au referit la valorificarea superioară a unor specii utilizate în medicina tradițională: *Arnica montana*, *Lythsum salicaria*, *Medicago sativa*, *Calendula officinalis* și *beta-verrucosa*. Mai menționăm, de asemenea, cele două studii privind obținerea și valorificarea unor antioxiante (realizate de colective conduse de prof. dr. I. Ciulei), precum și noile cercetări privind compoziția chimică a fructelor de cătină albă (datorate unui colectiv condus de prof. dr. Emil Grigorescu).

Acestea și multe altele au demonstrat, odată mai mult, prin mijlocirea unor lucrări de certă valoare științifică, importanța pe care cercetarea de specialitate o acordă astăzi plantelor medicinale și medicinei tradiționale. De altfel, în discursul de închidere, președintele comitetului de organizare al Congresului Național de farmacie a propus ca viitorul congres să aibă ca temă plantele medicinale.

LIVIU TIMBUS ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Anticipatorii: au pășit înaintea timpului lor (II)

Prezentînd în continuare pe cei care au anticipat, ne vom opri la început asupra lui Dumitru Brumărescu (1872—1937), pe care ziarele îl numeau adesea „inventatorul prin excelență”. A inventat mult, de la aparate de pirogravură mecanică și pînă la avioane, de la un sistem automat de cuplare a vagoanelor de cale ferată la un complex pentru topit zăpada, brevetîndu-le în țară și în străinătate. Dacă îl includem printre „anticipatorii”, o facem datorită a două dintre invențiile sale. Este vorba în primul rînd de combina sa pentru recoltat stuf (1929), care reprezintă una dintre primele mașini de acest fel; experimentată pe lacul Greaca, combina a dat bune rezultate. Și mai interesant este „salvatorul pentru submarine” pe care l-a conceput în 1913, constînd dintr-o barcă mare, etanșă, care putea salva echipajul unui submarin aflat în primejdie de naufragiu.

Un „anticipator” îl ilustră a fost Spiru Haret (1851—1912) mecanician de excepție și în același timp un cititor de seamă al in-

vătamintului românesc modern. L-am prezentat într-un trecut articol printre maeștrii mecanicii cerești, dar de această dată trebuie să-l menționăm pentru una dintre primele încercări din lume de folosire a procedurilor matematice în științele umaniste. Este vorba de tratatul său *Mécanique sociale* (1910), tradus și reeditat de Editura Științifică în 1969, în care indică și sugerează o metodologie de aplicare a matematicii în studiul fenomenelor și proceselor sociale. Este perfect conștient de caracterul de pionierat al ideilor sale, căci într-o scrisoare către Henri Poincaré din 18 ianuarie 1912 îi declara acestuia că înțelege dificultatea utilizării științei numerelor „la domenii unde pînă recent prezența lor era considerată absurdă”. Spiru Haret încearcă o corelare a mecanicii cu sociologia, reprezentînd fenomenele sociale prin curbe continue și propunînd principii de modelare mecanică. Cele mai actuale apar astăzi considerațiunile sale asupra aplicațiilor matematicii în sociologie.

La avioanele supersonice de luptă se utilizează actualmente în mod curent scaunul ejectabil, care a salvat multe vieți. Puțini știu însă că ideea aparține unui român, inventatorul Anastase Dragomir (1896—1966). Acesta a inventat încă din anul 1928 celula catapultabilă sau parașutată. Mai mult, ea a fost brevetată, începînd din anul 1930, atît în Franța, cit și în România (inventatorul se gîndea la aviația civilă și nu la cea militară). În varianta inițială, inventatorul solidarizează scaunul fiecărui pasager din cabină cu o parașută proprie, care permite, în caz de accident, eliberarea acestui ansamblu de avion; o comandă centralizată la pilot permite proiectarea succesivă a ansamblurilor celule parașută. Deși experimentată cu succes încă din 1929, invenția nu s-a aplicat, datorită inerteii și reticentei față de cheltuieli suplimentare a industriei aviației.

Inginerul Gheorghe Cartianu-Popescu (1907—1982), considerat fondatorul școlii românești de radiocomunicații, membru corespondent al Academiei R.S.R., a pus bazele și a condus școala românească de modulație de frecvență, monografia sa în acest domeniu fiind tradusă în mai multe limbi străine. A stabilit teoreme originale privind stabilitatea sistemelor electrice liniare și neliniare la limita de stabilitate, a realizat instalații românești de radioemisie de concepție proprie, un dispecer

radiotelefonice pentru galerii de mină, cu apel selectiv, este deținător de brevete de invenții. Îl prezentăm în mod special printre „anticipatorii” în primul rînd fiindcă a conceput modele cibernetice privind transmiterea informației în sistemul nervos și studiul proceselor psihice ca procese informaționale. Într-un interviu publicat de „Tribuna României” din 1 august 1977, arăta că a prezentat la Academie o comunicare *Asupra posibilităților de transmisie extrasenzorială*, în care observa că o asemenea transmisie de informație ar fi posibilă, pe o frecvență extrem de scăzută — 8 hertzi, față de kilohertzii obișnuiți, considerînd că este vorba de un „domeniu fascinant” pentru un specialist în telecomunicații. Desigur acestea nu au fost singurele domenii și singurele personalități prin care știința și tehnica românească au dat „anticipatorii” și „anticipații” orbitei universale. Să subliniem în mod deosebit meritul celor trei savanți pe care profesorul Mihai Drăgănescu îi numea „precursori români ai ciberneticii”. Este vorba, evident, de medicii Daniel Danielopolu (1884—1955), autor al unei concepții cuprinzătoare a legilor generale ale echilibrării funcțiilor organice, descoperitor al unor circuite biocibernetice cu conexiune inversă, și de Ștefan Odobleja (1902—1978), autorul lucrării fundamentale *Psihologia consonantistă* (1938), în care ex-

plică fenomenele din natură, mai ales din biologie și psihologie, pe baza unei viziuni cibernetice generalizate, prevăzînd și posibilitatea creării ideilor în laborator (inteligenta artificială), ca și de inginerul specialist în electronică și telecomunicații Paul Postelnicu, autorul *Teoriei complexului vicious* (1944), a cărei idee esențială este aceea că materia capătă viață atunci cînd în organizarea ei se constituie un sistem de conexiuni inverse — concepte evidente biocibernetice.

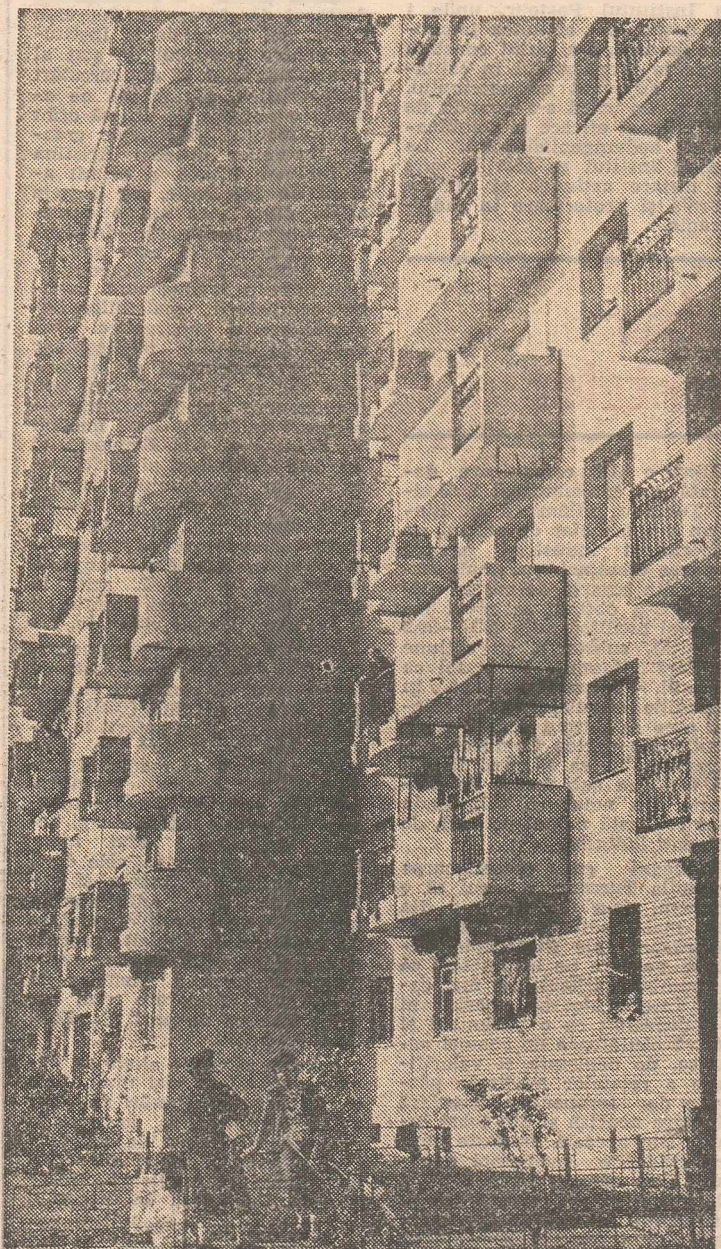
Și cum i-am putea uita pe Conrad Haas și pe Hermann Oberth, pionieri și precursori ai astronauticii unanim recunoscuți, cel dintîi creatorul primelor rachete multiple (cu mai multe trepte de aprindere), cel de al doilea elaborator al ecuației fundamentale a zborului rachetelor (1914) și savantul ce a conceput primele rachete cu propergol lichid (1931—1935).

Vom încheia arătînd că un neîntrecut „anticipator” a fost poetul-gînditor Mihai Eminescu, cel care a intuit caracterul relativ al spațiului și timpului, a enunțat idei precibernetice, a schițat în versuri o imagine cosmogonică care sugerează big-bang-ul astronomicilor din zilele noastre, a propus matematizarea tuturor științelor etc. Cum oare? Prin cultura sa științifică vastă, pe care s-a grefat forța gigantică și tainică a geniului său.

I.M. ȘTEFAN ■

Un reportaj anchetă sub semnul
unui imperativ al zilei

Să facem din calitate
problema numărul unu
a activității în toate domeniile!

Antrepriza care a înălțat un oraș

Notează o cifră: peste 40 000 de apartamente! Și de numărul acesta o adnotare: patruzeci de mii de familii mutate în case noi. Un oraș! Peste 100 de mii de oameni în Mănăstur, vreo treizeci de mii în Zorilor, în case ridicate, toate, de Antrepriza 5. Dar mai sunt și altele. Mai e marele cartier Gheorgheni, apoi Grigorescu, Zona „Pata”, Piața Mărăști. Un oraș cu vechime noi de două decenii încoace. Iar ei, constructorii, vin acum spre zonele centrale, aureolate și cu știință de a construi frumos, cu dragoste și suflet.

Am discutat adesea cu Eroul Muncii Socialiste, ing. Șerban Grațian, directorul „Trustului”. Într-o vreme m-a invitat să văd „uzina” de case de lângă Băile Someșeni. Uzină în toată puterea cuvintului: cu hale uriașe, cu linii tehnologice, cu macarale, cu depozite nesfârșite de materii prime ce-și așteptau rândul să se transforme în case. Era singura pe-atunci, dar ritmul a cerut și altele. De cîțiva ani, altele sînt însă frământările. A venit vremea structurii-

lor-unicat, destul de neprietene cu „liniile” industriale! Anul acesta, din cele 1600 de apartamente pe care trebuie să le predea „Antrepriza”, 600 sînt cu structuri-unicat. Ce va fi în 1990? Se știe de pe acum cu precizie: dublarea numărului! Grijă în plus pentru inginerul Ioan Huzmezan și colaboratorii săi din cadrul „Antreprizei”! Vremea caselor-unicat e pretențioasă. Nimic nu se repetă și totul trebuie făcut cu grijă, cu meticulozitate, începînd cu dulgheria care au de-acum misiuni grele, de răspundere, apoi cu zidarii, instalatorii și zugravii. S-au înmulțit cursurile de calificare, iar granițele dintre meserii sînt din ce în ce mai greu de deslușit, rămînînd statornică doar o singură meserie, venită din străvechimea istoriei: aceea de constructor!

De un an se fac la Cluj-Napoca locuințe din panouri mari din BCA, avînd o grosime de 35 de centimetri. O „căutare” a tehnologiilor din „Trust” care ridică cu 4-5 grade confortul termic! Iar gîndul de a lăsa Cetății zidiri frumoase a devenit o deviză de suflet. N-au ajuns încă unde și-au propus, dar altfel arată casele de azi chiar și față de cele de acum 3-4 ani. Alte fațade, alte finisaje exterioare. Au „descoperit” pină și frumusețea pietrei de Viștea, satul aflat la vreo douăzeci de kilometri de Cluj-Napoca. De-acolo se aduc acum cele mai frumoase „placaje”, care, alături de cele de travertin și de cărămidă, dau alt farmec noilor construcții. Și ele regîndite de proiectanți: de cîțiva timp, pentru fiecare „casă” s-au mai adăugat cam zece

Recente știri de presă ne-au adus la cunoștință faptul că ziua de 2 octombrie a fost consacrată, în calendarul de evenimente al Organizației Națiunilor Unite din acest an, problemei locuințelor. Secretarul general al forumului mondial, Javier Perez de Cuellar, a difuzat un mesaj-chemare — „Adăpost — sănătate — familie” — guvernelor lumii pentru a construi și asigura oamenilor planetei mai multe case și nu bombe, case ce înseamnă condiții mai bune de viață, protecția sănătății, stabilitatea familiei. Un miliard de persoane, se spune în document, nu dispun de o locuință potrivită și sute de milioane de cetățeni, din chiar cele mai avansate țări ale lumii, trăiesc în mari aglomerații urbane lipsite de cele mai elementare servicii. Documentul este întemeiat pe statistici, statisticile pe realități incontestabile, realități vizibile cu ochiul liber.

Realitățile din țara mea, realitățile din România socialistă probează — probă, de asemenea, sub ochii oricui — cu totul altceva. Ni se recunoaște pe plan internațional adevărul că sîntem țara cu ritmul cel mai înalt din lume în construcția de locuințe. Emblema cea mai caracteristică a orașelor și satelor noastre o constituie schela, verticala macaralei, casa nouă mirosind a var proaspăt și a curățenie. Vastul Program național al modernizării și sistematizării tuturor localităților își are în centru această grijă majoră de a asigura tuturor cetățenilor patriei locuințe civilizate, funcționale, în conformitate cu parametrii noi ai vieții sociale și familiale. Casa aceasta este văzută, concepută și înălțată într-un context și într-un concept al locuirii, este însoțită de un complex de dotări social-edilitar-culturale menite să ne asigure un confort deplin, acces

procente de spațiu locuibil! Finisajele? Și bune, și mai puțin bune! Dacă erai prezent la „recepția” blocului 1 A din Piața Cipariu, vrînd-nevrînd te-ntrebați dacă o fi și-n interior tot atît de frumos cum arată exteriorul. Arăta! Se lucrează bine și oamenii erau mulțumiți. Se poate, deci. S-a întîmplat însă și altfel, iar cînd conducerea „Antreprizei” a fost chemată la ordine, s-a adunat destul de mult amar în sufletul inginerului Huzmezan și a colaboratorilor săi. La blocul B 2 din zona Mănăstur-Nord se lucrase în grabă, de mintuală, înțelegîndu-se nu cum trebuie luată cu termenele de predare. Zugrăvii și vopsitorii într-un soi de „degradă”, ico- colo cu pete care în nici un caz nu trădau preocupările de modernitate, mozaicuri nefinisate. S-a întîrziat predarea blocului, iar cei ce-au făcut totul în pripă s-au așezat din nou la treabă. Una temeinică, nu de mintuală. O „lecție” care a prins bine. Sînt însă și alte „evenimente” pornite de la instalații. Gîndiți-vă: un bloc e aproape gata și peste noapte se sparge o conductă din PVC! Alarmă. Vin constructorii, opresc apa și încep remediile. Altă conductă, tot din PVC, dar și alte griji: dacă se va sparge din nou?

Ce-a fost? Nu-i greu de reconstitui: toate apartamentele, pînă la parter, au fost inundate, iar multe lucruri ale oamenilor compromise. Blocul cu „casele” inundate e „botezat” G. 3 și se află pe Calea Mănăstur.

CONSTANTIN MUSTĂȚĂ ■

ÎN CASĂ NOUĂ

și deschidere către toate beneficiile civilizației umane. S-au edificat din fondurile statului și s-au dat în folosință, numai în ultimii 24 de ani, deci în Epoca Nicolae Ceaușescu, peste 1 milion și jumătate de apartamente, ceea ce înseamnă, practic, dublarea zestre locative a țării, față de perioada interbelică, iar 4 din 5 familii, avînd în vedere și sutele de mii de locuințe noi ridicate în mediul rural, trăiesc în case noi. De la un cincinal la altul, pe măsură ce rezolvăm problema locuinței, problema nevoii de locuințe, mai ales la orașe, unde ritmul industrializării a creat — azi 53 la sută din populația României trăiește în orașe, în țara categorisită antebelic, prin toate cancelăriile lumii, „eminamente agrară” — pe măsură ce rezolvăm, spun, problemele cantității, ne-am pus și ne punem pe cele ale calității locuinței și locuirii. A sporit numărul de încăperi destinat unei familii, a sporit suprafața locuibilă pe un apartament, s-a ridicat gradul de confort și de finisaj, funcționalitățile și estetica oricărei construcții ocupînd locuri de prim-plan. La indicația permanentă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, s-au accentuat preocupările pentru aspectul arhitectonic și personalitatea orașelor, pentru întemeierea și dezvoltarea unei arhitecturi moderne, originale, românești, pe fundamentul celor mai bune tradiții ale ei, pentru diversificarea materialelor de construcții, pentru calitatea și estetica acestora, pentru găsirea unor soluții ingineresti eficiente, menite să crească ritmul și productivitatea muncii pe șantiere. „Cum va fi, cum să fie locuința viitorului?” constituie temă de cercetare a unor colective pluridisciplinare de specialiști, pre-

ocupări de primă linie ale științei și tehnicii naționale actuale.

În proiectul Programului-Direktiv al Congresului al XIV-lea al partidului sînt prevăzute în continuare sume importante de la buget — aproape 250 miliarde lei — pentru construcția de locuințe și a altor edificii social-culturale ce se vor înălța în cincinalul 1991-1995. Încă 700 000 apartamente vor dota, în următorii ani, municipiile, orașele și centrele agroindustriale în proces de creștere. Va fi rezolvată astfel și mai deplin problema locuințelor, asigurînd, în orașe, o suprafață locuibilă de 10-12 m.p. pentru o persoană, ceea ce înseamnă a rezolva și un esențial indicator al calității locuirii.

Intr-un moment decisiv al societății noastre în lupta pentru calitate în toate sferile de activitate umană, e normal și firesc să fim tot mai exigenți și față de munca celor ce ne edifice locuințele. O casă este produsul cu cea mai ridicată și mai complexă rată de folosință în timp și în spațiu. Este un bun social dintre cele mai prețioase, este înfățișarea, personalitatea și parte din viața unei localități. Raidul nostru și-a propus astfel, să-i urmărească și să-i judece pe constructorii din acest unghi al calității muncii și al răspunderii față de o asemenea zestre națională. Știm, munca lor este grea, dar asta nu-i scutește de responsabilitate și de obligația de a-și onora exemplar în fie, care zi, și pe fiecare schelă, misiunea.

Lață ce probleme ne punem noi, românii, azi, să construim exemplar. Să construim într-un singur cincinal peste 700 000 de apartamente în orașe precum și alte zeci de locuințe individuale la sate, fără nici un rabat la calitate.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Ce lași în urma ta...

Se construiește repede și bine în București, șantierul fiind de mult un atribut al peisajului cotidian. Ritmul în care se construiește obligă, adesea, să se dea prioritate obiectivului principal: terminarea apartamentelor. Pentru ceea ce înconjoară blocul, mai e timp și „după” aceea — un timp pe care uneori constructorii nu și-l mai găsesc, iar locatarii nu vor să și-l facă.

„Dacă fațada blocului 70 A din Calea Văcărești, care se află chiar la sosea a fost curățată și amenajată civilizat, cu peluze verzi și alei asfaltate, de către administrația blocului împreună cu personalul magazinelor ce-și desfășoară activitatea la parterul acestui bloc, ne scrie Liviu Stoica, domiciliat tot în Calea Văcărești, dar la blocul 84 nr. 232, sc. A, ap. 15, Sectorul 4, partea din spate este lăsată în părăsire. De fapt, blocul nostru este așezat paralel cu fața la spatele blocului 70 A, de care e departat printr-o alee îngustă, uitată în paragină.”

Problema este cine să vină să facă ordine pe această alee pe care, cînd e vorba de curățenie, nu și-o revendică nimeni? E

drept, constructorul a plecat, lucrările de amenajare din spatele blocului 70 A fiind neterminate. Dar, așa cum a fost posibilă aranjarea porțiunii de fațadă, tot astfel se putea proceda și în cazul peluzei din spatele blocului, profilată, deocamdată, în teren de reparații auto ad-hoc. Decît să improvizeze surse de poluare sonoră și să-și „canalizeze” eforturile spre constatări pasive, ar fi fost mai bine ca și cetățenii din blocul 84 să dea mîna de ajutor necesară gospodăririi și înfrumusețării curții lor. Fără conlucrarea tuturor celor interesați de propriul confort, nu se poate crea microclimatul de conviețuire colectivă dorit. Care, se pare, că lipsește și în Aleea Răcări nr. 1, la blocul 30 B, Sectorul 3, de unde locatarii Vasile Pandele ne lansează un fel de S.O.S.: „La venirea mea, în 1987, blocul era dat în folosință de trei ani, iar porțiunea de loc unde ar fi trebuit să fie un spațiu verde era teren de fotbal. Nici un locatar nu se învrednicise să-l sape sau să pună o floare. Dacă m-am apucat să fac un gard și să sădesc flori, ajutat de un alt vecin, ceilalți au găsit de cuviință să arunce de la etaj cartofi sau coji de ceapă, cu hîrtii și cartoane, astfel că toată munca mea a fost în zadar”. Din nou: cine să vină să curețe... terenul de asemenea obiceiuri?

Dacă păstrarea, respectarea și menținerea curățeniei din jurul blocului, dacă îngrijirea spațiilor verzi și a florilor tîm de un anume nivel de cultură și civilizație al locatarii, nu același lucru îl putem spune și despre obligațiile constructorilor, de a lăsa lucrările terminate și-n exterior și nu, cum

se mai întâmplă, cu aleile de acces neasfaltate, cu trotuare neexecutate, cu mormane de pământ și moloz, ce fac din împrejurimile unor blocuri noi niște terenuri de mahala părăsită.

E păcat ca o carte de vizită scrisă cu frumusețea blocurilor ce se edifică azi în Capitala țării să fie umbră de asemenea „fleacuri” ce au, totuși, valoarea unei semnături de constructor, la plecarea spre alt șantier.

MARIA BOGDAN RADU ■

Remedieri pe teren, nu în hirtii!

După ce dificultăți organizatorice, datorate I.C.R.A.L. Cotroceni, au diminuat bucuria locatarilor care au primit în 1988, apartamente în blocul P 61, str. Sergent major Ion Nedeleanu nr. 9, sectorul 5, s-a mai adăugat și aminarea prelungită a remedierilor ce se cuvin să fie făcute de constructor (Întreprinderea Antrepriză de Construcții din Prefabricate București), afirmă Grigore Lates, președintele asociației de locatari și Doina Maria Ionescu, administratorul blocului. Demersurile, probate de documente, demonstrează nepăsarea funcționarească a celor ce se dezinteresează de problemele de viață ale acestor oameni, ignorând propriile lor obligații de serviciu.

Un singur fapt și ar fi suficient să îndemne — dacă lucrurile nu stau altfel — la intervenția promptă a constructorului la remedieri: există coloane pe care încă nu curge apă; ca să nu mai vorbim de balcoane nefinisate sau de alte „amănunte”...

Este cit se poate de elocvent că, de la conducerea întreprinderii de construcții se trimitea, în acest an, o adresă oficială (!?!), cu nr. 7385, către șefii unor brigăzi, nr. 6 și 10, cărora li se dădea termen 15 august pentru predarea lucrărilor terminate, dar aceștia nu s-au sinchisit cituși de puțin de respectiva somație. Una din obligațiile exprese stipulate în acest document cerea să se pună „în stare de funcționare coloanele de apă rece avariate”. La sfârșitul lui septembrie încă nu se făcuse nimic.

Știm cu toții că formațiile de constructori au foarte mult de lucru; îi stimăm și îi apreciem pe acești meșteri pe măsura efortului lor extraordinar cu care au făcut — iată! — din România o țară de case noi. Dar cînd nepăsarea semnalată aici, se manifestă, totuși, la cite un învîrtitor de hirtii, ca să acopere cu ea altă nepăsare, a celui care a lucrat prost, este inadmisibil să încununăm aceste distonanțe în tabloul de ansamblu al hărniciei constructorilor cu încă o nepăsare: a noastră. Ar însemna să-i mai și încurajăm pe stricătorii de bucurii care, cu neglijența lor, atențiază la o bucurie, normal, intangibilă: a omului ce pășeste pragul unei case noi.

DORIN GHERGHINESCU ■

Să dăruim oamenilor întreaga bucurie!

În municipiul Iași, ca de altfel în toate localitățile țării, s-a construit și se construiește mult și frumos. Numai în intervalul de timp care a trecut din anul curent s-au dat în folosință aproape 1.000 de apartamente noi, spațioase și confortabile. Prind contur final cartierele Păcurari,

Tătărași, Nicolina, Dacia, C.U.G. În prezent, tot mai mulți iesenii optează nu pentru un apartament oarecare, ci pentru unul cu 3-4 camere, cererea de locuințe fiind, de la un an la altul, în scădere. Dar, chiar dacă ai mai locuit la bloc, bucuria obținerii unei case noi este mare. Și aceasta pentru că proiectanții realizează o amplasare a încăperilor, a dependințelor mai aproape de preferințele oamenilor, iar constructorii se străduiesc să lucreze mai îngrijit. De fapt, din discuțiile purtate cu unii cetățeni care s-au mutat recent în casă nouă am reținut aprecieri față de activitatea proiectanților, care nu mai proiectează locuințe tip „vașon” sau bucătării, logii și holuri incomode. Încă din proiect sînt prevăzute garaie, boxe și uscătoare.

„Am locuit pînă nu demult, într-un apartament, mai puțin confortabil. Sint bucuros că am avut posibilitatea să obțin o locuință nouă, cu patru camere, ne spunea lăcătușul Lucian Profir de la Întreprinderea de Tricotaje „Moldova”. Totuși, bucuria a fost de scurtă durată. Trebuie să remediez multe deficiențe lăsate de constructori pentru a face încăperile locuibile și bucătăria funcțională. Uitați-vă și dumneavoastră la calitatea finisajelor, la modul cum se închid ușile și ferestrele, la neregulile privind buna funcționare a instalațiilor sanitare și electrice”. Să precizăm că ne aflăm în blocul nr. 259 din cartierul „Dacia”, unde consemnăm opinii de la locatari despre prima zi în casă nouă.

„Ce a însemnat pentru mine prima zi în locuință nouă? repetă întrebarea adresată Maria Pistol. În primul rînd, m-am bucurat. Apoi, am luat un creion și o hirtie și am început să scriu ce am de făcut: să pun faianță la baie și bucătărie, să maschez țevile, să ridic chiuveta pentru a putea să-i pun masca (nu știu de ce constructorii montează chiuvetele de la bucătărie mai jos decît înălțimea măștilor aflate în comerț!), să schimb ușile care abia se tin în balamale, să sterg geamurile, să rașchetez parchetul. Trebuie să deschid un adevărat șantier”.

Într-o altă zonă a Iașului, în cartierul Tătărași s-au înălțat blocuri cu o arhitectură modernă ce îmbină frumosul cu utilul. Intrăm în blocul D.I. Aici a primit locuința nouă și Constantin Moscu, impiecat de mișcare la Întreprinderea județeană de transport local. În apartamentul lui — un adevărat șantier. Se vopsea, se stergeau geamurile, se spăla mozaicul. Ușile nu se închid, țevile de la instalația de apă sînt neizolate. Din prima zi de cînd ne-am mutat încercăm să facem ceea ce trebuiau să realizeze constructorii pentru a ne primi așa cum se cuvine. Din bucătărie am scos trei roabe de moloz, am spart cu ciocanul un bulgăre de beton întărit pe mozaic. Am chemat și un timpălar căruia i-am dat 1.500 de lei să facă să se închidă geamurile și ușile. Nu pot să-mi închipui de ce comisia care recepționează lucrările efectuate de constructori preia asemenea apartamente cu finisaje executate la întîmplare. Ce să vă mai spun: bucuria primirii unui apartament nou se transformă repede într-o muncă asiduă pentru a termina ceea ce au început constructorii, care parcă voit nu finalizează lucrările tocmai pentru a fi chemați de către locatari, rotunjindu-și astfel veniturile. Se face, astfel, multă risipă de materiale de construcții, o dovadă în plus că șefii formațiilor de lucru, cadrele din conducerea Trustului Antrepriză Generală de Construcții Montați din Iași nu-și fac datoria pe deplin”.

IOAN ȘCHIOPU ■

Arată-mi cum lucrezi, și-ți spun ce meșter ești

A trăi într-o locuință nouă, modernă, bine gândită sub raport funcțional și estetic este,

a devenit — într-o dialectică firească susținută de marile eforturi de investiții ale statului nostru în domeniul construcțiilor sociale și al remodelărilor urbane ale tuturor orașelor țării — o aspirație, o dorință curentă și a țigumureșenilor. Bulevardul 1 Decembrie 1918, este una dintre arterele centrale ale capitalei județului Mureș, intrate, în ultima vreme, într-un amplu proces de restructurare edilitară și a început să-și primească noii locatari, pe măsură ce bloc cu bloc este dat la cheie, este dat în folosință. Sint edificii monumentale, case reprezentative pentru arhitectura de azi a orașului și a țării, dovadă gîndire și aport original din partea arhitecților, inginerilor, tuturor celor care le-au proiectat. Constructorii mureșeni, recunoscuți drept meșteri iscușiți, au dat încă un examen în edificarea acestor blocuri, cu elemente de fațadă inspirate și finisaje superioare, cu geometrii îndrăznețe, cu partiuri de locuit bine gîndite, spre confortul celor ce vor trăi în ele.

Am pășit pragul citorva. În cazul unui bloc cu mai multe tronsoane, ce poartă numerele 2, 4, 6, unul dintre cele mai frumoase din municipiul nostru a frapat contrastul între fațadă și interioare, între măiestria cu care s-a executat această (deci, constructorii știu și pot să facă lucruri de înaltă calitate) și neglijențele din finisajele interioare. Bîntuie și printre unii constructori ai Antreprizei generale de construcții-montaj Mureș, ideea eronată a lucrului de mintuală în finisarea apartamentelor, pe motivul că locatarii, cu gusturile și preferințele lor, tot vor mai schimba cite ceva. Și astfel, se duc pe apa simbelei o mulțime de materiale de construcții — faianță, ciment, PVC, lemn, ipos, armături sanitare etc. etc. — scumpe, prețioase, unele deficiente, pentru care societatea investește mult, alte materiale și alte valori. Dar să exemplificăm. Multe dintre apartamentele ce trebuiau să fie locuite de citeva luni, se mai aflau sub starea de șantier. Șantiere, deschise de locatari, nu pentru a le ridica gradul de confort și eleganță, după gust și preferințe, ci pentru a remedia greșeli și neglijențe inadmisibile ale unor lucrători, care fac locuințele respective impracticabile, așa cum a fost cea reparată unei familii de la scara 2.

„Păcat de acest apartament spațios, luminos, cu toate dependințele necesare, imediat ce ne-am mutat a fost inundat. Neînd de efectuate la timp, înainte de predarea blocului, toate probele tehnice, cînd instalația de apă a fost pusă sub presiune, porțiuni de conductă au cedat și a provocat inundații serioase. A trebuit să luăm multe lucrări de la capăt. S-au spart pereți, s-au deteriorat zugrăveli, s-au aruncat baterii de lavare...”

La toate scările cite un avizier ne pune în fața unui afiș cel puțin derutant, dacă nu absurd: „la data... ora 9 dimineața (cînd mulți dintre beneficiarii apartamentelor se aflau la locurile lor de muncă — n.r.) vor fi prezenți toți locatarii de pe scară pentru racordarea gazului metan la sobele de aragaz. Toți locatarii sint rugați să facă la ușile de la bucătărie cite 5 găuri de cite 30 mm mărime. Fără găuri nu se racordează gazul”. Lucrătorii de „gaze” au dreptate, sint necesare gurile de aerisire pe care constructorii instalatori au uitat să le execute. Și în nici un caz într-o asemenea soluție improvizată, în ușile bucătăriilor (!?!). În apartamentul nr. 6 îl întîlnim pe Dănilă Archiudean din echipa de instalatori gaze care vindea gazdei „vă costă numai 3 lei bucata”, niște rozete din material plastic „pentru a anula distonanța creată de găuri” (adică pentru a le camufla, pentru estetică). Fără nici un fel de bon, fără nici un fel de chitanță! De unde le-a procurat, cine îl autorizează la un asemenea comerț, n-am putut afla. Constatăm astfel că unele „neglijențe” sint intenționate pentru a facilita, în lant, asemenea mici „afaceri” (a se citi mici găinării) pentru unii meseriași fără scrupule, care vor să-și rotunjească bugetele personale pe seama lucrului prost făcut în timpul orelor de program.

Dar cine facilitează, cine incurajează respectivele stări de lucruri, decît chiar cei responsabili cu controlul de calitate a lucrărilor de pe unele șantiere?

MIRCEA BORDA ■

Furnizorii restanțieri cunosc legea contractelor?

Este bine cunoscută preocuparea constantă a conducerii superioare de partid și de stat pentru creșterea permanentă a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, al întregului nostru popor. Vizitele întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în aceste zile, în unele piete și complexe agroalimentare, în alte unități comerciale și alimentare din Capitală, au scos la iveală faptul că acolo unde există preocupare din partea lucrătorilor din comerț, unde aceștia acționează cu toată răspunderea pentru mai buna aprovizionare cu mărfuri agroalimentare a populației, rezultatele sint pe măsura eforturilor lor, populația putînd cumpăra cantitățile necesare de produse.

Cum se acționează în acest sens la nivelul Direcției comerciale județene Bihor?

La această întrebare, ca și la altele, ne-au răspuns pe rînd tovarășii: Maria Buta, directorul Direcției comerciale județene, Teodor Mălan, director adjunct, și Liviu Lăzureanu, administrator al pietelor municipiului Oradea.

Maria Buta: În urma apariției Decretului 233/26 septembrie 1989, am luat măsuri pentru suplimentarea repartitiei pe trimestrul IV a.c. a cîrării și a preparatelor din carne, necesare aprovizionării populației din municipiul și am obținut această suplimentare de la 3.890 tone la 4.130 tone. Pe trimestrul III a.c. repartitia era pentru 3.170 tone produse și preparate culinare, pe trimestrul IV ea a crescut la 4.755 tone; la unt a crescut de la 347 tone la 372 tone, la brînzeturile de la 708 tone la 748 tone, la ouă de la 20,9 milioane bucăți la 40,3 milioane bucăți, la zahăr de la 2.275 tone la 2.870 tone, la ulei de la 1.310 tone la 1.830 tone, la cartofi de toamnă pe trimestrul IV 1988 repartitia era de 12.005 tone, pe trimestrul IV a.c. este de 17.200 tone, iar la fructe a crescut de la 4.900 tone la 6.350 tone.

Rep.: În ce măsură sint respectate de către furnizorii dumneavoastră contractele economice de livrare?

Teodor Mălan: În general, unitățile furnizoare din structura centralelor Ministerului Agriculturii și Ministerului Industriei Alimentare se străduiesc să-și respecte obligațiile asumate. Insistăm însă, așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în vizita de lucru în piete și complexe agroalimentare din Capitală, asupra calității produselor agroalimentare ce se oferă cetățenilor. Lipsa de calitate sau o calitate necorespunzătoare îndeamnă pe cumpărători să se ducă de la magazinul alimentelor la piața micilor producători care de multe ori oferă produse de mai bună calitate. În ceea ce privește sectorul alimentar și cel nealimentar din municipiul nostru, contractele economice nu sint respectate în privința livrării unor produse de primă necesitate de către unii furnizorii de-aj noștri.

Rep.: Vă rugăm să-i amintiți.

Teodor Mălan: Întreprinderea de industrializare a cîrării cu restante mari la livrarea produselor din carne, Întreprinderea de morărit și panificație din Zalău cu restante la livrarea făinii de porumb, Întreprinderea textilă Botosani, cu restante la articolele din țesături de bumbac, Întreprinderea „1 Iunie” din Timișoara cu serioase rămăneri în urmă la livrarea lenjeriei simple pentru copii și adulți, îmbrăcăminte bumbac pentru copii și articole de lenjerie pentru nou-născuți, Întreprinderea mecanică Sadu cu rămăneri în urmă la livrarea de frigidere, Întreprinderea „6 Martie” Zărnești la furnizarea de biciclete și Întreprinderea „Stela” din București cu restante la livrarea săpunului de rufe.

Rep.: Care credeți că sint cauzele unor pagube care se mai produc în comerțul biho-

rean și ce măsuri se pot lua pentru curmarea lor?

Maria Buta: Necunoașterea Legii nr. 22 din 1969 de catre unii din gestionarii și lucrătorii din comerț, lipsa de răspundere, neglijența în serviciu, insuficiența exigentă în recepția mărfurilor pot constitui tot atitea cauze care pot determina o atare situație.

Teodor Mălan: Si la noi s-au produs unele pagube, dar o parte din ele s-au recuperat și se recuperează în continuare. Pagubele se pot produce și datorită faptului că unele controale gestionare nu se efectuează cu seriozitate, mai sint cazuri de revizori neкомпетenti sau necinstiți, corupți de gestionari, ori datorită împrejurării că nu se efectuează supracontroale exigente pentru certificarea realității datelor înscrise în inventare si nu s-au valorificat rezultatele în termenele prevăzute de lege. Pagubele la noi s-au produs la unități alimentara și ale I.C.S.L.F., iar unele cazuri de gravă indisciplină de anul trecut de la Magazinul universal „Crisul” au fost sancționate prompt și popularizate în ziarul județean „Crisana”.

Rep.: Care credeți că trebuie să fie calitățile fizice, morale și profesionale ale unui lucrător din comerț?

Maria Buta: Să fie sociabil, harnic, operativ, cu capacitate de adaptare la oameni și situații noi, să fie cald și răbdător în relațiile cu publicul, să fie sănătos, cu îndeminare și acuitate vizuală și cromatică, cu suirrit de observație, cu gîndire rapidă, concretă, înțelegere verbală promptă, cu imaginație concentrată și atenție distributivă, mai ales cu un limbaj politicos și ales.

Teodor Mălan: Trebuie să amintesc din capul locului că datorită unor gestionari și lucrători din comerț cu care ne putem oricînd mindri am obținut rezultate bune, firmele cu renume ale Oradei sint I.C.S.T.I., I.C.S.M.C., I.C.S.A.P., I.C.R.A., I.C.R.T.I. și I.C.R.M. Oradea. Au crescut mult beneficiile, au fost diminuate cheltuielile materiale. De exemplu, în anii trecuți s-au folosit doar 26,5 la sută din creditele acordate. Iar trei unități comerciale, I.C.S.M.A., I.C.S.A.P. și I.C.S.L.F. Oradea, se autofinanțează. Pe lîngă unitățile de alimentație publică și de consum colective (cantine, microcantine, bufete de incintă) au fost organizate gospodării anexe de la care se obțin însemnate cantități de carne, cartofi, legume ce constituie un ajutor de seamă în aprovizionarea populației.

Rep.: Ce alte măsuri și acțiuni recente s-au luat ori au avut loc în vederea activității de îmbunătățire a aprovizionării populației?

Maria Buta: Recent a fost deschisă o expoziție cu privire la folosirea și valorificarea în cele mai bune condiții a resurselor locale de legume și fructe și aprovizionare, expoziție organizată la Fabrica de zahăr. De asemenea s-a extins rețeaua de desfacere a mărfurilor în noile ansambluri de locuințe, apropierea unităților comerciale de domiciliul cumpărătorilor, asigurarea unui nivel de servire civilizat, organizarea de puncte de desfacere la sfîrșit de săptămînă a produselor agroalimentare, constituirea fondului de marfă pentru populație în vederea insilozării. Toate acestea le-am realizat și datorită preocupării permanente a organelor de partid locale care ne dau tot sprijinul în vederea completării și dezvoltării programelor privind buna aprovizionare a populației, în conformitate cu obiectivele generale ale politicii partidului nostru care situează în prim plan creșterea nivelului de trai și a calității vieții întregului popor.

PAȘCU BALACI ■

● Luind cuvîntul în cadrul Comisiei Juridice a O.N.U., reprezentantul român a insistat ca organizația mondială să fie privită nu doar ca un forum politic de dezbateri, uneori controversate și tardive, ci și ca o instituție care să asigure, în caz de conflicte, o soluție reciproc acceptabilă, într-o etapă cînd acest lucru este mult mai bine venit. Vorbitorul a formulat o serie de propuneri destinate să asigure îndeplinirea de către O.N.U. a rolului său în asigurarea păcii și securității pe planeta noastră, de a se situa în prim-planul acțiunilor destinate reglementării pașnice a tuturor diferendelor. Reafirmînd că România susține proclamarea unui deceniu pentru dreptul internațional (1990-1999), reprezentantul țării noastre s-a referit la obligația ce revine fiecărui stat în

promovarea unei politici de respectare a independenței și suveranității naționale a altor țări, de neamsec în treburile interne, de dezvoltare a colaborării internaționale, ca o condiție esențială de reducere a tensiunii și instaurării unui climat de pace și încredere reciprocă.

● În Panama a avut loc o încercare de lovitură de stat. Se precizează că acțiunea a fost pusă la cale de un grup de militari panamezi care au ocupat sediul comandamentului din capitala țării, Ciudad de Panama. Ei se bucurau de sprijin din partea trupelor nord-americane staționate în zona Canalului Panama. Acțiunea, care urmărea în principal înlăturarea generalului Antonio Noriega din funcția de comandant-șef al Forțelor de Apărare Panameze (F.D.P.), a fost anihilată de trupe loiale acestuia. În cursul schimbului de focuri, mai mulți militari au fost răniți. Potrivit știrilor provenite din

capitala panameză, situația din țară s-a normalizat. Președintele S.U.A., George Bush, a declarat că administrația sa nu are nici un amestec în evenimentele din Panama. El a precizat însă că S.U.A. vor acționa în continuare pentru obținerea demisiei generalului Noriega.

● În cadrul unei reuniuni speciale la Geneva a fost marcată împlinirea a 25 de ani de la crearea Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD). În mesajul pe care l-a adresat reuniunii, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a arătat că de la crearea sa UNCTAD a fost o sursă de inspirație pentru dialogul asupra dezvoltării și un instrument important în deliberările și negocierile interguvernamentale privind problemele cooperării economice internaționale. Secretarul general al UNCTAD, Kenneth Dazie, a subliniat că

își menține pe deplin valabilitatea țelului fundamental pentru care a fost creată această organizație, care vizează o economie mondială sănătoasă, stabilă și echilibrată, în care sporirea comerțului mondial să fie în folosul tuturor țărilor, în special al celor rămase în urmă, și în care țările în dezvoltare să-și poată stabili singure calea dezvoltării lor economico-sociale.

● Consiliul Național al Republicii Afganistan (parlamentul țării) a cerut Adunării Generale a O.N.U. să depună eforturi în direcția opririi vărsării de sînge în această țară. În mesajul adresat de forul menționat președintelui actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., se reiterează apelul conducerii afgane adresat tuturor părților aflate în conflict privind începerea de negocieri.

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

Planuri și speranțe (II)

Cel de-al doilea focar de incordare din Orientul Mijlociu îl constituie războiul civil din Liban. Declanșat cu 15 ani în urmă, acest conflict a provocat moartea a 140 000 și rănirea a 400 000 de oameni, pagube materiale imense, dezorganizarea vieții economice, politice și sociale a țării. Unii observatori au apreciat că un deceniu și jumătate de lupte fratricide au dus lucrurile pînă acolo încît asistăm la dispariția tragică a unei țări și a unui popor. Iată de ce s-au înmulțit apelurile, demersurile și inițiativele pentru oprirea acestui curs, pentru declanșarea unui proces de normalizare în această țară mult încercată. Ultimele desfășurări par să vestească apariția unor șanse reale pentru instaurarea păcii în Liban.

Este vorba de inițiativa luată, la jumătatea lui septembrie, de Comitetul tripartit (Maroc, Algeria, Arabia Saudită) creat de Liga Arabă pentru a găsi o soluție în problema libaneză. Întrunit la Djeddah (Arabia Saudită), la nivelul miniștrilor de externe ai celor trei țări componente, comitetul a elaborat un plan în șase puncte care prevedea: încetarea imediată și globală a focului pe întregul teritoriu libanez; crearea unei comisii de securitate cu sarcina de a controla încetarea focului și încărcăturile navelor suspecte de a transporta arme părților în conflict; încetarea blocadei maritime a zonelor creștine și redeschiderea aeroportului internațional de la Beirut; abținerea tuturor părților implicate în războiul din Liban de a importa armament și de a duce campanii de propagandă unele împotriva altora; obținerea promisiunii țărilor străine de a nu mai procura armament nici uneia dintre grupările libaneze; convocarea parlamentului libanez la 30 septembrie, după încetarea focului. Planul a fost acceptat de liderii fracțiunilor în conflict (milițiile creștine „Forțele Libaneze” și cele musulmane „Amal”) și s-a trecut, cu trei săptămîni în urmă, la punerea lui în aplicare. Și astfel Libanul a cunoscut fenomene și momente de care locuitorii lui se dezobișnuiseră: absența canonadelor, care au făcut, printre altele, ca Beirutul, unde cartiere întregi s-au transformat în ruine, să fie părăsit aproape complet de populație; reluarea legăturilor maritime și aeriene cu exteriorul; întoarcerea libanezilor, în primul rînd a locuitorilor capitalei, la căminele lor; o bucurie și o speranță reîncălate. Toate acestea au făcut posibilă întrunirea, conform planului în șase puncte, a parlamentului la data fixată (ales în 1972 pentru un mandat de 4 ani, parlamentul libanez n-a mai putut fi reînnoit nici pînă azi, întrucît din cauza războiului civil nu s-au mai putut organiza alegeri). Reunirea parlamentului s-a făcut în orașul saudit Taif. În dezbaterile s-a aflat un proiect de reconciliere națională pe bază de reforme politice, care stipulează principiile generale determinate de sistemul politic al Libanului, ca republică democratică parlamentară, respectînd libertățile publice, individuale și de exprimare. Proiectul prevede separarea și echilibrul între puterile executivă, legislativă și judiciară, egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor, fără nici o discriminare. Un alt punct din document se referă la prerogativele președintelui republicii, ca șef al statului și al forțelor armate, ca simbol al unității națiunii. Se stipulează, de asemenea, retragerea trupelor străine și suveranitatea libaneză asupra întregului teritoriu al țării.

Actualul curs al evenimentelor din Liban naște, atît în această țară cît și în toată lumea, speranța că liderii părților în conflict își vor învinge resentimentele și adversitățile, de multe ori artificiale, pentru a se ajunge la încetarea definitivă a conflictului armat, a războiului civil, la reconcilierea pe plan politic, astfel încît Libanul să poată păși pe calea refacerii, al unei existențe normale.

ION D. GOIA ■

Adolf Hitler credea că acest mare cuirasat va împiedica convoaiele aliaților să ajungă în Uniunea Sovietică și, totodată, va sfîrși supremația navală a Marii Britanii. Chiar și Winston Churchill era de acord că „mastodontul” (la acea vreme) de 42 000 de tone, cu cele 8 tunuri de 15 inch și viteza maximă de 30 de noduri/oră constituia „o capodoperă a construcției navale”. Cu toate acestea „Bismarck”, căci despre el este vorba, a fost scufundat pe 27 mai 1941 în cadrul unei operațiuni navale spectaculoase, la doar nouă zile după ce pornise în prima sa misiune de luptă. Din cei 2 200 de oameni aflați la bord s-au salvat doar 100.

În cursul acestei veri, exploratorul adincurilor Robert Ballard a depistat locul unde se află epava cuirasatului. Ballard este cel care a descoperit și epava „Titanicului”. El a folosit sub-

mersibilul teleghidaf „Argo”. Conform declarației făcute de el, nava s-ar afla la o distanță de 600 de mile de coastele franceze, la o adîncime de 15 000 de picioare „într-o excelentă stare de conservare”. Pare ciudată

„Bismarck”

condiția excelentă a navei care a primit nu mai puțin de 300 de lovituri (obuze, torpile, etc.) înainte de a se scufunda.

„Bismarck” a constituit spaima lui Royal Navy, după ce a scufundat mîndria flotei britanice („Hood”) cu o lovitură de tun de la 14 mile distanță care a lovit magazia de muniții. „Hood”

Pilzen (Cehoslovacia)

În maniera lui Biggs...

O ceață deasă, asemenea unui zid, venită dinspre Pas-de-Calais, neobișnuită chiar pentru aceste locuri unde este vizitator permanent, învăluia în dimineața de 13 martie Brightonul, străvechiul oraș din sud-estul Marii Britanii. În ciuda vizibilității aflate la cota zero, trenul spre Londra va pleca însă, ca de obicei, la ora „lui”, așa cum face de decenii. Sosesc ultimii pasageri, întîrziatii — cu sau fără motiv — ca în orice gară din lume. Printre ei, urcîndu-se aproape din mers, un grup de șase tineri supli, ale căror mișcări dezinvolve sugerau agilitatea cascadeurilor. Deși se aflaseră într-o evidentă criză de timp, nu se suiră — cum ar fi făcut orice alt călător — în primul vagon, ci în cel mai apropiat de locomotivă. Respectînd parca un consemn, nu vorbeau însă între ei și nici cu vreunul din ceilalți călători. Un observator atent ar fi remarcat însă că toți mimau calmul, că erau prada unei nervozități stingaci disimulate. Chiar dacă ai fi reținut numai deseale priviri aruncate ceasului-brățară al fi intuiți că se petrece ceva ciudat, că erau, poate, în așteptarea unui semnal. La un moment dat, acesta părea să fi venit, căci, brusc, tinerii călători își abandonară revista „Exclusive for gentleman”, sandviciurile ori țigările care, nestinse, continuau să se... fumzeze singure, săriră de pe bănci, imbulzindu-se pe culoar ca într-un mîleele rugbystic.

Cîteva minute mai tîrziu, în scrișnetul frinelor puse brusc, trenul se opri. Firește, agitație,

s-a scufundat în 3 minute, din cei 1400 de oameni îmbarcați scăpînd doar trei.

65 de nave și avioane au folosit pentru a-l depista pe „Bismarck” care naviga de zor spre Saint Nazaire. Cursa a luat sfîrșit prin scufundarea cuirasatului.

Ballard nu intenționează să aducă nava la suprafață. Mai mult, a refuzat să dea coordonatele exacte pentru ca să nu apară în zonă „amatorii de suveniruri”.

Unul dintre supraviețuitorii de pe „Bismarck”, Burkhard von Mullenheim-Rechberg, ofițer cu tunurile, spune: „Sper că pacea coborîtă asupra camarazilor mei să nu fie tulburată”.

Și eu sper că Pacea să rămîna la suprafață. Nu avem nevoie nici măcar de epavele războiului!

DAN DĂNUȚ DORU ■

Vechi monument de arhitectură

strigăte, întrebări, presupuneri. Zeci de capete intrigate apărură la ferestre. Prin ochiurile ceții, unii, puțini, au văzut cîteva siluete fantomatice ce aruncau din vagonul de poștă parca niște baloți. Mișcări precise ca după o lecție bine învățată. Îi preluau alte „umbre”, cu fețele strînse în ciorapi de nailon, încercîndu-i într-un camion cu motorul aprins.

„În 1963, „gentlemanii-hoți” au executat cu precizie de computer planul gîndit de „creierul Biggs”, realizînd cu adevărat „furtul secolului”, căci în sacii din vagonul poștal al trenului Londra — Glasgow (transferați în timp record într-un camion ce avea să-și schimbe la fiecare cinci minute numărul de înmatriculare și sensul de mers) s-au aflat nu mai puțin decît 25 de milioane lire sterline! Deși după împărțirea prăzii și abandonarea autocamionului gangsterii s-au risipit în cele patru zări, la scurt timp ei au fost prinși, o mare parte din bani fiind recuperați.

Autorii atacului din primăvara acestui an asupra trenului Brighton — Londra, au vrut să reediteze întocmai lovitură de acum 26 de ani. Dar, lipsindu-le un „Roni” care să colecteze date rigurose la zi, la minut și secundă, lovitură „à la maniera de Biggs” s-a dovedit un fiasco: în sacii pe care gangsterii îi credeau dolidora de bani, nu s-a găsit un singur penny ci... hîrtie pentru calculator.

Ce i-a determinat pe acești tineri să urmeze exemplul unor gangsteri de profesie cum au fost Biggs și oamenii lui? În dimineața zilei de 13 martie ei nu se înapoiuau din week-end la locurile lor de muncă, fiindcă nu aveau nici unul. Aflați de luni și luni... încorporați în „armata brațelor de prisos” la capătul unor istovitoare și repetate tentative de a găsi ceea ce americanii numesc un „job”, și-au amintit de „furtul secolului”, gîndindu-se că, imitîndu-l, răspund „șansei vieții lor”. S-au înșelat însă profund, din toate punctele de vedere.

M. VASILIU ■

Contrabandă cu orhidee

Contrabanda, traficul ilegal, deci, a ajuns să se extindă și asupra unor domenii care păreau să nu fie deloc adecvate pentru așa ceva, ceea ce provoacă o justificată neliniște a autorităților și a opiniei publice din diferite țări ale lumii. În ultimul timp, de pildă, în Malaezia au fost depistate mai multe cazuri de „botaniști” care după ce au vizitat această țară asiatică, la reîntoarcerea în

țară, aveau în bagajele lor, după cum au constatat autoritățile vamale de la Kuala Lumpur, o marfă „fierbinte”: flori de orhidee rare. Acest export ilegal aduce mari pagube Malaeziei, atît prin stricăciunile provocate florei, cît și prin pierderea de venituri importante. Pentru că pădurile tropicale din statele malaeziene Sabah și Sarawak din insula Calimantan sînt dintre cele mai bogate în orhidee de pe glob.

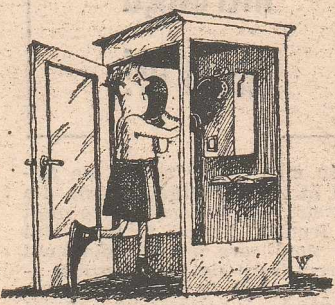
În Sabah, aceste regine ale florei pot fi întîlnite pe o zonă întinsă care ajunge pînă la circa 4 100 metri înălțime, în Munții Kinabalu. Pe pantele acestora și pe masivele de calcar din Sarawak se găsesc și rarități cum ar fi „Rotschildanum” și „Sanderianum”. Acestea din urmă au fost descoperite abia în anul 1985, iar locul unde cresc constituie un secret păzit cu strînsă grijă de autorități. În pofida acestui fapt, un contrabandist profesionist pe nume Azahdehdal a reușit să dea de urma lui „Sanderianum” și să-l scoată din țară. În locuința din Anglia a contrabandistului, poliția a găsit în total 365 de plante rare. Hoțul de flori a fost judecat și condamnat la o pedeapsă de un an închisoare și plata unei amenzi de 33 000 dolari. Autoritățile malaeziene au decis să ia măsuri mult mai aspre de combatere a contrabandei cu flori. Au fost intensificate controalele și majorate pedepsele.

Dar nu numai orhideele sînt în pericol în țările în curs de dezvoltare. Pe un alt continent, în țările Americii Latine, provoacă neliniște și îngrijorare contrabanda cu animale. Traficul ilegal cu faună aduce mari câștiguri și prezintă riscuri relativ minime — iată, după părerea experților, doi dintre factorii care au făcut să apară această situație. În Ecuador, de pildă, cei care capturează animale sînt plătiți de contrabandiști cu numai 100 dolari pentru un papagal Ara, cu coadă lungă și colorat în purpurii, iar pe piața nord-americană pentru o asemenea pasăre rară se obțin circa 1 500 dolari, de fiecare exemplar. Nu rare sînt cazurile cînd amatorii de Ara hiacint, specie amenințată cu dispariția, plătesc chiar și 7 000 dolari. Dacă sînt prinși contrabandiștii nu sînt amenințați ca în cazul drogurilor cu pedepse prea mari, ci doar de confiscarea mărfii și o amendă. S-a constatat că papagalii sînt transportați închiși în cutii de sticlă de whisky, în tuburi de plastic sau purtați în buzunarele unor jachete speciale. Majoritatea, circa două treimi, nu supraviețuiesc acestui transport ilicit.

Specialiștii consideră că fenomenul pernicios al traficului de faună și floră din țările în curs de dezvoltare nu poate fi contracara fără ca și lumea bogată să adopte măsurile necesare. O concluzie care nu s-a impus încă în țările occidentale.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Lumea se amuză

După N.B.I.

„Voyager 2“ a părăsit sistemul nostru solar

Mica sondă spațială „Voyager 2“, după 12 ani de călătorie prin sistemul nostru solar, a ieșit, la 29 august, în „necunoscutul stelar“ din afara casei noastre solare.

În ultimul timp, micul călător se pregătise cu asiduitate pentru întâlnirea cu Neptun, ultima dintre cele patru planete uriașe: i se recalibraseră instrumentele, se măriseră și se multiplicaseră antenele lui de la sol, i se recalculase și corectase traiectoria până în ultima clipă.

Și iată că după o peregrinare durată patru mii trei sute optzeci și șapte de zile, Voyager 2 a înțeles, vineri 25 august, planeta necunoscută și albastră, abordând-o dinspre polul ei nord, la 4 800 kilometri de uriașul învăluit în nori, misteriosul Neptun, pentru a trece, mai apoi, cinci ore mai târziu, pe lângă cel mai mare satelit al acesteia, Triton.

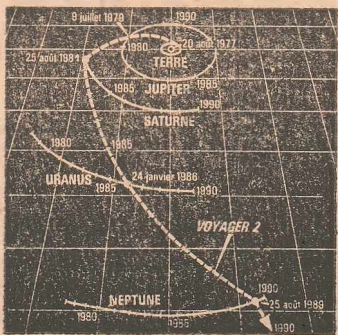
Explorat de mii de fotografii inedite, Neptun, acel disc albastru-verzui din obiectivele telescoapelor, s-a dovedit o lume aparte, situată la granița sistemului nostru solar, aproape necunoscută până acum, misterioasă încă și acum.

De altfel, istoria descoperirii acestei planete este, ea însăși, stranie! Caz extrem de rar în astronomie, descoperirea lui Neptun se datorează nu observațiilor, ci calculelor. În 1845, un matematician englez, John Adams, emitea primul ideeă că perturbațiile observate în mișcarea planetei Uranus s-ar datoră unui corp ceresc de origine necunoscută. Dar Adams era foarte tânăr și contemporanii săi nu i-au prea dat crezare. Abia în anul următor, francezul Urbain Le Verrier, plecând de la aceeași ipoteză, demonstra cu ajutorul calculului nu numai existența ci și poziția planetei Neptun — subliniind astfel triumful teoriei newtoniene și al mecanicii cerești. „De fapt Galileo Galilei însuși, cu două secole mai devreme, îl observase deja pe Neptun... dar fără să știe!“ preciza André Brahic. Într-adevăr, Galilei studia sateliții naturali ai lui Jupiter. Noapte după noapte, el desena în caietul său de note corpurile cerești în mișcare și stelele fixe vizibile în jurul uriașei planete. Până când, într-o seară, constată că una dintre acele stele se mișca. Era Neptun. Acum, la aproape patru secole mai târziu, un mic robot de 850 kilograme, lansat de la o depărtare de 4,5 miliarde de kilometri de planeta albastră, s-a apropiat de ea — la 5 000 kilometri — mai mult decât se apropiase de Jupiter, Saturn sau Uranus, planete cu care Voyager 2 se „încrucșase“ la mai mult de 100 000 kilometri depărtare. O apropiere de 5 000 kilometri distanță, în imensul spațiu al sistemului solar, reprezintă o precizie de necrezut, echivalentă cu „plasarea unei mingi de tenis pe linia de fund a terenului advers, în cazul în care această linie s-ar afla la peste 3 500 kilometri distanță de jucătorul care plasează lovitura...”

Chiar și până să se apropie de planeta albastră, care, învăluită în nori și ceață, părea că-și apără, cu gelozie, secretele și chipul, mica sondă spațială a transmis deja cercetătorilor de pe Terra informații, o mulțime de informații impres-

sionante. Începând cu cele despre inelele care, se bănuiește de câțiva ani, că ar gravita în jurul lui Neptun. Astfel, de vreo cinci ani încoace, astronomii fac tot felul de presupuneri. Ba chiar, mai de curând, începuseră să se teamă chiar că aceste inele ar fi numai o impresie, un artificiu de observație. Și iată că Voyager 2 i-a liniștit. Începând cu 13 august, N.A.S.A. anunța că s-au observat două fragmente de inel, două arcuri (lungi de 9 600 și respectiv 47 000 kilometri) gravitând pe orbită în jurul planetei. Ele au anulat ultimele îndoieli ale cercetătorilor cu privire la descoperirile anunțate în 1983, în asemenea măsură încât aceștia, la rândul lor, i-au convins pe ingineri să modifice comenzile trimise lui Voyager 2, pentru a obține imagini, cu o rezoluție cât mai înaltă, ale acestor misterioase fragmente.

Iar apoi, la 22 august, altă știre senzațională: pe imaginile transmise de sondă apare din

nou unul dintre fragmentele detectate cu o săptămână mai devreme, dar de această dată în formă de inel complet. Deși era prea devreme pentru a se putea indica cu precizie poziția, lățimea și densitatea acestui inel situat la circa 27 000 kilometri de planetă, există foarte multe probabilități, după părerea astronomilor, ca cele două observări să nu constituie decât una și aceeași descoperire. Și chiar că arcurile foarte neregulate în ce privește lățimea, morfologia și densitatea lor, să formeze, poate, un alt inel.

De la începutul lunii iulie, mica sondă a mai descoperit patru noi „luni“ ridicând astfel la șase — cu Triton și Nereide — numărul sateliților cunoscuți până în prezent, ai imensei planete. Dar Voyager 2 mai rezerva pământenilor o altă mare surpriză în imediata apropiere a lui Neptun, în acea atmosferă alcătuită din hidrogen, heliu, metan și poate chiar și acetenă, care, pentru că absoarbe radiațiile roșii conferă planetei acea culoare albastru-verzui. Acolo unde cercetătorii se așteptau să descopere un peisaj uniform, aproape plictisitor, oamenii de știință au descoperit de fapt impresionante fenomene meteorologice și numeroși nori.

Cum se explică o asemenea activitate, când Neptun, planeta actualmente cea mai depărtată — dintre cele descoperite până acum în sistemul nostru solar — primește de aproape o mie de ori mai puțină energie solară decât Terra? Conjugarea acestei proporții reduse de căldură primită cu o sursă internă de energie — de exemplu vulcanică — ar fi oare suficientă pentru a produce la suprafața

planetei o temperatură capabilă să genereze asemenea fenomene? În așteptarea răspunsului la această întrebare, astronomii, transformați ocazional în meteorologi ai spațiului, se amuzau în luna august să facă previziuni ale „timpului“ de pe Neptun, pentru că în ziua următoare să constate la fel de amuzați că ele se confirmau.

Alte rezultate? Începând cu 18 august N.A.S.A. anunța că un important cimp magnetic fusese detectat în jurul planetei, ceea ce ar fi demonstrat că Neptun posedă o centură de radiații și aurore polare asemănătoare cu cea a Terrei.

De asemenea, prin calcule, s-a determinat că marea pată de culoare întunecată efectuează o rotație completă în decurs de 18 ore și 20 minute, cu 2 ore și jumătate mai mult decât durată zilei „neptuniene“, așa cum fusese ea calculată până atunci.

Si în sfârșit Triton. Ultima destinație a sondei spațiale, înainte de a părăsi sistemul nostru solar. De dimensiuni mai mici decât se prevăzuse, — raza lui măsoară circa 1 400 kilometri — principalul satelit al lui Neptun se dovedește a fi mult mai strălucitor decât tovarășii săi: o adevărată oglindă care face să se presupună o suprafață (alcătuită din azot sau metan) complet înghețată. Temperatura este atât de scăzută încât nimeni nu-și mai închipuie că se vor descoperi lacuri sau oceane de azot lichid, așa cum se presupunea inițial. S-ar părea, în schimb, că există o atmosferă extrem de rarefiată, alcătuită din metan și azot.

Prim „ochi“ micului robot spațial, Triton a apărut lumii științifice de pe Terra, chiar mai strălucitor decât se prevăzuse. O lume înghețată, împărțită în două jumătăți distincte de ceva care pare o zonă de fractură. Una dintre regiuni este destul de regulată, cu o „textură“ asemănătoare cu coaja unui pepene galben, cealaltă, mult mai neregulată, cu un șir muntos, sau un ghetar de metan și mai ales un vulcan de gheață. Numărul redus de cratere pare să demonstreze că Triton are o suprafață relativ moale și schimbătoare. Atmosfera lui Triton, foarte rarefiată, ar putea conține oxid de carbon, pe lângă azotul și metanul deja detectate.

Imaginile luate la 25 august au redat nori albi, compusi poate din hidrogen sulfurat sau metan, plutind la mari înălțimi deasupra scoarței albastre-verzui a planetei Neptun. ba chiar, câteva clipe s-a putut urmări umbra lor pe sol.

De la 29 august a.c. drumul lui continuă în spațiul interstelar unde va rămâne poate câteva milioane de ani, purtător al unui disc metallic conținând mesaje ale civilizației de pe Terra adresate unor ipotetice ființe inteligente extraterestre.

Până atunci, mica sondă va mai continua să transmită, sirguincioasă, imagini și informații despre Neptun și, dacă nu va întâlni vreun rol de meteorit, cercetătorii de pe Terra vor mai rămâne în legătură cu ea până în 2017 când generatoarele sale de electricitate, cu plutoniu, vor fi epuizate, ceea ce o va condamna definitiv la tăcere.

ȘTEFAN UDRESCU ■

Bette Davis

N-a fost cea mai frumoasă actriță a acestui secol — dar, ca într-un miracol, chipul său, la prima vedere neatrăgător, izbutea să lămurească, să subjege pentru totdeauna. N-a scandalizat printr-un comportament excentric, ca atâtea glorii ale vieții artistice. Într-un timp în care a fi star, a avea o cotă uriașă la bursa succesului înseamnă a-ți transforma existența într-un scenariu bine chibzuit pentru a-ți crește acțiunile, cu o suită de întâmplări menite să țină cu suflarea tăiată un public avid de cancanuri, ea nu și-a etalat în văzul tuturor, cu o nonsalanță studiată, viața particulară, și a acordat importanță numai prezenței pe ecran sau

pe scenă. Faptura sa avea parca un nimb care fascina, te obliga să-o admiri, dar, totodată, te ținea la distanță, ca și cum ar fi fost alcătuită dintr-o altă materie decât a oamenilor obișnuiți, ceea ce a și provocat exclamația cuiva: „Cred că dacă această doamnă Bette Davis ar fi trăit acum 200 sau 300 de ani ar fi fost arsă pe rug ca vrăjitoare“. N-a ținut cu tot dinadinsul să joace numai în capodopere — doar nici viața, nu-i așa, nu e formată numai din episoade exemplare. Trecerea sa printre noi a fost mereu guvernată de o inteligență pe care rareori am asociat-o cu numele altor vedete ale cinematografiei mondiale. A rămas aceeași împătimită de frumos chiar dacă, de pildă, ziua sa de naștere a fost declarată zi națională în statul în care s-a născut pe lume. N-a șovăit să ni se arate și în ipostaze mai puțin avantaajoase, la senectute — însă ce dragoste trebuie să aibă cineva pentru a întrușupa alte și alte personaje, numai din dorința de a rămâne în teritoriul sacru al creației. De aceea, chiar dacă e numai o legendă — dar poate e legenda cea mai impresionantă în legătură cu această mare actriță a tuturor timpurilor nu se poate să nu rămâi, măcar o clipă, pe gânduri, când afli că, uitată de noile generații, venerată numai de cei mai în vârstă, mariori ai creațiilor sale din Dor nestins, Pădurea împietrită, Fata bătrână, Totul despre Eva, Ce s-a întâmplat cu Bobby Jane — ar fi dat un anunț la ziar în care, cu modestie, cu demnitate și cu un dor fără sațiu de a juca iarăși, își oferea din nou uriașul har oamenilor, pentru ca mitul încrederii în puterea artei să nu se spulbere niciodată.

SILVIA POPOVICI ■

Universul muzicii

● Sub genericul „Păcii o șansă — tineri, muzică și poezie în orașul florilor“ s-a desfășurat la Timișoara cea de-a 8-a ediție a festivalului „Tim-rock“. Timp de 3 zile 15 formații au evoluat în fața unui generos și entuziasmat public. Din lotul bănuțean s-au remarcat, în afară de veteranii de la Pro musica, unele nume mai noi, ca: Logie din Lugoj și mai ales trio-ul Abra (Adrian Dinu — chitară, Christian Podratzki — bass, Vali Potra — baterie), iar dintre invitați s-au bucurat de o foarte bună primire: Iris, Totuși și cele două formații Compact. ● În acest din urmă caz se cuvin câteva clarificări. În urma sciizunii grupului Compact, ajuns la apogeul popularității, au luat ființă două grupuri care își revendică același nume (întimplarea nu este deloc inedită, din păcate, în rock-ul românesc; să ne amintim de situațiile asemănătoare prin care au trecut: Mondial, Venus, Progresiv TM sau Voltaj!). Una dintre formule i-a menținut laolaltă pe: Teofil Peter — bass, Aurel Vasilescu — baterie și Vladimir Knejevici — claviaturi, cărora li s-au alăturat chitaristul Adrian Ordean (ex-Rosu și Negru) și solistul vocal Leonard Iorga (ex-Cargo). Cealaltă îi cuprinde pe: Constantin Cămarășan — chitară, Paul Ciuci — chitară și voce (ambii din vechia grupare), Totu Rareș — claviaturi, Leonard Iosif — bass, Varga Alexandru — baterie. Fiecare dintre noile formații

are în repertoriu o serie de compoziții noi, semnate Adrian Ordean și, respectiv, Paul Ciuci. Dificultatea cea mare (pentru public) începe din cauză că, pentru motive lesne de înțeles, în concertele repertoriului se bazează în principal pe piesele mai vechi, deja cunoscute de pe discuri, din emisiunile de radio sau din alte spectacole. Facem aici precizarea necesară că toate aceste piese sînt compuse de Paul Ciuci și, în măsură mai mică, de Constantin Cămarășan. În cea mai mare parte Ciuci este și autorul textelor. Din păcate în spectacole se omite această minimă precizare, care se impune, indiferent cine va rămîne să poarte mai departe numele Compact. ● În plus: se vorbește tot mai insistent că Adrian Ordean e în tratative de transferare la Sfinx! ● În recentul turneu din U.R.S.S. la Holograf, pe postul lui Nutu Olteanu a evoluat Nick Krakovski (pe vremuri — la Pro Musica) ● Tina Turner, însoarsă dintr-un turneu mondial de 18 luni, care a inclus 220 concerte în 25 țări, însumând 3,5 milioane spectatori, revine cu un nou album — „Foreign Affair“ ● Sylvie Vartan lucrează la un nou disc L.P. cu un trio englez (produsător — aranjor — compozitor) foarte în vogă: Mike Stock — Matt Aitken — Peter Waterman). trio care a avut o contribuție serioasă la impunerea unor nume ca: Jason Donovan, Kylie Minogue, Rick Astley

PAUL NANCA ■

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

Operație deosebită

La clinica de boli interne a Facultății de medicină generală a Universității „Charles“ din Praga se implantează curent, anual, aproximativ 200 stimula-

tori cardiaci. Într-una din zile, însă, echipa condusă de doctorul Milos Novac a efectuat o operație de acest gen, unică în felul ei. Pacientul Iosif Bik din localitatea Vlasim — Boemia Centrală — de data aceasta avea respectabila vîrstă de... 100 de ani. După cele aproape patru miliarde de pulsații pe care le-a efectuat inima lui în acest interval de timp, ea avea nevoie de un stimulator, pentru a continua să bată normal și să-i asigure, în continuare, o sănătate bună, pentru că așa cum a mărturisit după operația terminată cu succes, el se „gîndeste că mai are încă multe lucruri utile de făcut pentru familie și societate“. În imagine, doctorul Novac cu stimulatorul de dimensiunea aproape a unei cutii de chibrituri, ce urmează a fi plantat în pieptul centenarului pacient.

Controlul circulației capilare

Există situații în medicină cînd este bolnav, omul nu știe acest lucru, cum este cazul hipertensivilor în primele faze, tulburările de circulație periferică ne-

fiind observate de la început. În U.R.S.S. se experimentează, de specialiștii Institutului Unional de Cardiologie din cadrul Academiei de Științe, un dispozitiv numit „MT-2“, cu care se poate analiza microcirculația din capilarele lunulei, aflată la baza unghiei, ale căror dimensiuni sînt cuprinse între 2 și 20 microni.

După părerea specialiștilor sovietici, prin lunulă se poate urmări starea circulației periferice din tot corpul. Singele trece calm și uniform prin capilare cînd înima are o activitate normală. Dacă acesta circulă cu presiune, în valuri, eritrocitele, ce transportă oxigenul de la plămîni spre țesuturi și bioidul de carbon în sens invers se pot lipsi parțial unele de altele, astupînd în final capilarul. Noul aparat (din imagine), ce măsoară diametrul acestor fine vase sanguine și viteza singelui prin ele, datele fiind afișate pe un ecran de televizor, nu ajută numai la precizarea diagnosticului dar tot el stabilește și eficacitatea tratamentului aplicat.

AUREL DIANU ■

DUPĂ EȘECUL DE LA COPENHAGA

Încă nu s-au închis porțile Romei!

(De la trimisul nostru special la Copenhaga).

Să nu-l certăm prea tare pe jucătorii noștri intrucit tot ei vor obține calificarea. Adică, trebuie să o obțină! A început perioada calculelor, a privirilor aruncate în grădina celorlalte grupe de patru, dar totul se reduce la același numitor: victoria la București în revanșa cu Danemarca, pe 15 noiembrie. Este varianta cea mai demnă, pentru a ne legitima la „Mondiale”, chiar dacă e și cea mai „îngustă” intrucit de la două puncte din patru acum am „coborât” la două din două.

Neavind (în obicei) a reproșa ceva arbitrajului, să arătăm mai înțel cu degetul spre adversari, Danemarca a aliniat aceeași echipă ca la recentul 2-2 cu Olanda — cu o excepție, Helt, accidentat înlocuit de John Jensen. Adică 11 jucători provenind de la 7 echipe: portarul (Schmeichel) — de la Broendby; apărarea s-a adunat de la

St. Etienne (Sivebaek), Broendby (Olsen) și PSV Eindhoven (Ivan Nielsen și Heintze); mijloci — de la Aston Villa (Kent Nielsen — autorul primului gol), Hamburger SV (John Jensen), Bayer Uerdingen (Bartram) și Barcelona (M. Laudrup); iar atacanții au venit de la PSV Eindhoven (Povlsen) și Bayer Uerdingen (B. Laudrup) — autori ai celorlalte goluri. Am precizat aceste lucruri pentru a sublinia și mai mult că toți acești jucători, odată strinsi la lotul național danez, au vorbit, la propriu și figurat, aceeași limbă, dar fiecare jucând la nivelul campionatelor în care evoluează etapă de etapă. De altfel, în ultimii ani tot mai mulți „vikings” au pogrorit spre sudul continentului, deprinzând astfel în materie de fotbal, ambele stiluri dominante în Europa, pe care le etalează cum s-a văzut în jocul național.

Problemele pe care nu le putem ocoli în acest prim comentariu vizează echipa noastră.

Apărarea a suferit „șocul Iovan” — un jucător ce era sigur și constant ca un metronom dar care a clacat tocmai aici; marcajul la cele trei virfuri (frații Laudrup și Povlsen) s-a clarificat abia după pauză; la mijloc, s-au făcut prea dese schimbări de posturi și sarcini, pierzându-se timp și spațiu prin aceste căutări în chiar timpul jocului; prin schimbarea lui Sabău, zona din dreapta s-a slăbit și mai mult, intrucit Mateuț joacă, se știe numai în centru și avansat, iar Iovan n-a putut folosi spațiile din fața lui Heintze; în plus, sarcinile de maraj strict primite de Gh. Popescu și Rotariu au diminuat efortul de construcție; atacul a fost zona cea mai „subțire”: Hag, cum era și previzibil, s-a retras spre mijloc pentru a scăpa de maraj, dar a și jucat mai ales pentru impresie artistică, iar Cămtaru, tot previzibil, a rămas izolat, creînd danezilor posibilitatea de a avansa cu oameni în plus în zona de construcție a atacurilor noastre, pe care adesea le înăbuseau din fașă.

Ca să putem spune ce-a fost, a fost — mai adăugăm: că Lupu și-a făcut un debut cuminte și promitător; că Rednic a devenit victimă inocentă a gafelor de pe dreapta apărării; că Mateuț și apoi Gh. Popescu au ratat cite-o ocazie clară meciul putînd căpăta altă turnură (la

1-2) dacă vreunul din ei înseria; că echipa noastră n-a jucat rău vreo jumătate din repriza a doua, pe fondul „stingerii” danezilor.

De aici, de la mai mult de o postă se vede că pentru meciul retur se cer rezolvate citeva probleme: libero-ul, oameni de maraj la rapidele virfuri ale danezilor, consistența unei linii (și unui joc) de atac, ce trebuie să dea goluri. Dar problema cea mai serioasă este a pregătirii jucătorilor la cluburi, intrucit cum s-a mai spus, naționala e obligată să transfere această responsabilitate cluburilor.

E drept, pentru înfîlnirea de la București s-ar părea că stările de spirit ale celor două echipe vor fi de sens opus: danezii — relaxați, cu două șanse din trei; naționala noastră — cu povara mai veche de a juca meciul decisiv acasă. Dar „jocul cu Danemarca” va mai înregistra pînă atunci două episoade parțiale: înfîlnirile Stelei cu Eindhoven-ul lui Heintze, Nielsen și Povlsen. Să sperăm că turul doi al cupelor europene va fi o binevenită ocazie pentru „întrarea în priză” (și-ntr-o bună pregătire) a tricolorilor în vederea returului cu Danemarca. În fond va fi ca o mână eliminatoare de cupă europeană, cu avantajul de a nu ne interesa decât victoria acasă nu și golaverajul.

N-as vrea să vă rămîn dator cu unele date despre atmosfera jocului de la Copenhaga. Au asistat 45.000 spectatori, dar cererea de bilete — după estimarea presei locale — a fost de trei ori mai mare; la bursa neagră, biletele erau cerute, însă, în aceste zile cu un preț de opt ori mai mare decît în aprilie cînd s-au și epuizat, de altfel. Pe străzi, cu berea într-o mină (la +8°C!) și steagul în alta, vopsiți și pavoași în fel și chip, suportorii danezi păreau mai... danezi decît italienii, de pildă, dar pe stadion s-au comportat excepțional. O fanfară, dirijată de o fată capelmaistru, a cîntat în fața fiecărui sector al tribunelor, ca lăutarii la nuntă, să înfierbînte și să multumască „pe toată lumea. Publicul s-a manifestat, însă, ca un veritabil al 12-lea jucător, purtînd parca pe aripile încurajărilor sale jocul favoriților lor, tocmai știind miza deosebită a acestei partide.

Formația noastră a fost: Lung — Iovan, Rednic, Andone, Klein — Sabău (min. 64 Lupu), Gh. Popescu, Mateuț, Rotariu — Cămtaru, Hag.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

P.S. Fotoreporterul nostru Paul Agarieci n-a putut să ne ofere nici o imagine care să ne bucure, intrucit postat la poarta adversă, n-a avut ce fotografia...

Îmbarcări și debarcări

— Tovarășe Serghei Filip, am văzut ce opinii s-au format de pe mal în legătură cu mondialele de caiac-canoe. Dv. ne-ați putea ajuta să aflăm cum s-a văzut această competiție din barcă, adică din interiorul lucrurilor.

— Da, dar eu nu mai sînt „în barcă”: am fost debarcat de curînd de la lotul național.

— Știu, dar contez pe obiectivitatea dv.

— Atunci, începem cu imbarcarea sau cu debarcarea?

— Cu imbarcarea.

— În noiembrie '88, după analiza evoluției nesatisfăcătoare de la Olimpiadă, s-a constituit un nou colectiv tehnic avînd ca obiectiv redresarea acestui sport cu tradiție în țara noastră. La canoe au fost numiți Patzaichin și subsemnatul, la caiac băieți — Nicușor Eșeanu, la caiac fete — Alexandru Skurka, toți sub îndrumarea antrenorului coordonator Mănilă Miliciu. A fost stabilit un plan-cadru și de perspectivă, avînd în vedere că ne aflăm la început de ciclu olimpic, urmînd ca detaliile, dirijarea efortului și conținutul concret al fiecărei etape de pregătire să le stabilim pe parcurs.

— Cit de bun a fost programul, ne-am dat seama după rezultate...

— Pînă la un punct, lucrurile au decurs bine. Dovadă — rezultatele obținute la balcaniada, la Regata Moscova, la Duisburg — prin tradiție, cea mai puternică regată dinaintea oricărei mari competiții — și la Spartachiada armatelor prietene, desfășurată cu o lună și o săptămînă înaintea mondialelor tot pe aceeași pistă de la Plovdiv și unde, cu excepția U.R.S.S., toate celelalte țări socialiste au venit cu echipajele titulare. La acest test, am obținut 6 medalii de aur (3 la canoe și 1 la caiac), și încă 6 de bronz, ne-am clasat pe locul întâi pe națiuni și ne-am întors acasă optimiști pentru mondiale. Urma ultima etapă de pregătire, la Vidraru, pentru finisarea și definitivarea echipajelor ce fuseseră, totuși, conturate la Duisburg și Plovdiv. În această ultimă etapă s-a greșit și cel mai mult.

— Prin ce?

— Prin neglijarea aspectelor de recuperare, mai ales psihică, a sportivilor și prin menținerea unui volum de muncă nefiresc pentru această etapă, din moment ce lucrurile, în mare erau clarificate. După patru ore de stat pe apă zilnic „se terminau” și capul și genunchiul. În plus, nu s-a lucrat individualizat — și fetele și băieții, și caiacul și

canoea au avut același program de solicitare maximă.

— Bine, dar dv. nu erați acolo?

— Am avut tot timpul refineri față de un asemenea program care nu lăsa loc pentru recuperare. Și-n iarnă, la Poiana Brașov, Obreja a fost îndepărtat din lot pentru că, nefiindu-i înțeleasă situația, a plecat la logodnică, la Pitești, fiind reprimat apoi după ce o perioadă se pregătise la club. La Vidraru, vedeam că nu sînt semne bune deloc — sportivii nu scoteau timpuri, erau nervosi —, cătrebuia să reglăm altfel intensitatea și volumul antrenamentelor încît să le redăm tonusul de concurs. În plus, cei de la centrul de cercetări pentru medicină sportivă au venit cu niște teste biochimice care ne-au derutat, indicînd altceva decît ce-mi spunea experiența și cunoașterea fiecărui sportiv. Fără posibilitate de comparație — pentru că testul se făcea la lotul nostru prima dată — ni s-a spus că putem trage tare, în continuare, deși, repet, experiența îmi arăta altceva. N-am intervenit hotărît în această privință pentru a evita dezbaterile și pentru că, oricum, acele teste nu puteau fi contestate, deși n-aveau nici-un reper de comparație.

— Și federația ce-a zis?

— Secretarul responsabil al federației ne-a sprijinit ireproșabil, conform atribuțiilor sale, pe linie organizatorică. A fost foarte des la lot, deplasîndu-se la Vidraru cînd și cum putea, îngrijindu-se să nu ne lipsească nimic. Dar pe linie de specialitate, de la antrenorul federal n-am mai avut nici-o pretenție, din moment ce venea foarte rar pe la lot — iar atunci cînd venea și asista la pregătiri, picotea în barcă, făcîndu-ne de rușine în fața sportivilor.

— Ați plecat la Plovdiv cu certitudinea de medalii?

— Cu certitudinile, nu — dar cu speranța că situația din lot se va regla din mers. Rezultatele sînt cunoscute: Condrat a fost la o zecime de secundă de medalie (la canoe simplu 500 m) și-a terminat pe locul IV cursa de 1.000 m; la dublu, 500 m, Lehaei și Andriev au fost tot la o zecime de locul trei și tot pe IV au terminat la 1.000 m, dar la distanță mai mare, intrucit lui Lehaei i s-a făcut rău. Peste o oră era cursa de canoe 4, 500 m, în care Lehaei ținea strocul; fiindu-i rău și timpul de refacere fiind prea scurt, am zis să-l plasăm pe altă poziție și să dăm strocul canoei lui Obreja, care era mai odihnit. Nu s-a acceptat. Iar la canoe dublu, 10.000 m Lehaei și An-

driev nu și-au putut apăra șansele din cauza unei avarii la ambarcațiune provocată de echipajul polonez în timpul cursei.

— Să tragem linie și să socotim.

— Pe general, prezenți în 19 finale, o medalie de argint și locul 5 pe națiuni. Iar la canoe — trei locuri IV, ceea ce reprezintă un progres real față de anii '87 și '88.

— Care au fost concluziile?

— Cea mai importantă — că efortul sportivilor n-a fost dirijat, de către colectivul tehnic și centrul de cercetări medicale, astfel încît să se atingă forma maximă la mondiale. Observația e general valabilă, intrucit toate cele trei grupe (canoe băieți, caiac băieți și fete) n-au confirmat la mondiale, dar au avut viri de formă cu o lună și jumătate înainte.

— E mulțumitoare concluzia asta?

— E corectă, dar nu suficientă.

— Ce-ar mai trebui spus?

— Că forma sportivă se obține pe baza flerului și experienței antrenorului — și nu după grafice scrise pe hîrtie și bătute în cui. Aparatura centrului de cercetări mai „mult ne-a derutat, intrucit n-a oferit date comparative între diferitele etape de pregătire, venind cu testările abia în final, cînd ni s-a spus s-o ținem tot așa, deși realitatea fizică și psihică a sportivilor cerea altceva. În general, dispunem de foarte puține mijloace de refacere psihică a sportivilor, majoritatea perioadelor de pregătire conținînd o muncă adesea habotnică, ne-individualizată și fără relașurile absolut necesare.

— Echipajele noastre nu mai urcă pe podium și din cauza calității ambarcațiunilor și materialelor de concurs?

— Materialele au importanță lor, s-au făcut progrese importante în lume, dar nu putem arunca vina pe ele din moment ce în munca noastră sînt slăbiciuni de ordin subiectiv. Să le eliminăm pe astea, și-ai putea vorbi și de materiale.

— Continuati.

— La aur, în mod sincer vă spun că nu putem emite, deocamdată, pretenții.

— De ce?

— Pentru că nu mai avem excepțiile de odinioară, cum erau dublul Simionov-Patzaichin, ori Olaru, ori Macarencu.

— Și de ce nu le mai avem?

— Între altele, și pentru că un sportiv de valoare, de îndată ce se afirmă, e luat din „matca” lui și mutat în alt sistem de pregătire. Exemplul cel mai elocvent — Aurel Macarencu, canoistul nr. 1 în lume în '86, cînd a obținut două medalii de aur și una de argint. După aceste performanțe, n-a fost lăsat să se mai pregătească cu mine și-acum e un anonim.

— N-ați încercat să-l luați la lot?

— Ba da. L-am convins, în noiembrie anul trecut, să înceapă pregătirile, deși acuza tasarea unei vertebre — se pare, o malformație congenitală. A încercat și, în cele din urmă, mi-a spus să-l las, intrucit nu poate face față. A rămas instructor la club, dar nu demult a venit să-mi spună că dorește să reînceapă pregătirea. Așteptăm verdictul unui control medical.

— Să înțeleg că sintem prea risipitori cu talentele pe care le avem?

— Mai mult, uneori sintem chiar răuvoitori — și am multe exemple. De pildă, în '82 Olaru a fost operat de apendicită și antrenorul federal mi-a cerut să-l trimit acasă de la lot: l-am menținut pe propria-mi răspundere și-a ieșit campion mondial. Apoi, e cazul lui Afanase Vasile, care n-are decît 24 de ani, în '85 nu pleacă la mondialele de la Mechelen, unde avea șanse la medalie în dublu cu Lehaei, intrucit antrenorul federal a neglijat să le facă formele; în '86, același cuplu a fost despărțit la ordinul antrenorului federal cu doar zece zile înainte de concurs, deși se pregătiseră un an împreună; în '87, același dublu Afanase — Lehaei este oprit cu de la sine putere tot de antrenorul federal și mai meargă la mondiale, deși secretarul responsabil al federației, aflat la locul competiției, ceruse expres să fie trimisi. A fost pentru prima dată în 30 de ani cînd țara noastră n-a mai fost reprezentată la canoe într-un campionat mondial. Iar acum, Afanase n-a mai fost chemat la lot. Vă întreb cum mai poate să-l încurajeze cineva și ce explicații poate să-i dea acest valoros sportiv care, la numai 24 de ani, nu e lăsat să concureze din motive ce tin de subiectivitatea unui om?

— Poate sinteți supărați fiind vorba de sportivul dv.

— Cînd e vorba de lotul național, eu n-am pus niciodată mai presus interesele de club.

Numai în lăna asta, la Poiana Brașov, cînd s-a aflat că Obreja refuză să se transfere și rămîne la Steaua, în semn de supărare, a fost scos din grupa de 6 sportivi pe care-i pregătea Patzaichin! La lot ar trebui să dispară rivalitățile de club. Sau fiecare sportiv în care există speranțe să fie pregătit de antrenorul lui, ca să nu mai existe dubii.

— După ce criteriile sînt numiți antrenorii la lot?

— Eu, unul, nu știu. Cînd am obținut rezultate, am fost schimbat; cînd n-am obținut rezultate, am fost iarăși schimbat. Vă dați seama ce comentează atît antrenorii din țară, cit și sportivii înșiși, mai nedumeriți decît oricine. Acum, la numai 9 luni de la începutul unui nou ciclu olimpic, cînd, pe fondul rezultatelor de la mondiale, se pusese o bază de lucru, cu plusurile și minusurile sale (dar răsfoim caietele de pregătire și vedeam unde am greșit, dac-am greșit!), Eșeanu și cu mine am fost iarăși schimbați. Remedierea înfrîngerilor se poate face prin înlocuirea noastră?! Ca să nu mai spun ce fel de certitudine oferă cei care ne înlocuiesc, din moment ce schimbările de antrenori sînt o regulă la federație — cu excepția antrenorului federal.

Iubesc prea mult acest sport pe care-l fac de mic copil, pînă am ajuns antrenor emerit, ca să nu întreb unde am greșit? Pentru că doresc să aflu treaba asta ca să mă pot îndrepta, nu-i așa?

— Dincolo de supărarea dv. ce-ați propune?

— Ca loturile naționale să nu mai fie, în nici-un caz adăpost pentru antrenorii care n-au făcut nimic la cluburi. La lot să fie numiți cei care au probat că știu meserie și că doresc, sincer, progresul acestui sport. Să se organizeze cursuri de perfecționare, să li se dea grupe de sportivi și, pe baza rezultatelor, să fie sau nu chemați la lotul național. Pînă atunci, fiecare antrenor să fie lăsat să lucreze la lot cu „pieșă” lui, pe care a sfleuit-o ani de zile, numai el știe cum și prin ce sacrificii.

Regret că nu mai sînt la lotul național, dar îmi pare bine că am ieșit dintr-o atmosferă pe care unii oameni, răuvoitori sau nepricepuți, o fac potrivnică marii performanțe.

— Cînd erați sportiv și canoea se clătina, doreați să ajungeți cit mai repede la mal ori luptați pentru redresarea ei?

— Luptam pentru redresarea ei, dar în barcă nu mă stînjea nimeni!

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Recent încheiatul campionat național de oină a relevat, mai ales în fața sa finală desfășurată pe terenurile din complexul Parcul Tineretului, o lăudabilă preocupare din partea organizatorilor și jucătorilor de a transforma meciurile decisive pentru stabilirea campioanei naționale, pe acest an, în tot atâtea demonstrații de măiestrie sportivă. În aceste condiții, victoria echipei clubului Dinamo asupra veșnicilor rivali, cei de la Combinatul Poligrafic „Casa Științei”, a avut răsunet doar pe plan tehnic, cele două echipe fiind, așa după cum se știe, singurele pretendenți la coroana de premiant.

Din acest punct de vedere trebuie subliniată îmbucurătoare schimbare de optică survenită în rândurile celor ce, activând la diferite eşaloane, veghează la destinele acestui sport, schimbare ce se resimte firesc și eficient la nivelul jucătorilor. S-a constatat astfel un evident progres tehnic înregistrat de toate cele cinci formații participante la finală, o dovadă concludentă constituind-o prezența echipei Laminorului Român în imediata apropiere a celor două puternice echipe bucurestene. Salutară a fost concepția de joc și mai ales atitudinea jucătorilor ce și-au disputat finala, i-am numit pe cei de la Dinamo și C.P.B., de a trece peste inerentele asperități generate de miza jocului, sporind astfel spectaculozitatea unui joc plin de virtuți tehnice. Beneficiind și de un instructiv comentariu sonor privind nebanuitele sale valențe tehnice, finala campionatului s-a constituit în cea mai elocventă și cuceritoare pledoarie în favoarea jocului de oină. Un rol însemnat la succesul

OINĂ

Invitație cu bătaie lungă

spectacolului sportiv l-a avut prezența în tribună a tuturor factorilor implicați în destinele acestui sport, onorind astfel un sport pe care ne-am obișnuit să-l privim cu îndreptățită mândrie patriotică. Redefinirea acestui nou climat de muncă și responsabilitate, atât de propice marii performanțe, generează de la sine aproape o serie întregă de observații privind șansele sportului nostru național de a cuceri un rol pe măsură în spectacolul sportiv al lumii. Trăind subiectul cu deferință impusă de tradiție și be-

neficiind de observațiile secretarului Federației Române de Oină, tovarășul Constantin Costescu, încercăm să aducem „la bătaie” un aspect al sportului românesc, care, iată, a dovedit-o din nou, merită un cu totul alt statut.

Este de la sine înțeles faptul că traiectoria mingii de oină pe meridianele lumii este dictată, exact ca în jocul propriu-zis, de vigoarea imprimată în momentul lansării ei, sau altfel spus, primii pași trebuie făcuți în direcția reconsiderării propriei

baze materiale și mai ales umane. Privită din acest punct de vedere, oina suferă în momentul de față consecințele nefaste ale perioadei de mediocritate traversată de-a lungul mai multor ani. Faptul că din cele 1675 de echipe înregistrate în scriptele Federației Române de Oină doar aproximativ 500 reunesec seniori sugerează mai degrabă o promisiune decît o prezentă infrastructură pe măsura posibilităților reale. Nu contează dacă acest aspect a definit sau, din contră, a fost generat de realitate, rămîne inexplicabilă absența oinei din curtea cluburilor puternice, cu tradiție, Dinamo fiind doar excepția care întărește regula. Tot atât de reală este și absența oinei din paleta pasiunilor studențești, echipa I.E.F.S.-ului fiind la ora actuală singura formație din mediul universitar. Dar și aici ea este prea adesea angrenată într-o aprigă și neloială concurență cu handbalul, reglamentul jocului de oină ridicând din această cauză numeroase probleme tinerilor profesori de sport. La fel de periculoasă este și involuntara asociere între sportul național și mediul rural. Este adevărat că sînt echipe de oină provenite din lumea satelor cu multe rezultate meritorii în această disciplină, dar nu putem trece cu vederea reversul problemei. Așa că tot atât de reală este absența oinei din mediul urban, după știința noastră, și sperăm că și a celor interesați, în București existînd o singură școală, numărul 113, unde am înțilnit preocupări de pregătire a unei echipe de oină. Nu cred că, extrapolînd datele la alte orașe mari, situația ar fi mult diferită.

EUGEN NEGREA

Toată lumea face sport

● Meciul dintre pugilistul de culoare Tony Wilson și scoțianul Steve McCarthy, pentru titlul de campion al Marii Britanii la categoria mijlocie, a avut un final fără precedent: la încheierea celei de-a treia reprize, mama lui Wilson, indignată probabil de faptul că McCarthy „îi bate băiatul”, a urcat pe ring cu un pantof în mînă și l-a aplicat adversarului fiului ei cîteva lovituri cu tocul-cui în cap. Rănit serios, McCarthy a trebuit să se retragă pentru îngrijiri medicale la vestiere, de unde nu s-a mai întors, arbitrul declarîndu-l pe Wilson învingător prin abandon! Decizie ne-regulamentară, dar ratificată de federația engleză! Cit privește năbădăioasa doamnă Wilson, aceasta a declarat: „N-am mai putut răbda, mai ales cînd am auzit clar că McCarthy îmi mai și jignește fiul!” Episodul, fără precedent, ar fi trebuit să se încheie cu descalificarea lui Wilson, dar în fața unei atarî situații toată lumea, inclusiv arbitrul Adrian Morgan, și-a pierdut capul. ● O vie polemică au născut în S.U.A. declarațiile lui Darrel Robinson, alergător de 400 m plat, referitoare la faptul că marile vedete ale atletismului american Carl Lewis și Florence Griffith-Joyner ar fi recurs la substanțe dopante înaintea J.O. de anul trecut. Federația americană de atletism a anunțat deschiderea unei anchete, purtătorul de cuvînt Peter Cava subliniind: „Ne vom face datoria, chiar dacă este vorba de mari campioni”. La rîndul lor, cei acuzați au reacționat imediat. „Fast-Flo” l-a gratulat pe Robinson, pe canalul de televiziune NBC, cu expresii de genul „nebun, mitoman, somnambul incurabil”, iar managerul lui Lewis a anunțat că îl va acționa pe Robinson în justiție. ● Recunoscînd că a primit bani de la revista vest-germană „Stern” pentru dezvăluirile sale, Robinson a declarat că el însuși le-a vîndut celor doi colegi de lot olimpic hormoni de creștere (somatotropina), recunoaștere care îl pune chiar pe el sub acuzație! ● Comisia de disciplină a U.E.F.A. a avut mult de lucru după primul tur al Cupei europene de anul acesta, dictînd nu mai puțin de 50 de sancțiuni. În privința cluburilor, cel mai aspru a fost pedepsit Ajax Amsterdam, suspendat pe doi ani din competițiile continentale, iar dintre jucători — maltezul Regri Martin, de la Sliema Wanderers, și finlandezul Keijo Kousa (F.C. Lahti), suspendați pe 6 și, respectiv, 5 ani, ambii pentru bruscarea arbitrilor. ● Tirul este un sport mai puțin spectaculos și datorită faptului că rezultatele nu pot fi urmărite din tribune; această lacună a fost înlăurată de o firmă elvețiană, care a construit un sistem electronic, ce creează posibilitatea urmăririi pe un monitor a valorii fiecărui foc. Sistemul respectiv va fi folosit la viitoarea ediție, din 1990, a Campionatelor lumii, de la Moscova.

LUCIAN OPREA

Civilizația sportului

De prin vară adunate

D. Naziru, Calea Dorobanților 135—145, București: „Sînt un tubitor al sportului în general și al atletismului în special pe care l-am și practicat nu cu mulți ani în urmă. Am participat în acest an, ca de altfel și în anii 87 și 88, la CROSUL OLIMPIC care a avut loc pe litoral. În 1987, traseul crosului a fost stabilit pe distanța dintre hotel Caraiman și hotel Perla din Mamaia, dus-întors. S-a făcut publicitate din timp prin ziarele locale, precum și la Radiocafania. Inscirerea participanților s-a făcut pînă în preziua alergării. Au fost întocmite tabele și, pe baza acestora, la start au fost înmînate numere de concurs. Numărul participanților a fost în jur de 3 000, printre aceștia aflîndu-se și numeroși turiști străini. Pînă aici, toate bune. Dar, după start, profitînd de lacune de organizare (respectiv de ruta dus-întors), mai mulți tineri, majoritatea copii, rămași premeditat printre ultimii alergători, după parcurgerea a 1 000—1 500 m au traversat gardul viu ce desparte sensurile de circulație auto și ascunzîndu-se în tufe, la trecerea concurenților din sensul opus, s-au alăturat acestora ajungînd la sosire printre primii 200—300 clasafi (în vederea obținerii mult rîvnitelor tricouri ori a diplomelor) înaintea majorității alergătorilor care au parcurs întreg traseul. În concluzie, cei din urmă au ajuns cei dinții!

În 1988, traseul a fost schimbat (din inițiativa organizatorilor sau la sesizarea unor participanți la crosul din 1987?) dar „clienții” la trîșat au găsit altă metodă, profitînd tot de fisurii organizatorice. După ce au primit tichetele de concurs, n-au mai așteptat pînă la ora startului, plecînd înainte pe traseu (per pedes sau cu alte mijloace de transport) și procedînd întocmai ca în anul precedent au frustrat o serie de participanți corecți de dreptul de a intra în posesia unui premiu.

In anul 1989, traseul a rămas același, aceeași a fost și organizarea cu repercusiunile de rigoare.”

Vă mulțumim. Mai știam și noi cîte ceva despre felul cum sînt „organizate” unele crosuri: Răsfoind colecția ziarului „Litoral” din luna iunie (cînd a avut loc crosul olimpic), am citit declarația dată de vicepreședintele Comitetului Olimpic Român și membră a Comitetului Internațional Olimpic — LIA MANOLIU — singura sportivă din România care a primit premiul internațional „Fair Play” pentru exemplara sa carieră sportivă: „...și ca de fiecare dată voi reveni la Constanța cu mare bucurie știînd că în acest frumos oraș al fării, sportul se află la loc de cinste, că oamenii de aici iubesc această activitate cu implicații mari în formarea și educarea tinerei generații” (sublinierea ne aparține). Frumos spus, de formare și de educare a tineretului, nu cum au înțeles organizatorii crosului de la Constanța care au facilitat unor copii și tineri posibilitatea de a trișa, de a obține ceva fără efort, fără muncă cînstită.

Dorin Popa, oraș Nehoiu, jud. Buzău: „Miercuri 2 august a.e. la meciul de baraj (partida tur) pentru promovarea în divizia C dintre echipele Rafinorului Ploiești și Carpați Nehoiu, la intrarea pe stadion, pe lîngă obligatoriul bilet de 5 lei, gazele ne-au pus în mînă (tot obligatoriu) și un program de meci (vorba vine!) pentru care ne-au luat fără nici o jenă nu mai puțin de 15 lei!! Pentru a vă convinge că indignarea noastră nu e gratuită, vă trimitem un exemplar din acest așa-zis program.”

Stimatele corespondente, revista Flacăra a mai scris despre această practică păguboasă (pentru spectatori, că gazele...) a vînderii unor „programe” care pîtează cartea de vizită a emitentului. Ceea ce ne-ați trimis întrece însă orice închipuire! E vorba în această fițiucă și de un meci de deschidere care am aflat că nici nu a avut loc. De tipărirea prețului, conform legii, nici vorbă. Am citit în schimb îndemnul: „Urăm succes echipei noastre în atîngerea scopului propus!”. Așteptăm de la A. S. Rafinorul o explicație: la ce scop s-a referit?

CRISTIAN ȚOPESCU

Tatăl bălatului și a încă două fete, una de 16 și cealaltă de 14 ani, pleca de regulă la serviciu pe jos nu înainte de a ține familiei un scurt logos despre virtutile acestei mult lăudate deprinderi. Fiul care împlinise 18 ani nu demult, tăcut de felul lui, semănînd cu Rudolf Valentino, își pomăda cu zel părul negru care lucea la fel ca și acela al celebrului actor. Atenția lui concentrată la maximum urmărea însă altceva. Nu cuvîntarea tatălui, ci ultimele lui mișcări înainte de a părăsi locuința. Mai concret, dacă lasă cheile mașinii pe micul birou sau le uită în buzunar cum se întimpla uneori. Răsuflă ușurat cînd auzi clinchete caracteristic al contactului acestora cu suprafața cristalină ce acoperea măsuta. Omul ieși din casă, oprindu-se cîteva clipe, pentru a-și admira grădina cu flori, vestită în tot cartierul. Octavian (căruia admiratoarele, în semn de omagiu, îi adăugaseră și Augustus) trecu discret pe lîngă biroul strecurînd cu un gest abil brelocul cu chei în buzunar.

Cu cîteva zile înainte plănuiiseră o plimbare nocturnă prin cele două stațiuni montane aflate nu departe de municipiu. În final Raluca îi aștepta la o seară intimă cu o semnificație anumite în apartamentul unde rămăseseră singură în urma plecării părinților la tratament. Stătuse

mult pe gînduri înainte de a accepta escapada. „Adoptă parca rolul unui trișor la cărți. Îi înșel pe tata, atât de bun și generos cu noi. Nu-l văzuse niciodată trist, supărat. Chiar cînd ocăra pe cineva o făcea zîmbind. Cum apărea undeva, voia bună se răspîndea în jurul său. Tentativa de a-i fi admirată nu numai frumusețea ci și măiestria pilotării mașinii învinsese în cele din urmă. Nu așteptase nimic vreodată cu atîta nerăbdare

Cronica șoselei

re ca seara de azi. Visa cu ochii deschiși la masa de lucru, cînd vocea șefului îl trezi la realitate: „Ce-i cu fișele astea pline de greșeli, Octaviene? Calculatorul stii bine că-i un „idiot rapid”. Bași în el prostii, scoți apoi prostii la fel de mari. Beat nu arăți a fi, nici măcar mahmur. De altfel tu nu faci parte din amicii lui Bachus. Îndrăgostit da, asta se poate. De altfel la două minute cel mult, își face apariția cîte o fetișcană în biroul tău. Alea urte nu calcă pe aici. Știu că n-au nici o șansă”. Obrazul tinărului deveni purpuriu. Nu i se făcuse niciodată vreun reproș. Gîndul îi alunecă mereu spre debarcaderul unde seara își dăduse înțîlnire „echipajului”. Inspirația rătăcită era de fapt Mircea, „eminenta cenusie” a grupului. De cîte ori își propusese Octavian să termine cu el. Spiritual, inteligent, reprezentativ de fapt „sarea” micilor petreceri, fiind pentru Octavian un fel de rău necesar. Startul fu cîte o halbă la debarcader. „Eu altceva nu mai beau. O bere e și așa prea mult! O excepție, pentru

utura. Pe măsură ce sticla se golea, creștea și buna dispoziție a cadinelor. Călcîndu-și pe inimă, de curiozitate, gustă și antialcoolul. „Într-adevăr e deliciosă”, aprecie Octavian-Augustus. Ajunși la primul obiectiv al călătoriei nocturne, motelul din pădurea de brazi, opriră, îndreptîndu-se spre restaurant. Instalați la masă, Radu declară cu emfază „Sînteți invitații mei. O fi eu student, dar student cu parale, pentru că muncesc”,

Adi sconta „Rudolf Valentino” să amulgă aplauze, aprecieri de talent înnăscut și mai ales de îmblînzitor redutabil al „zeului” cu patru roți. Își începu numerele care-i reuseseră de o manieră ireproșabilă. Fetele erau în extaz iar băieții, începători în ale automobilismului, nu trăiseră asemenea experiență. Văzuseră așa ceva numai în filme. Laudele îi îndemnau pe sofer la noi figuri. Rula acum pe două roți. Număr de cascadorie. Asemenea oameni care își pun permanent viața în pericol au însă și mașini care îi ajută să nu moară chiar atât de repede. „Valentino” dispunea însă doar de o mașină de serie. Pînă la casa Corinei mai rămăseseră cîteva sute de metri. După o curbă ca un lat se vedea țigla roșie a acoperișului. Ca o ultimă figură acrobatică ce aduce publicul în pragul leșinului, așa sconta și Augustus să-și dea gata ocupații. Începu bine un derapaj controlat. Acul arăta 90. Mult prea mult. Nici mașina și nici pilotul nu erau pregătiți pentru așa ceva. Un stejar le „întîlni” calea. „Aaa-ul” admirativ al celor două gemene se transformă în „ah mamă”. În ziua aceea îmolneau 16 ani. Mica petrecere fusese pregătită pentru ele. Băieții au rămas în viață, cu minile și picioarele frînte, însă, ca niște chibrituri.

VICTOR BEDA

Petrecerea n-a mai avut loc

că, după cum știți, în general nu beau deloc, darmită la volan”, ținu Octavian să-și sublinieze antialcoolismul. Amurgul splendid, aerul răcoros făcea plimbarea cu mașina un deliciu. Nu trecu mult și „eminenta” scoase dintr-unul din buzunarele imensei salopete gen Hypy în care ar mai fi încăput încă trei bicisnici ca el, un clondir conținînd ceva întunecat la culoare. „O cafea n-ar fi rea, mai ales pentru sofer, spuse coechipierul, încadrat pe fotoliul din spate de cele două fetișcane. „Pe dracu, am aici o licoare teribilă. Gustați! „Vai ce vișină faină” lăudară fetele în cor bă-

Sosi în cinci boluri colorate, coniacul parfumat. Apoi tinărul repetă comanda. Octavian se limită numai să simtă în nări mirosul nobil al licorii. Cînd Alina se lîpîi de sofer și îi mîngîie capul milimetru cu milimetru, sărutîndu-l din cînd în cînd „artistul” rugat măcar să guste nu mai rezistă și goli mîca sferă. „Și acum, pe cai” îi îndemnă Octavian. Traseul pînă la apartamentul Corinei, ținta finală a plimbării, semăna cu un celebru circuit de formula unu, curbe ac de pîr, alinamente, serpentine perfide și apoi porțiuni drepte lungi, frîn-te de curbe în formă de vinclu...

COMPETIȚIA MARILOR RECOLTE

Producții record la hectar

La cartofi de toamnă

■ Județul Covasna — 85 000 kg

La ceapă

■ Județul Brăila — 80 300 kg

La ardei gras

In județul Brăila

■ Cooperativa Agricolă de producție Jirlău — 120 500 kg

La tomate

In județul Brăila

■ Cooperativa Agricolă de producție Surdila-Găiseanca — 126 200 kg.

În această săptămână s-a pus în vânzare

ALMANAHUL FLACĂRA '90

Așa cum am promis în numărul trecut al revistei noastre, zilele acestea a 20-a ediție a almanahului Flacăra, carte pe care așteptați-o cu nerăbdare aproape un an de zile, se află la dispoziția dumneavoastră.

O primă ediție a tirajului a fost livrată pentru difuzare.

Vă asigurăm că efortul de a-l procura va fi pe deplin răsplătit!

O nouă voce

a cîntecului

popular

Între atitea Florici — interprete de seamă ale cîntecului popular de pe tustrele Crișuri cunoscute și admirate pe întreg cuprinsul țării — a apărut o Voichiță, Voichița Mihoc. Absolventă a liceului „Samuil Vulcan” din Beiuș și a Institutului de subingineri din Oradea, ea a debutat în chip strălucitor în anul 1974 la Festivalul județean „Mîndru-i cîntecul-n Bihor”, iar în 1975, la Festivalul „Steaua litoralului” de la Constanța a fost distinsă cu Premiul UTC, fiind cea mai tinăra dintre concurențe. Doi ani mai tîrziu, cîștigă „Marele Premiu” la Festivalul „Floare de pe Bărăgan” și ocupă locul I în 1979 la concursul „Cîntecul Zarandului” de la Brad. Tot locul I ocupă și cu ocazia primei ediții a festivalului național de muzică populară „Maria Lăzăreanu”. Deținătoare a rîvnitului trofeu „Floarea din grădina” pe anul 1984, ea participă cu succes la un turneu în R.P. Ungară cu spectacolul „Nuntă din Roșia” și, un an mai tîrziu ocupă, împreună cu Ansamblul „Nuntașii Bihorului”, locul II la Festivalul mondial de folclor de la München și la Festivalul internațional de la Neustadt.

Adevărată „sirenă” a cîntecului popular, de mare frumusețe și prospețime, de pe plaiurile mioritice ale Beiușului, ea impresionează prin forța și, totodată, lirismul cald al interpretării, prin modulațiile specifice zonei de unde provine în unele melodii ca: „Cîntă-oi și-oi tot hori”, „Roată, roată-n toată țara”, „Ce gîndit-a bădița”, „Lasă bade, lasă tu” etc.

Avînd deja peste douăzeci de înregistrări la radio, această nouă și îndreptățită ambasadoare, cu tulburătoarele ei scrisori de acreditare vocală a cîntecului popular bihorean își așteaptă discul „Electrecord” pe care îl rîvnesc, de altfel, toți iubitorii creației folclorice autentice bihorene.

PAȘCU BALACI ■

Toamna din fiecare an...

In luciul apelor deltei se răsfrînge binecuvîntatul soare...

In pădurile seculare, care îmbracă lanțul carpatic într-o mantie mai valoroasă decît vizionul, razele lui încălzesc aerul tăios al dimineții de toamnă.

Cîmpia, de pe care se culeg ultimele roade, e în așteptarea zilelor care o vor așeza din nou în centrul actualității.

Orașele, cu ritmul lor trepidant și absorbant, sub lumina palidă a toamnei, sînt cele din totdeauna, numai noi ne-am schimbat veșmintele cu altele mai groase.

Toamna, anotimpul de legătură între vară și iarnă, este un examen sever și obligatoriu al hărniciei de peste an. Se prezintă în fața opiniei publice agricultorul, agronomul, zootehnistul, viticulturn.

Plina noastră cea de toate zilele trebuie strînsă pînă la ultimul bob de griu, atît este de prețioasă, atît este de muncită.

Vederea țării, acum, în ansamblul ei, este tonică ca un vin de Drăgășani. A fost încheiat un capitol al marii productivități, se face un pas către următorul, pentru că belșugul se clădește ca și o casă.

Și dacă am început cu Delta voi continua tot cu ea...

Puhoiul excursioniștilor s-a domolit, lăsînd să se vadă mai bine ceea ce se petrece, în fiecare zi, în locurile, care, continuu se îmbogățesc cu centimetri de pămînt pasnic.

Pescuitul și industrializarea lui, agricultura, recoltarea stufului, albinăritul, sînt ocupații cardinale și, cu toate perfecționările introduse au un punct fix de la care nu se abat: verticalitatea muncii.

Pădurile noastre, care prin capcanele lor au ocrotit în atîtea rînduri neamul românesc, rămîn aceleași prietene sincere. Din ele se extrage lemnul pentru taragotul unic al lui Dumitru Fărcașu, pentru băncile din școli și amfiteatre unde se plămădesc conștiințe, pentru construcțiile care încorporează semnele socialismului, pentru hîrtia pe care se aștern gînduri

ilustre, dar și de fiecare zi...

In pădure, toamna este stăpînă. A armonizat culorile ca un rafinat pictor. Melancolia toamnei? Nu, vraja ei! Ca și vraja străzilor, care sînt „pătate” cu frunze roșii, verzi, galbene, și care ne îmbie, să fredonăm ca Edith Piaf „Des feuilles mortes”.

Omenirea simte nevoia sufletească să trăiască și pe portativ anotimpul care încununează eforturile și munca a 365 de zile.

Nu același lucru l-a extras și înțelepciunea populară prin repetarea, generație după generație, a cugetării „Toamna se numără bobocii”?

Iubesc toamna blindă, cu soare cit e ziua de mare, cu ploaie repezi și scurte, cit să se astîmpere setea pămîntului și plăcerea noastră de a purta umbrele la modă, cu flori mirositoare care rămîn în grădini pînă cade prima brumă, cu ciripit de păsări dragi care trăiesc cu noi tot anul.

Rupeți-vă din timpul dumneavoastră prețios (așezat lingă ore, adjectivul cred că intrinește unanimitate) și plimbați-vă pe alei, lingă un lac, la gîse sau într-o grădină cum e Cișmigiu.

Nici un scenograf, cu oricît har și fantezie, nu va putea „scutura” frunzele moarte pe bănci ca Măria Sa Natura, nu va putea lăsa în copacii dezgoiți cîteva ramuri colorate, ca o amintire a verii, nu va putea pune un „reflector” cu o lumină caldă pe alei, care să se miște, de la răsărit la apus, cu eleganța soarelui.

Îndrăgostitul își pierde obiectivitatea în analiza ființei adorate. Am exagerat, cu ceva, frumusețea divină a toamnei? Sigur, sînt vinovată că nu am găsit un singur cuvînt care să fie la înălțimea ei. De fapt, atît am vrut. Să nu treacă, pe lingă noi, toamna fără să o salut și să o asigur că o aștept ca pe o vedetă, la terminarea spectacolului, și în loc de autograf m-aș mulțumi cu o prognoză de „toamnă însoțită”.

CARMEN DUMITRESCU ■

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Ajunși cu zilele din calendar în miezul toamnei sîntem ispițiți la o „numărătoare a bobocilor”, la o scurtă retrospectivă a vremii, așa cum a fost de la începutul anului și pînă în prezent. Pentru a simplifica depănarea cronologică a filmului vremii, ne vom restringe cadrul spațial, luînd drept martor doar Capitala. La București-Filaret, comparativ cu valorile medii din ultima sută de ani, în cele două luni de iarnă ale anului curent anomalia termică a fost de 4,5°C iar deficitul pluviometric a totalizat 54 l/mp. Primăvara a fost mai caldă cu 3,1°C și cu 13 l/mp mai puțin ploioasă decît în mod obișnuit.

Temperaturile medii ale verii s-au situat de asemeni peste regimul mediu multianual cu 1,2°C în timp ce precipitațiile cumulate s-au dovedit deficitare cu 2 l/mp.

Prima lună din toamnă a fost cu 0,4°C mai răcoroasă și a înregistrat un deficit pluviometric de 12 l/mp.

Trăgînd linia și adunînd, după primele 9 luni rezultă o anomalie termică pozitivă de 2,4°C și un deficit de 81 l/mp. Să fie această anomalie o expresie a tendinței climatice asociate efectului de seră sau este vorba de anomalii regionale induse în fața anti El Niño al Oscilației sudice? Cel mai plauzibil ar fi ca anomaliile intense realizate să fie tocmai efectul cumulat al celor două procese ce perturbă starea de echilibru a atmosferei globale. În ce fază sînt cele două procese în momentul actual? Oscilația Sudică a avansat ca fază spre episodul de El Niño. Încălzirea apelor polare în Atlanticul de Nord, considerată ca una din consecințele cele mai importante ale efectului de seră, apărut din motive antropogene, după ce s-a manifestat puternic mai bine de 2 ani de zile, a ajuns în luna septembrie a.c. să nu mai fie resimțită. În momentul de față nu există deci motive ca să se speră la o a treia iarnă caldă din motivele ce au concurat la realizarea iernilor blinde din ultimii doi ani. Analizînd succesiunea de intervale calde și reci de la

începutul anului și pînă în aceste zile de toamnă, constatăm că intensitatea răcirilor a început să crească din luna mai. Cu toate că lunile de vară în ansamblu au prezentat un regim termic mediu deasupra valorilor medii, la stațiile meteorologice din țară au existat 18 zile în care s-au înregistrat noi recorduri de frig, în timp ce recorduri de căldură s-au produs în numai 5 zile. Fondul termic ridicat din sezonul cald s-a datorat în parte acumulărilor de căldură din sol în timp ce re-

cordurile de frig au fost determinate de modificarea circulației atmosferice ce tot mai des a adus înspre regiunea țării noastre mase de aer de proveniență arctică. Procesele amintite s-au făcut resimțite din plin în luna septembrie. Rezerva de căldură acumulată în sol a determinat temperaturi nocturne cu 3-4°C mai ridicate decît în mod obișnuit în timp ce temperaturile ziua în masele de aer de proveniență polară s-au menținut sub nivelul normal.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 12-18 octombrie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxima diurnă		Minima nocturnă	
	Maxima diurnă	Minima nocturnă		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpia	15÷21	4÷9	6÷7	33.2	Varna 1964	-5.6	Satu Mare 1965
Deal și podiu	14÷19	2÷7	8÷13	28.5	Romani 1926	-5.5	Bistrița 1928
Depresiuni	12÷17	0÷5	8÷12	26.2	Miercurea Ciuc 1953	-7.0	Gheorgheni 1928
Al. Oana	2÷3	-3÷-5	20	13.0	1958	-15.6	1941
Litoral	17÷18	9÷10	6÷8	30.4	Constanța 1923	-1.0	Constanța 1951

Înainte de a prognoza vremea săptămînii viitoare, amintim principalele caracteristici ale intervalului precedent. Primele zile au fost reci, temperaturile nocturne ajungînd în zona de deal la -3°C. Au căzut precipitații abundente îndeosebi în sud-estul țării. În a doua parte a intervalului vremea s-a încălzit accentuat cu deosebire în sud-estul țării. În ziua de 10 octombrie în Dobrogea și Bărăgan doar durată zilei nu a fost caracteristică verii. La aeroportul M. Kogălniceanu și la Tulcea s-au înregistrat 27°C iar la Constanța 26°C.

În următorul interval de prognoză 12-18 octombrie, procesul de ameliorare a vremii va continua, astfel încît vremea va deveni predominant frumoasă. Excepție vor face regiunile

nordice unde temporar în primele zile cerul va fi noros și pe alocuri va ploua. Spre sfîrșitul intervalului, un nou front atmosferic va determina ploii în regiunile din vestul țării.

Masa de aer se va pătrunde pe componenta vestică a circulației va fi mai rece decît cea preexistentă. În condițiile unui cer mai degajat, temperaturile nocturne vor marca o scădere în primele nopți și vor fi cuprinse în general între 0° și 10°C. În a doua parte a intervalului, minimele vor crește ușor. Maximele diurne se vor încadra între 10° și 20° în primele zile, apoi în creștere, vor fi cuprinse între 14° și 24°.

În zonele depresionare se va produce brumă. Dimineața se va forma ceață, cu deosebire, în zonele joase.

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, casuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, interloare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 14 53; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Cosa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.